

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MUZAFFER
ORUÇOĞLU

ÇIP-
LAK
VE
ÖZ-
GÜR

belge
yayınları

Muzaffer Oruçoğlu, 20 Şubat 1948'de, Kars'ın Göle kazasına bağlı Büyük Zavot köyünde doğdu. Köyünde ilkokul olmadığı için ilkokulun ilk üç yılını komşu Küçük Zavot köyünde, dördüncü yılını kendi köyünde, son sınıfı ise Kars'ta okudu. Kars Ortaokulu'nu bitirdikten sonra, Öğretmen Okulu sınavını kazanarak Rize Öğretmen Okulu'na, iki yıl sonra da İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Hazırlık Lisesi'ne gitti. Bir yıl sonra, İ.Ü. Fen Fakültesi Matematik-Astronomi bölümüne girdi. 1967'de, içlerinde İbrahim Kaypakkaya'nın da olduğu dokuz arkadaşıyla birlikte, Amerikan 6. Filosu'na karşı yayınladıkları bildiri gerekçesiyle Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan atıldı. 1968 öğrenci hareketinin parçasıydı. 1969'da Değirmen Köyü'ndeki toprak işgaline katıldı ve tutuklanıp Silivri Cezaevi'ne konuldu. 1972'de TKP (M-L) kurucuları arasında yer aldı. 1973'de İstanbul'da yakalandı ve ömür boyu hapse mahkûm edildi. Tutsaklık yıllarında roman ve şiirler yazdı. On üç yıl tutsaklığın ardından askere alındı ve askerliğinin 40. gününde, Mayıs 1986'da firar edip Yunanistan'a geçti. Fransa'da iltica etti. Yeniden roman yazmaya ve resim yapmaya başladı. Politik ve edebiyat dergilerinde makaleleri yayınlandı. 1988'de evlenerek Avustralya'ya yerleşti. Bu kıtada ilkin iki yıllık resim ve heykel kolejini (Greensborough TAFE COLLEGE-NMIT) bitirdi. Daha sonra Royal Melbourne Teknoloji Enstitüsüne (RMIT) bağlı, PUBLIC ART bölümünde üç yıl resim ve heykel eğitimi yaptı. Şimdiye kadar Türkiye dâhil toplam yedi ülkede seksene yakın kişisel resim sergisi açtı. On üçü roman, yedisi şiir, ikisi masal olmak üzere otuz dört kitabı yayımlandı. 2011 yılı Abdullah Baştürk İşçi Edebiyat Ödülü, dört ciltten oluşan *Grizu* romanına verildi. Halen Avustralya'da yaşamaktadır.

BELGE YAYINLARI: 873
Öykü Roman Anlatı Dizisi

Muzaffer Oruçoğlu Kitapları: 08

ÇIPLAK VE ÖZGÜR
Muzaffer Oruçoğlu

Yayına Hazırlayan | Sinan Zarakolu
Ön Kapak Resmi | Muzaffer Oruçoğlu
Kapak Tasarım | Arif Yalçın
Birinci Baskı | Mayıs 2002 (Kardelen Yayıncılık)
İkinci Baskı | Eylül 2002 (Kardelen Yayıncılık)
Üçüncü Baskı | Nisan 2006 (Babek Yayınları)
Genişletilmiş Dördüncü Baskı | Ocak 2020

İç/Kapak Baskı-Cilt | Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.
Bakır ve Piriç Sanayicileri Sitesi, Orkide Cad. No: 9, Zemin Kat
Haramidere-Beylikdüzü / İstanbul 0 (212) 875 48 86
Sertifika No: 34011

© BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK
Cemal Nadir Sokak, Büyük Milas Han, No: 26-28
D. 121-130, 34112 Cağaloğlu-Fatih / İstanbul
+90 (212) 517 44 53
belgeyayinlari@gmail.com
www.belgeyayinlari.com.tr
Sertifika No: 45111

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MUZAFFER ORUÇOĞLU KİTAPLARI

MUZAFFER ORUÇOĞLU

ÇIPLAK VE ÖZGÜR

belge
yayınları

YIKICI

Yıkıcı önce kendini yıkarak başladı işe.

Bahçedeki şakıyışlara kulak verdi. Rüyalarını sürüler halinde istila eden pembe robinleri, kırmızı kuyruklu kara kakaduları ve koalaları hayal etti. Mülteciler için Güney Avustralya'da kurulan toplama kampı canlandı gözlerinin önünde. Kalemmini *Usta ve Margarita* adlı romanın arasına koydu. Sözcük sürüsüne baktı. Bulgakov'un her sözcüğünün, kendi içinde ve dışında soluk alan her şeyle sorunlu olduğunu düşündü. Okumaya ara vermeli, yazmalıydı artık. Eskisi gibi hızlı yazmıyordu ama. Kalite galesi, kalemmini yavaşlatıyordu. Yaşam da artık eskisi gibi değildi, daralan boyutlarıyla giderek daha ürpertici bir hal alıyordu. Koskoca bir mülteci gemisine dönüşmüştü dünya. Milyarlarca mülteci vardı bu geminin içinde. Onarılamaz dev bir delik açılmıştı yelkeninde. Sığınabileceği salim bir kıyı, kirlenmemiş bir toprak parçası arıyordu uzay boşluğunda.

Arkaya yaslandı. Göz kapaklarını indirdi. Çoğalan sesler, çağrışımlar eşliğinde, içinin, kuraklık toprağı gibi parelenmiş hayal aynasına doğru çevirdi yüzünü. Baktı. Derinleşti kendi geçmişine doğru. "Kendi sınırlarımla çatıştım ilkin," diye iç geçirdi; "İçimdeki mülkiyet tanrısıyla, onun kutsal temeli ve değerleriyle çatıştım. Ne oldu sonra? Enkazlardan ve enkazımdan çıktım, çıplak. Yıkıcıların saflarında buldum ken

dimi. Rahat durmadım. Bu sefer de inkârın inkârına, derinliğin ve hareketin yaratıcı harına dayadım yanık alnımı, yıkıcılarla çatıştım.”

Komşu köpeğinin havlayışlarına kaydı dikkati. “Bu köpek havlayınca, bilincimin parçalanmış birliğine doğru çekiliyorum,” diye mırıldandı. Ayağa kalktı. Bir havuç soydu, kıtır kıtır çiğneyerek pencereye yaklaştı. Dimdik yükselen bir gövde ve iki kol gibi iki yana açılmış iki daldan ibaret olan okalıptüs ağacının her zamanki misafirlerine, rozellalara baktı. Saksâğânların canlı ve ışıkl ı ötüşlerini dinledi. Gücünü, beslediğ i iyiliklerden alan ve Pilatus’un karş ısında dimdik duran İsa’yı anımsadı. Ağacın altından geçip giden insanları izlemeye koyuldu.

“Özgürleştikçe tanrılarını yitiriyorlar,” diye düşündü; “Kendi yaratıcısını ezmeyen tek bir tanrı var mı?”

Köpekleriyle birlikte yürüyen yarı çıplak, yalnız kadınlardan, sakall ı Arap göçmene ve onu izleyen iki örtülü kadına doğru kaydı bakışları.

“Zahidane bir yürüyüş,” diye mırıldandı; “İnsanlığı yokluğuyla meşgul eden filozofları çağırıştırıyor. Kadınların yürüyüşleri de çok ilginç, adamın acısını dengeliyorlar. Kâbe ile Kudüs arasında, Şiva ile Himalayaların görkemli tepesi Kailaş arasında yürür hissediyorum kendimi. Geçmiş e nazaran daha az düş görüyorum. Hayalim ve özgürlüğüm daralıyor. Hayat beni, gururun, hırsın, tamahın ve kendini beğenmişliğin sine-sine doğru çekiyor.”

Melis’i gördü birden. Kadının, aşağıdan yukarıya doğru tırmanışını izlerken ürperdi. Kendine, kendi anlamına karşı devinen, görünmez sinsi bir ateş in benliğine yayıldığını hissetti: “Hezeyanına tutunarak yaşıyor. Bu kadına özgü olup da başkaldırmayan hiçbir şey yoktur. Yüklendiğ i taze çelişkilerin hepsini getirip bu eve boşaltacak yine.”

Merdivenleri yavaş yavaş çıktı kadın, kapıyı tıkırdatmadan açtı, “gelebilirim değil mi?” diye sordu. Davetsiz, vahş i

ışlıtılarla süzdü salonu. Duvarlar ürperdi. Birkaç asır yaşamış, gadre uğramış ve fena halde yorulmuşçasına süzdü Mahmut'u. Koltuğun üzerine attı çantasını.

"Bu ev kokuyor. Kış uykusuna yatmış bir ayıdan farkın yok."

Bakıyor ama hissetmiyor, diye düşündü Mahmut: Baktığı şeyin dilini hissetse, o hissedişin kendinde uyandırdığı çağrışımları izlese, bu kadar kırıncı olmayacak.

"Merhaba, hoş geldin. Senden önce senin kavgan giriyor içeri."

"Görüşümü söyleyince kavga oluyor. Ben buraya kavga etmeye değil, çay içmeye geldim."

Bakışlarını, kadının bakışlarından kaçırdı Mahmut. Bakışlar, insanın iç dünyasını gösteriyordu. "Birbirini iğfal eden çelişkilerin odak noktası haline gelmiş gözbebekleri... Çatışmaya değmez," diye düşündü.

Değişik otlardan yaptığı dünden kalma çayı odun sobasının üzerine koydu. Birkaç odun attı sobaya.

"Bir yanını ormana vermişsin. Sokaklardan odun topluyorsun. Odunla ısıyorsun. Heykellerinin materyalinde odun var. Resimlerinin çerçevesi odun, oturduğun ev yarı-odun..."

Mezarlarını arayan ölü duygularla gülümsedi. "Evet, ben de odunum," diyecekti, vazgeçti. Melis'in çingar çıkarmaya kararlı olduğuna inanmıştı. Mizacından ve ilerleyen yaşından dolayı susmayı her geçen gün daha çok sevmesine rağmen dayanamadı:

"Hayvanlardan en çok ayıyı seviyorum, bitkilerden de odunu."

"İmalara kinayelere sığınma. Kendi gerçeğini kabul et."

İki yana açtı kollarını Mahmut, "kabul ediyorum," dedi sıkıntıyla.

"Ben konuşunca sıkıntı basıyor seni, boğuluyorsun."

“Derin sular değil, sığ sular boğuyor beni.”

“Yine çıktın gökyüzüne.”

Karşısında çaresiz kaldığı her gerçeklik, özgürlüğünü pranga gibi örseliyor, sıkıntıya sokuyordu Mahmut’u. Çok konuşan ve arkadaşları çok olan bu yalnız kadınla daha iki gün önce kavga etmişti. Dikkatini kalbindeki ağırlığa verdi, tansiyonunun yükselmiş olabileceğini düşündü. Gitti, iki bardakla bir tas kavrulmuş fıstık getirdi. Resim malzemelerini ve Sidney Nolan’ın kataloğunu kaldırıp ucuza aldığı, zamanı geçmiş kekten iki dilim indirdi masanın üzerine.

“Albert Tucker’i taklit ediyorsun. Taklitten uzak dur. Hayır, taklitsiz yapamam diyorsan, Biraz daha asil davran, Albert Tucker’in taklit ettiği Picasso’yu taklit et.”

“Sen de beni taklit ediyorsun,” diyecekti yine vazgeçti Mahmut. Kadının, tartışmaları alevlendirmek için iğnelemelere ihtiyaç duyduğunu düşündü.

“Bu yüzdendir ki resimlerinin dili yok. Evinde hiçbir şeyin dili yok. Satamıyorsun. Kim alır dilsiz resimleri, renk körlüğünü. Kitapların da aynı... Boğuntu okutuyorsun okurlarına. Basılan kitaplarının parasını bile almaktan utanıyorsun. Bu iyi bir özellik ama içtenlikli değil.”

Kadının alnı, çözülmemiş problemlerin cenderesine düşmüş, daralmış gibiydi. Mahmut, her bakışında bu alnı, uzay boşluğunda patlasa koca bir kara deliğe dönüşebilecek bir nesne olarak hayal ediyordu.

“Aç kalmaktan değil, paralı olmaktan korkuyorum. Verir misin, vermez misin, diye para kavgasına girmekten de nefret ediyorum.”

“Sen kendi hakkın için mücadele edemiyorsun, çalışan yığınların hakkı için hiç mücadele edemezsin.”

Günü ana hapseden düşünce kırıntılarının ağırlaştırdığı kafasını hafifçe kaldırdı, kadının kanamalı iç yarasına baktı.

“Doğrudur,” dedi, bir fırt çekti çayından; “Ben kendimle mücadele ediyorum. Bu mücadeleden arta kalan zamanı da kendim ve yığınlar için harcamaya çalışıyorum.”

“Mücadeleden söz etme. Sen mücadelenin kıyısında bir seyircisin. Kendini kendine bela eden bir seyirci...”

“Mücadelenin kıyısında duran seyirci, mücadeleyi anlıyorsa, düşünüyor, problem doğuruyorsa seyirci değildir.”

Kadın, acı acı gülümseyerek iki yana salladı kafasını. “Doğurduğun her problem, içi kof bir general heybetiyle sahneye çıkıyor. Sen sadece askeri oluyorsun onun.”

Kadın, güvenini ve parlaklığını yitirmiş yıkıntı bakışlarla köşede dimdik duran madenci heykeline baktı. Yeryüzünde dikkate değer, kalıcı hiçbir çabanın olmadığını düşündü. Çözemediği her çelişkinin, yüreğini ağırlaştırdığını, ufkunu kararttığını söylemek istedi, söyleyemedi. Can çekişerek, kurtarılmayı bekleyen bir yığın iyiliğin karşısında daha ne zamana kadar seyirci konumunu sürdürecekti.

“Stilini değiştirme yeteneğini gösteremiyorsun. Tek bir stilde çakılıp kalmışsın. İyi bir ressamın stili olmaz. Ressamın fırçası kuş gibidir, daldan dala konar. Bunun içindir ki tanınmıyorsun. Tutunamıyorsun, satamıyorsun.”

Okaliptüs reçinesinin çorabında yarattığı kahverengi lekeler baktı Mahmut. Melis’in stile ilişkin görüşleri, belleğini ve serçe helecanyla zıplayıp durmadan yer değiştiren iç seslerini renklendirdi. Arkaya yaslandı keyifle.

“Bizim orda anlatırlar, zamanın behrinde, kartal yuvası, yoksul bir köyün saf mı saf bir çobanı varmış. Evlenemiyormuş. Bir gün köyün gülümseyen, gırgırcı kesimi toplanmış, ‘gelin Sefil Dul’un kızını çobana alalım,’ demiş. Söz sözü döllemiş, fikir serpilmiş, teklif gitmiş. Düğün, dernek, şamata derken, kızla çobanı baş göz etmişler. Tabii çoban şaşkın ve mutlu... Talihin, ummadığı bir zamanda başına kondurduğu

yaver kuşuyla birlikte geziniyor, gülümsüyor, kendi gölgesi dâhil, olur olmaz her şeye selam veriyor. Sürüyü her akşam, bir elinde çiçek kümeleri, diğerinde avlayıp kız beligi gibi ipe geçirdiği balıklarla birlikte köye indirirken kaynanasının evinin önünden geçiriyor, her geçişinde de çiçekli elini kaldırıp, kapının önünde teşiyle ip eğiren Sefil Dul'a gülümsüyor. Bir gün, iki gün derken, kaynana çiçekli el ile balıkları düşünmeye başlıyor. Sonunda dayanamayıp, damadının önüne çıkıyor.

'Sana bir soru sorayım mı damat?' diyor.

'Sor,' diyor çoban.

'Ama sorumun cevabını bilemezsen avladığın balıkların hepsini alırım,' diye şen şakrak kırıttıyor kaynana.

'Tamam, helal hoş olsun,' diyor çoban.

Bunun üzerine kaynana, isterik, cevval bir göz kırpmayla ellerini beline koyuyor, 'Bil bakalım,' diyor, 'bir kadının kuşu önünde mi olur arkasında mı?'

Çoban önce anlayamıyor kuşun ne demek olduğunu. Düşünüyor biraz. Kaynananın gözbebeklerindeki ateşi fark edince gülümsüyor. 'Ne var onu bilmeyecek, her kadının kuşu önünde olur,' diyor.

'Bilemediiiii!' diye parlak bir kahkaha atıyor Kaynana. 'Gözlerini aç, iyi bak,' diyor. Sırtını çobana dönüyor, entarisini yukarı, donunu da aşağı kaydırıp, yay gibi eğiliyor toprağa. 'Gördün mü kuşun nerde olduğunu?'

Gözleri fal taşı gibi açılan damat, yabanılığın ve saflığın verdiği utançla yutkunmuş, 'yanıldım,' demiş, 'Ben kuşu önde biliyordum, arkadaymış. Sen kazandın, al balıkları.'

Kaynana, damadının şaşkın, saf iklimini, kocaman, gamzeli bir gülümseyişe dönüştürerek balıkları alıyor, eve gidiyor. Ertesi gün birkaç konuk geliyor kaynanaya. Konuklarıma balık yedireyim, diyerek sürüyü köye indiren damadının karşısına çıkıyor yeniden. 'Bir soru daha sorayım mı sana damat?' diyor.

Kaynanasının basit ve yorgunluğu emen hoş sorular sorduğuna inanan çoban, tatlı bir edayla, ‘sor,’ diyor.

‘Bil bakalım, bir kadının kuşu önünde mi olur, arkasında mı?’

Kuş şakıyışlarının garip bir şekilde çoğaldığını ve kuş oyununun kaynanayı kızından daha çekici bir hale getirdiğini fark eden çoban heyecanlanıyor. Kadının, dün sorduğu soruyu unuttuğunu sanarak, ‘Onu bilmeyecek ne var,’ diyor, ‘her kadının kuşu arkasında olur.’

‘Gene bilemedin,’ diye sevinçle zıplıyor kaynana. ‘Gözlerini aç iyi bak.’

Merak, arzu ve sabırsızlıkla suskunlaşıyor çoban. Kadın, sürünün içinde, çevresini şöyle bir süzüyor, koyunların üzerine sırtüstü düşecekmişçesine yay gibi eğiliyor. Entarisini yukarı, donunu da aşağıya kaydırıyor, ‘gördün mü kuşun nerde olduğunu,’ diyor.

Kuşun dünkü gibi tüylü olmadığını, arkadan öne kayarak tüysüzleştiğini görünce afallıyor çoban. ‘Gene yanıldım. Al, helal olsun sana bu balıklar,’ diyerek evin yolunu tutuyor.

Dikkatini, kocasının yasak meyve gibi ısıldayan davetkâr bakışlarında, iyimser ikliminde yoğunlaştıran kadın, ‘iki gündür ne oldu sana, balık getirmiyorsun eve?’ diye soruyor.

Önünde yeni bir ufuk belirmiş gibi iri iri açıyor gözlerini çoban. ‘Senin annenin, önden arkaya, arkadan öne zıplayan hoş bir kuşu var,’ diyor. ‘Balığa düşkün bu kuş, yolumun üzerine dikilip öttüğü müddetçe biz balık yiyemeyiz.’

‘Niye anlattın bunu?’ dedi Melis, gülümseyişini gizleyerek.

‘Çobanın durumuna benziyor benim durumum. Ressamın fırçası kuş gibi daldan dala konuyorsa, ressam sürekli stil değiştiriyorsa, ben bu kapıdan biraz zor ekmek yerim.’

Acı acı gülümsedi Melis. Boşluk karanlığı gibi parladı, genişledi alını. Bakışları beryüdü.

“Gerçek bir yaratıcı değilsin, sanatı ekmek yeme aracına indirgiyorsun. Sanatta ve anı yaşamada tutucusun sen. Zamanla olan bağıni koparıp, kendi zamanını yaratma yeteneğinden yoksunsun.”

“İşin gücün gerilim, kavga, savaş,” diye mırıldandı Mahmut; “Yaratıcı değilsem yıkıcıyım. Özellikle de haksız yere yürütölen her kavganın, her savaşın yıkıcısıyım.”

“Boş ver, bunları bana anlatma. İdare-i maslahatçısıns. Savaşla barışın arasında kalmışsın. Gerçek bir yıkıcı, savaşını yıktığı kadar barışı da yıkar. Sen, küçük engellerin yıkıcısıns.”

Birbirlerini iç içe doğuran duyguların doğasından ince bir sancının benliğini sarıp sarmaladığını ve yarıldığını hissetti küçük engellerin yıkıcısı. Duyumsama ve hayal kurma yeteneğindeki yarılmayı, sanal avuntuyla değil, edebi ve artistik yaratımla ortadan kaldıracılebceğini düşündü. Kukubaraların görkemli ötüşleri geliyordu okalıptüs ormanından. Dayanamadı.

“Yıkılan küçük engellerin toplamıdır büyük engellerin yıkımı,” diye mırıldandı.

“Söz oyunuyla haklı çıkaramazsın kendini. Kendine bak biraz. Kendi gerçekliğini göremeyen gözden daha kör bir göz yoktur.”

Kadının bakışlarındaki çatışma arzusundan, yarasını yedikçe ısıldayan ruhsal devinimden korktu Mahmut. Zamanın, bu tip çatışmaları unutkanlık hanesine yazdığını düşündü. Sakin bir kıyıya çekilip, yelkenleri indiriverme ihtiyacını duydu.

“Sinsi bir insansın,” diye sürdürdü Melis; “Büyükölük gururunu alçakgönüllölölölle gizliyorsun. Dedikodu yapmıyorsun ama yapılan dedikoduları büyük bir zevkle dinliyorsun. Do-yumsuz bir insansın. Kırk yaşına kadar tatmamışsın cinselliği. Kendini dev aynasında gördüğün için yıllarca beklemişsin hep birileri gelir bana aşk teklif eder diye. Kimse de gelmemiş.”

Varlığındaki güneşi öne çıkaracağına, kendini öne çıkaran karanlık bir adam belirdi hayalinde. Kadının birçok noktada haklı olduğunu düşündü. “Sen geldin ya,” diye mırıldandı gayriihtiyari.

“Ben geldiğimde merdiveni ellisine dayamıştın. Duyarlı bir insan sanıyordum seni. Yaşamıyla beni belki bilge evrenine çeker, değişime uğratar, sarıp sarmalar, diyordum. Arayış içindeydim o zamanlar. Sürülmüş, yeraltına girmiş ateşli fikirlere ihtiyacım vardı. Hayat bana küsmüştü. Kendimi inkâr etmek, yeniden doğmak istiyordum. Uyuyan iç çelişkilerimi ateşleyebilecek, köhnemiş yanlarımı yakacak bir dış etken olarak hayal ediyordum seni. Değişme tutkum güzeldi ama kurtarıcı arıyordum. Buldum. Umduğumun tam tersini buldum. Senin çekim alanına girince canlılığımı yitirdim. Sevme ve yaratma ateşim küllendi.”

Sıkıntının verdiği güçle yeğenin düğmesini kopardı Mahmut. “Bu kadının söyleminden yayılan hava, beni kendi doğurgan, zinde gerçekliğimden, edilgen sanal gerçekliğime doğru savuruyor,” diye iç geçirdi.

“İnkârcı bir kadınsın,” diye çıkıştı; “Bu ilişkiler sana hiçbir şey katmadı mı?”

“Hayır, hayır; tam tersine beni gerilettiler.”

“Hayatında hiç masal yazmamıştın masal yazdın. Şiir yazmamıştın bir yığın şiir yazdın. Resim yapmamıştın, Public Art’a gittin, bir yığın resim yaptın, sergi düzenledin. Daha çok kitap okudun, daha çok tartıştın, daha çok özgürleştin.”

“Köle sahibi gibi konuşuyorsun. ‘Sana özgürlüğünü ben verdim,’ diyorsun. Sen busun işte. Ben eskiden daha özgürdüm. Kitap da okuyordum. Sen benden götürdün. Beni bana iyice yabancılaştırdın. Özgürlük duygumu yitirdim. Birçok insan, ‘o adam seni küçümsüyor, horluyor, kullanıyor,’ diyor. Bunu sadece ben demiyorum. Birçok insan karşı çıkıyor bu ilişkiye. Karşı çıkamayanlar da doğrudur. Çünkü ben bir insansın sen.

Herkes seni sorumluluk duygusu güçlü, dürüst bir insan sanıyor, değilsin.”

Pençesini, morarmaya başlayan şakak damarlarına dayadı Mahmut. Nesneler çekilip gitti. Parçalanmaya ve dağılmaya dair boşlukta söylenen türkü, varlığın biricik türküsü büyüdü, hakim oldu yaşama.

“Sana bu kadar kötülük eden bir insanla ilişkini neden sürdürüyorsun?”

“İlişki mi diyorsun sen buna?” diye diklendi Melis; “Arada bir uğrayıp bir bardak çayını içiyorum. Hepsi bu. Boşalan bardağımı bile doldurmuyorsun.”

Kokusunu tenhada veren saf, yabancı bir çiçek belirdi hayal kuyusunda. “Görmek istemediğim yüzümü, bu kadının ağzından çıkan her sözcükte görmek zorunda mıyım?” diye içlendi.

“Doldurmuyorum. Burayı terk etsen iyi olur.”

Şaşkınlaştı. Çantasını alıp ayağa kalktı sessizce. Gözlerini devirdi, şifrelenmiş bakışlarla derin derin süzdü Mahmut’u. Kadını, anasının çiğ altında kalışını izleyen dağ keçisine benzetti Mahmut. Mahcubiyet duygusuyla bakışlarını kaçırdı. Kapıya yöneldi kadın, sonra döndü, masanın üzerine koyduğu anahtar destesini aldı.

“İnsan, duygularının çapı kadar insandır,” diye söylendi çıkarken.

Merdivenlerden inmeye başladı hızla.

“Yıkıcılığın batsın senin,” diye mırıldanıyordu; “Güzel olan her şeyi yıkıyorsun. Yıkıcı değilsin sen. Hakikat ehlini yıkıyorsun.”

İndirgeyici, basitleştirici içgüdülerle derin derin süzdü kadının tepeden aşağı inişini. “Hakikat ehli olsan ne yazar,” diye homurdandı kapıyı kapatırken; “Hakikati, tartıştığın insanların aklına değil, büküp kıcına sokuyorsun. İtirazcısın güya. Yaşadığın anın, geçmişini ve geleceğini sarıp sarmalamasına, iğdiş etmesine zerrece itirazın yok.”

SALAK

Varlığını hiçliğiyle sınıyor.

Birkaç bin yıllık geleceği tahmin edememenin sıkıntısıyla esnedi ve kuş ötüşlerinin kıvılcımlarla alazlandığı kendi iç karanlığına çevirdi bakışlarını Mahmut. “Karanlık,” diye mırıldandı; “Sevdiğim en gizemli renk. Karanlığın gadre uğrayan kadim meramını dinlediğim andır, duygularımı ışıktandıran en zarif an.”

Kalktı, odayı voltalamaya koyuldu. Sabahtan akşama kadar bir sayfa ancak yazabilmişti. Yenilenmenin, kabuk değiştirmenin bir yolu olmalıydı. Düşündü. İyiliğini fark ettirmeyen, kalbini ve dilini sürekli imar eden güzel kadın Martha ile birlikte kıtanın kuzeyine, Manggalili klanına gidebilir, Maymuru ailesinin usta ressamlarıyla tanışabilir, dev okalıptüs kabuklarına possum (keseli sıçan), deve kuşu ve kanguru öykülerini resmedebilirdi. Çölde, çıplak insanların arasında, farklı bir resim pratiğinin merkezinde, yepyeni bir biçim ve büyü ile donanıp dönebilirdi.

Martha'nın gelmiş olabileceği sanısıyla, çalınan kapıya doğru yürüdü. Açığında Çavuş'la yüz yüze geldi.

“Oooo Merhaba Çavuş, buyur.”

Moral çöküntüsünün doğurduğu iklimle iç geçirdi: Yine zamanımı çalmaya geldi orospu çocuğu.

Camiye girercesine uhrevi bir incelik ve saygınlıkla içeri girdi Çavuş. Yanında, yolunu ve devesini yitirmiş bedevi şaşkınlığıyla bakınan Mükerrerem vardı.

“Geçin, şöyle oturun.”

Üç kişilik koltuğa oturdu konuklar. Sürerek masaya yaklaştırdığı iki kişilik koltuğa da Mahmut oturdu. Mükerrerem'in halini hatırını sorduktan sonra Çavuş' a bakıp gülümsedi.

“Sen nasılsın Çavuş?”

“İyi değilim abi.”

Mahmut, sezgi yeteneğini, “iyi değilim”den, edaya ve yüze doğru çevirdi. Yüz, kainatta hiçbir şeyin kendini iyi hissetmediğini söylüyordu. Haddinden fazla öne çıkan ve kafayı küçülte küçülte papuç gagalı kuşunkine benzeten buruna dikti bakışlarını. Düşündü, iç seslerine doğru çekildi, yüzü yandan süzerken, tarih öncesinin eolitini, taş baltasını anımsadı. Yüz, cevvaliyetini yitirmiş, renk almaşığı morartılar ve kökensel algı arazlarıyla donuklaşıp, ürkütücü bir hal almıştı.

“Yalnızım, çok yalnızım. Çekemiyorum yalnızlığı.”

Arıyor, bulamıyor. Salak. Varlığını hiçliğiyle sınıyor, diye düşündü Mahmut:

“Bulamadın mı bir aydır?”

“Melbourne'de bana göre kadın yok. Kim bilir belki de kadının olduğu yerde kadın yok. Ben buna kesin inanır gibiyim abi.” Sesinde, kaybolmuş biricik kızını arayan talihsiz bir babanın hüznü vardı; “İnanır mısın, bir ayda tam yirmi kadına teklif ettim.”

“Doğrudur, ben yakın tanıyıyım,” diye onayladı Mükerrerem.

Sevme ve arama aşkının insana yansıyan güzelliğini, insanın güzelliği sanan defineci dayısını anımsadı Mahmut:

“Bu kadar kadına teklif etmen güzel...”

“Bana sorarsan alçakça bir düşkünlüktür bu ve her insanın

yaratılışında var bu düşkünlük. Yirmi kadından hiçbiri tenez-zül edip de doğru dürüst konuşmadı benimle. Hâlbuki ortada bir insanlık sorunu vardı. Gözlerimin içine baksalardı an-larlardı sorunu, bakmadılar. Kadın, bu gezegene yabancı bir yaratılmış gibi geliyor bana.”

Gülmemek için güçlkle zapt etti kendini Mahmut.

“Niye bakmadılar?”

Elini upuzun alnından kıvrıcık saçlarına doğru kaydırdı Çavuş. “Bilmiyorum. Kadın, erkeğe güvenmediği gibi kendine de güvenmiyor artık. Ben kadının duygusuna duygu gözüyle bakıyorum ama nedendir bilmiyorum, bütün renkleri gri görüyorum. Bu durumum kadına ayan oluyor galiba. Zaman kadını zaten cin gibidir; kullanma, fitne ve alçaklık ustasıdır. Hem kafası basmayınca kendisinden kolayca kurtulabilecek, hem de kendisine sahip olabilecek birisini arıyor. Buluyor, soğuruyor, parçalıyor, bırakıyor.”

Bağlılığından kuşku duymadığı için karısını ikide bir pataklayan Mükerrrem, “anlayamadım, nasıl yani,” dedi.

“Anlaman önemli değil, söylediklerimi hisset yeter,” diyerek arkaya yaslandı Çavuş; “Tüm bu kadınlarla birlikte, çok şey düşünen ama hiçbirini uygulamayan bir yığın dangalak kadın da dolaşüyor piyasada. Tanıyorum çoğunu. Güzel giyiniyorlar. Güzel evleri var. Erkekleşmiş, erkekleri çok iyi tanımışlar. Çalışmış, satın almış, özenle yerleştirmişler eşyalarını. İhmal etmemişler. Ama kocalarını bu eşyaların arasında ihmal etmişler, boşanmışlar sonra da. Erkek ihmale uygundur. Saftır erkek. Gösterişçi ve şerefsizdir.”

Durdu, boşandığı ilk karısını anımsadı birden. “Beni terk eden ilk karıma, tanımadan bağlandım, bağlandıktan hemen sonra da nefret ettim. O tanıdıkça babasına benzetti beni, benzettikçe de nefret etti. Onun nefreti daha derindi. Her insan bir evrendir, zibil kuyusudur.”

Yeniden durdu. Halıdaki zibil kalıntılarına baktı. “Güzel bir kadın değildi. Yüzü, çocuk defteri gibiydi; eğri büğrü çizikler vardı. Kuş gibi dili zengindi.”

“İlkin kim ayrıldı?”

“O ayrıldı. Kendisini cezbeden dayanılmaz güzelliklerin çağrısına uydu. Ben ayrılmam. O kadar şerefsiz bir adam değilim. Alışkanlıklarımın kölesiyim. Birine alıştım mı nefret etsem de ayrılmam.”

Telefonunu çıkardı, gelen mesaja baktı. “Kadınlar, sürüler halinde dolaşüyor ve yanlış, ilgisiz yerlere bakıyorlar,” diye sürdürdü.

“Gözlerimin içine, beni ben eden yerlerine bakmıyorlar. Zamanında bir yığın gözün içine bakmış bıkılmışlar. Gözler, onlara bir şey katmamış demek ki. Erkek gözü zaten kainatın en adi gözüdür. Zevke bakar. Ben bu bakışlar aleminde bir şey öğrendim. Bakan göze bakmanın yanlış olduğunu öğrendim. Bakan gözde ya arzu ya da merak ateşi var. O ateş, gözün gerçeğini perdeliyor. Bir şey göremiyorsun.”

“Bakmayan göze bakacaksın o zaman.”

“Bilemem,” diye Mükerrerem'i savuşturdu Çavuş; “Bildğim o ki, aileler parçalanıyor. Parçalar arıyor, ama daha iyi bir bütünlüğü bulamıyor. Tam bir curcuna... Nerden geldik, nereye gidiyoruz belli değil.”

“Bellidir,” dedi Mahmut; “Bağırsak parazitinden geldik, ailesizliğe doğru gidiyoruz.”

“Bağırsak paraziti mi?” diye meraklanıp kaşlarını çattı Mükerrerem.

“Bizimle kafa buluyor. Mahmut abiye bilmiyor musun?”

Çaydanlığı ocağa yerleştirirken, “hayır, kafa mafa bulduğum yok,” dedi Mahmut; “İlk atamız bir bağırsak parazitidir. Bir çağ sonra bu görüş çürümezse tabii.”

“Çürür,” diye gülmeye başladı Mükerrerem; “Biz neyiz kimse bilmiyor.”

“Biz, ökaryot grubu canlılardanız belki de,” diyerek, alaycı bir edayla süzdü konuklarını Mahmut; “Onun da ötesi var. Biz ökaryotlar, prokaryotlardan türemişiz. Ökaryotların atası, giardia adı verilen bir bağırsak parazitidir.”

Neler saçmıyor bu, dercesine Çavuşa baktı Mükerrerem. “Desene ki bu iş Nuh Nebi’nin ötesine uzar.”

“Nuh Nebi dünkü çocuk sayılır. Prokaryotların yaşı, hemen hemen dünyanın yaşı kadardır. Oksijensiz bir ortamda yaşayıp çoğalabiliyorlar. Eğer doğruysa, iki milyar yıl önce bir serseri prokaryot türü olan siyonabakteriler güneş enerjisini emerek fotosentez yoluyla atmosferimizi oksijenle doldurdular. Ökaryotlar işte bu oksijenli şartlarda ortaya çıktı.”

Mahmut’un belleği karşısında afallayan Çavuş, “şekli, semaili ne bunların?” dedi.

“Hücresi, çekirdek zarı olan şekilsiz bir şey... Yalnız bunların atası olan prokaryotların hücre duvarlarıyla çevrilmiş hücre çekirdeği ve organelleri yoktur. Sonuç olarak beyler, atalarımız ökaryotlardır. Mesela bu gruptan olan, fotosentez yapan mısırsır...”

“Yediğimiz mısır mı?”

“Evet, yediğimiz mısır. Kamçılı amip, amipli dizanteri, kurbağa, sıtma paraziti ve benzerleri bizim atalarımızdır.”

Şapşal ve hoş bir tarzda gülümseyen Mükerrerem’e baktı Çavuş; “Yani anlaşılan o ki kökümüz, adi yaratıklar sürüsüne dayanıyor. Beni doğrulayan bir görüş. Kendimi bildim bileli, insanın adi bir yaratık olduğuna inandım.”

“Herkesi aynı kaba koyamazsın, adi olmayan iyi insan da var,” diye karşı çıktı Mükerrerem; “Kamberra’da, bir komşum vardı. Hiç unutmam. Yalnız yaşayan acılı bir kadındı. Mavi gözleri vardı. Yüzü bildircin yumurtası gibi çil çildi. Dedesi Çanakkale’de vurulmuş. Dayısı bir Arap çölünde, kardeşi de Vietnam’da vurulmuş ama ölmemiş, yaralanmış. Kadının işi

gücü kanguru bakıcılığıydı. Arabaların çarpıp sakat bıraktığı kanguruları mı dersin, ölmüş kanguruların keselerinde şans eseri canlı kalan yavruları mı dersin, hepsini alıp evine getiriyordu. Ben zaman zaman yardım ediyordum. Bazen kırılmış bacakları sarıyor, sargı değiştiriyordum. Bazen de yavrulara biberonla süt emziriyordum. Kadının bahçesi sargılı kangurularla, yavrularla doluydu. Kadın bazen içler acısı bu manzaraya bakıp ağlıyordu. İyileşenleri götürüp ormana bıraktığı zaman da ağlıyordu.”

“Ağlarken bir şeyler söylüyor muydu?”

“Hayır, sadece ağlıyordu. Ormana bıraktıkları kangurulardan, yavruyken getirilip büyütülenler kadından uzaklaşmak istemiyorlardı. Kadın, onları salıverirken, yavrusunu gurbete yolcu ediyormuş gibi ağlıyordu. Yani diyeceğim, böyle iyi insanlar da var.”

Kendini, kendi içine doğru iten, dilini yutmuş, çaresiz bir seşsizlik çöktü. Pencereden karşıdaki evlere bakarken, Hallaç gibi üç aşamalı bir çile sürecine girmeyi düşündü Çavuş. Dünya zevklerinden uzak durmak, saflığın zirvesine erişmek ve birleşmek...

“Şu gördüğünüz evlerin hali içler acısıdır. Her birinin içinde yalnız bir kadın veya bir erkek... Değer mi?”

Çavuş'un çarmıh çatlağından geliyormuş gibi sıkışıp kanaan sesine yaslandı Mahmut, karşıdaki evleri süzdü.

“Dediğin gibi olsa iyi... Her evde iki kişi, biri erkek, biri dişi... İki efendi, iki köle...”

“İki efendi, iki köle de olsa, yalnız yaşamaktan daha iyi,” dedi Çavuş.

“Ben birine sahip olmak veya birinin sahipliği altında yaşamaktansa, yalnız yaşamayı tercih ederim. Sahip olduğum anda özgürlüğümü yitiririm. İnsan zaten özgürlüğünü, ya efendiliğinin ya da köleliğinin gereğini yerine getirerek öldürür.”

Cevap vermek istemedi Çavuş. İçindeki özgür esintilerin resmini yapan, ahlak ve namus karşısı bir insanla bu sorunu bir kez daha tartışmanın bir gereği yoktu.

“Ben âşık olduğum insandan ayrı yaşamak istemem,” dedi Mükerrerem.

Bu güzel gerçeği Mahmut’a anlatamazsın, dercesine bakındı Çavuş. Dayanamadı:

“Mahmut abi ne derse desin, insan âşık oldu mu, toprağı soluk alır, kartopu gibi yuvarlanıp büyümez sıkıntıları; aksine güneş görür, erir, küçülür.”

“Aşk denilen mereti methetmeyin,” dedi Mahmut; “Yaşadık, gördük hepimiz. Özümüzdeki özgürlüğü öne çıkaracağına, sahiplenme bağlanma tutkusunu öne çıkardı.”

“Olsun, güzel şeydir.”

“Değil. Köleliktir,” diye itiraz etti Mahmut; “Bir insanın, diğeri bir insana bağımlılığından dolayı, düşüncelerini ve arzularını, tamamen veya kısmen gerçekleştirememiş olması olayıdır kölelik. Aile bir kölelik kurumudur. Bu kurumun her üyesi köledir.”

“Kesin ve keskin bakıyorsun abi,” diyerek sıkıntılı bir ruh haliyle *Time* dergisinin kapağındaki kadına baktı Çavuş.

Kısa bir sessizlik girdi araya. Zeminini ve ruhunu parçalayan geçmişler; çatışmalı, eş sesli duygusal ilişkiler, yalnızlaşmış içgüdüler, önvarsayımlar, önyargılar, meraklar, gerilimler ve umutlarla ağırlaştı hava. Bahçeden gelen ötüşün gökkuşağı ispinozuna ait olduğunu tahmin etti Mahmut.

“Bu günlerde hep sonu kâbusla biten hayaller kuruyorum,” diye başladı.

“Dün, çölde tek başına cırılçıplak gezinen ailesiz bir Aborjin olarak hayal etmiştim kendimi. Yaban meyvelerini yiyor, mavi sonsuzluğu ve ışığı seyrediyor, kayalara resim çiziyordum. Envaicesit, papağanların, kanguru sürülerinin, deve

kuşlarının arasındaydım. Sömürmüyor, sömürülmüyordum. Her türlü mülkiyetten ve mülkiyet duygusundan azadeydim.

Böyle bir durumdayken lir kuşunun alışılmadık bir tarzda ötüşünü duyuyorum. Bir bakıyorum, benden daha önce birkaç şişe şarap karşılığında resim almaya gelen beyazlar. Kafalarında, ardıç kuşlarının mor benekli mavi yumurtalarını çağrıştıran geniş silindir şapkalar. Bu kez beni çölden alıp götürmeye gelmişler. Uzun sohbetlerden sonra kent merakım derinleşiyor ve beni kente götürüp yerleştirme konusunda ikna ediyorlar. Kente yerleşip, onlara resim yapıyor, parayla tanışıyor, 'uygarlaşmaya' başlıyorum. Yol kurallarına, bankalara, kuponlara, kiralara, taksitlere, borçlara, reklamlara, her şeyin alınıp satıldığı pazarlara ruhumu yudurmaya çalışıyorum.

Derken bir kadınla arkadaş oluyorum. Seviyorum, seviyor. Bir zaman sonra sevgilim bana evlilik denilen şeyi dayatıyor. Kavramaya çalışıyorum. Arkadaşlıkta neden kalmadığını öğrenmek istiyorum, öğrenemiyorum. Kendisini çok sevdiğim için evlilik önerisini kabul ediyorum. Çeşitli kâğıtlarla devlet dairesine gidip evleneceğimizi bildiriyoruz. Daha sonra kadın, adına düğün denilen büyük bir eğlence merasimi düzenliyor. İlkini bir memur geliyor, tanıkların ve seyircilerin huzurunda sorular soruyor. Soruları anlayamıyorum. Karı koca olduğumuza dair elimize tutuşturulan kalemlerle imzalar atıyoruz. İmzaların anlamını çıkaramıyorum ama bir iple beni bir yerlere bağladıklarını sezinler gibi oluyorum.”

“Bize yazacağın romandan bir bölümü mü anlatıyorsun abi?”

“Hayır, hayali anlatıyorum. Belki yazacağım bir romana koyabilirim.”

“Güzel, devam et.”

“Sonra, bizi bir arabaya bindirip kiliseye götürüyorlar. Bekleyen ve niçin beklediklerini bir türlü kavrayamadığım süslü insanların arasından geçip papazın karşısına geliyoruz. Papaz, konuşmaya başlıyor, bir kızı koca aileye ediyor, kutsuyor.

Toplumsal, arkadaşlığımızı neden bu denli önemsediğini, arkadaşlarımla çoğalmasında ne gibi merasimlerle karşılaşacağımı anlamaya çalışıyorum.

Derken büyük bir salona giriyoruz. Beyaz örtülü masalarda oturan büyük bir kalabalık, bizi kapıda görünce alkışlamaya başlıyor. Bu kadar insanın niçin geldiğini merak ediyorum. Sonra aklıma, bu toplumda arkadaş bulmanın çok zor ve çok önemli bir iş olduğu geliyor. Ama olamaz, diye itiraz ediyorum kendi kendime. İnsan, erkekli kadınlı iç içe yaşayan bu korkunç, sayısız sürü içinde nasıl olur da arkadaş bulmakta zorluk çeker diyorum. Kalabalıkların bakışları altında ışıklı bir meydandan geçip, karanfiller ve denizşakayıklarıyla süslenmiş ve donanmış bir masada oturtuyorlar bizi. Oynuyorlar, yiyorlar, içiyorlar, bir ömür boyu bir arada kalmamıza dair konuşmalar yapıyorlar. Bir ömür boyu neden bir arada kalmamızı istiyorsunuz, diye sormak geliyor içimden ama bana yönelen bakışlardan dolayı soramıyorum.”

“Roman okur gibi anlatıyorsunuz abi.”

“Eeee işim bu, Çavuş,” diyerek bardakları doldurdu.

“Nerde kalmıştım? Haaa... Masalarda yan yana oturan ve bir ömür boyu dört duvar arasında birlikte yaşamaya karar veren erkekleri ve kadınları seyrediyorum. Arkadaşımla beni konuşuyorlar. Ağızlarının yağlarını silerek geçiriyorlar. Bu büyük yemekli ve müzikli merasimin nasıl sonuçlanacağını merak ediyorum. Derken, birisi sahneye çıkıyor, bize para ve altın verenlerin adlarını okuyor. İçten içe kızışan ve kimin daha çok para vererek gönül zenginliğini gösterdiği bir rekabete tanık oluyorum. Sonra kurdeleli bir arabaya bindiriyorlar bizi. Beş altı arabanın eşliğinde bir eve götürüp, çok güzel döşenmiş bir odaya sokuyorlar. Baş başa kalıyoruz. Bu kadar insanın bizimle niçin ilgilendiğini soruyorum arkadaşşıma. Evlendik ya diyor, mutlulukla sarılıyor boynuma. Arkadaşımla bir evde yaşamaya devam ediyorum.

Aradan günler, haftalar, aylar geçiyor. Çok güzel yeni bir arkadaş daha buluyorum. Hatta bulduğumun üçüncü günü, yeni arkadaşım ile ormanda sevişiyorum. Güzel duygularla dopdolu eve geliyorum. Bendeki yeni duyguları sezen ilk arkadaşım, nedenini soruyor. Ona güzel, sevindirici bir haber verme coşkusuyla yeni bir arkadaş bulduğumu ve onunla orman çiçeklerinin arasında seviştiğimi anlatıyorum. Suratıma inen şiddetli bir tokatla sözüm kesiliyor. Adi bir yaratık olduğumu ve kendisini aldattığımı söylüyor. Şaşıyorum. Bir başka insanı daha sevdiğimi, sevgiyi çoğalttığımı, çoğalan bu sevgiye sevinmesi gerektiğini anlatmaya çalışıyorum. Küfürler savuruyor, ağlıyor. 'Eğer beni seviyorsan bir başkasını sevemezsin. Bir başkasını seviyorsan, beni sevemezsin,' diyor. Şaşıyorum. Kendisinin bana ait olduğunu, benim de kendisine ait olduğumu, bunca merasimin boşa yapılmadığını tekrarlayıp duruyor. Birbirlerinden hoşlanan insanların serbestçe sevişmelerinin güzel olduğunu, arıların çiçeklerle seviştiğini, onlardan bal ve koku aldığını, onları döllediğini anlatmak istiyorum. Beni hiç dinlemiyor, evden kovuyor, soluğu sokakta alıyorum."

Gülümseyerek kafasını iki yana salladı Çavuş. Gözleri, bilinçsiz itirazın ve içsel çatışmanın mengenesinde sıkışmış, küçülmüş gibiydi.

"Gerçek yaşamı anlatmıyorsun abi," diye mırıldandı.

"Anlattığımda gerçek yaşamdan renkler hiç mi yok?"

"Tamam, da dünyanın neresinde var anlattığın o tip yabani bir adam?"

"Var veya yok," dedi Mahmut; "Beni ilgilendiren, çölden şehre gelen o yerlinin mantığıdır. Doğru mudur, değil midir o mantık, onu söyle, imanım."

"Sakat bir mantığı var o adamın."

"Nesi sakat?"

“İyi âşık, başkasına ihtiyaç duymaz. İnsanın yüreği hassastır, birden fazla aşkı kaldıramaz. Birden fazla aşkı kaldıran yürek varsa, secde ederim ona; eğer aşktan aşkı kastediyorsak tabii.”

Çayına bir kaşık bal koydu Mahmut. Yalnızlığını gizemli, çaresiz ve komik bir hale sokan bu adamı ikna edemeyeceğini düşündü. Gözlerinin içine baktı. Kendi gözlerini orada görebileceği korkusuna kapıldı birden. Ruhunun, kendi iç karanlığına açılan kapısına doğru çevirdi bakışlarını:

“Yeni bir şey söylemiyorsun,” dedi; “Mülk sahiplerinin anlayışını tekrarlıyorsun. İnsanın sevmeye, özgürleşmeye, açılma isteğini sınırlayan bir anlayıştır bu. Peki, sevmeden vazgeçtik, bir insan, birden fazla insandan hoşlanabilir mi?”

“Hoşlanabilir tabii,” dedi Çavuş; “Hoşlanma masumiyettir, nimet gibi aziz bir şeydir. Sevgi gibi aşk gibi külfetli değil, insan yüreği birden fazla hoşlanma duygusunun ağırlığına dayanabilir.”

“İnsan yüreğini kendi sırtına benzetiyorsun,” diye söz e girdi Mükerrerem; “Ahkâm kesiyorsun, onu kaldırır, bunu kaldırmaz. Ne biliyorsun?”

Mahmut’un hoşuna gitti Mükerrerem’in çıkışı. Kapının tı kırdadığını fark edince ayağa kalktı. Gidip açtığında, Melis’le yüz yüze geldi.

“Girebilir miyim,” diye güleç ve mahcup bir tarzda gerdan kıldı.

“Tabii, tabii buyurun,” dedi Mahmut. Sık sık kavga eden ve sık sık barışan bu kadının psikanalize ihtiyacı olduğunu düşündü.

İçerdeki konuklarla tokalaşan ve yine bunlar mı, dercesine gülümseyen Melis, çantasını masanın üzerine koydu.

Mahmut, kadının içini dışını bildiği için sormadan bir bardak çay doldurup koydu önüne.

“Mükerrerem, şimdi senin toplam kaç hoşanman var?”

Mahmut'un sorusu karşısında gülümsedi Mükerrerem.

"Valla abi, ilkini saymazsak, toplam üç ediyor."

"İlkini niye saymıyorsun?"

"Nikâhımız yoktu."

"Olsun canım, nikâh şart mı," dedi Mahmut.

"O zaman toplam dört boşanmam var."

"Senin toplam kaç boşanman var Çavuş?"

Bu soruyu sorarken Melis'in sinirden seğiren sol gözünü fark etti Mahmut. Kadının durup dururken kavga çıkaracağından korktu.

"Benimkini hiç sorma abi," dedi Çavuş; "İrili ufaklı beş boşanmam var. Ama gerçek anlamda benim ayrıldığım bir boşanmam var. Kadın, kendini dünyanın insana sunduğu bir duygu armağanı olarak görüyordu. Gerçekten de öyleydi. Beden olarak tepeden tırnağa hassas bir duyguydu. Tüm davranışları da duygu olunca, kendimi onun yanında hıyar gibi hissettim ve dayanamayıp boşandım."

"İlginç," diye mırıldandı Mahmut, "o zaman içinizde yaşamı en fakir olan benim. Elli üç yılda üç ayrılığım var."

"Üç boşanma az değil abi," diye arkaya yaslandı Çavuş.

Daha fazla sabredemeyeceğini anlayan Melis, "sizin konuşacak başka bir şeyiniz yok mu," diye patladı; "Bizim eski eşkılarımızı andırıyorsunuz. Bir araya geldikleri zaman benim bu kadar leşim var, senin kaç leşin var, onun üç leşi var gibi leş sohbeti kurarlar."

Çavuş'la Mükerrerem ciddileşti. Mahmut'un içinde parlayan gizli tebessüm, bakışlarına vurdu. Melis'in gelir gelmez pişmiş aşı soğuk su katacağını tahmin ediyordu.

"Yaşamın ta kendisini konuşuyoruz, rahatsız oluyorsan dinlemezsin," dedi Mahmut, halıdaki akrilik lekelerine bakarak.

"Yaşamın cevher kaynağını değil, cöplüğünü konuşuyor-

sunuz. Bu sohbette sıradanlaştığınızın farkında değilsiniz.”

Cevap vermesi durumunda tartışmanın kızışacağından korkan Mahmut, kollarını iki yana açarak esnedi derin derin. Melis evde yokmuşçasına davranıyordu.

“Hepimiz bunalımdayız imanım,” diye zevzeklendi Mahmut; “Düşündüğümüzü ne doğru dürüst ifade edebiliyor, ne de gerçekleştirebiliyoruz. Aslında hepimiz sahtekâriz... Kendi kafamızın ve içimizin sesine göre değil de, toplumun kurallarına, yasalarına, geleneklerine göre hareket ediyoruz. Kendimizi yaşayamıyoruz. Savaşların nedeni budur.”

“O zaman dünyayı değiştirme palavralarını bırakın,” dedi Melis.

“Herkes hayal kurma ve palavra savurma hakkına sahiptir. Zulmün en ağır olduğu yerlerde yaşamak isterdim. Çünkü en güzel hayaller, oralarda kurulur.”

Çayını kaşla göz arasında mideye indiren Melis, “Sen hayal kurmaktan başka bir işe yaramazsın,” diye gülümsedi acı acı; “Dünyayı hayal kuranlar değiştirmiyor. Hayallerini gerçekleştirmek için kendilerini ateşe atanlar değiştiriyor.”

“Ben kahraman değilim,” dedi Mahmut; “Ama saygı duyurım haklı davaların kahramanlarına. Sen ne diyorsun Çavuş?”

Bulacağı kadının hangi ulustan veya kültürden olması gerektiği üzerinde düşünen Çavuş, “doğrudur,” diye kendine geldi.

“İçinden de ben kahramanım diyorsun, ikiyüzlüsün!”

Melis’in sataşmaya başladığını ve alttan almazsa bu işin yine kavgayla sonuçlanacağını düşündü Mahmut, ihtiyaç duymadığı halde kalkıp tuvalete gitti. Pantolonunu çözmeden oturdu. Tuvalet kâğıdının yanında gün yirmi dört saat hazır ve nazır bekleyen kitabı alıp okumaya başladı. Elli üçüncü sayfanın ilk cümlesinde takılıp kaldı:

“Karılarımızdan gayri her sevimiz ortakdır.”

Adamitlerden bir şaire ait olan bu sözün üzerinde düşünüldü. Şair bu sözü Şeyh Bedreddin'den almış olabilir miydi? Vergilerin, kiralardan, angaryaların ve tüm özel mülkiyetin yok edilmesini savunan asi Adamitler, 1419'da Prag'da patlayan Jan Hus'un isyanından türediklerine göre, Bedreddin'den sonra yaşamışlardı ki almış olabilirlerdi.

YARATILIŞ BÜYÜSÜ

Yaşam orospulaştıkça güzelleşir.

Bakışlarını, içinde yaşadığı tinsel hücreden, yağmurun emdiği ışık cümbüşüne doğru çevirdi. Işığın kayada uyardığı, açığa çıkardığı sesleri, işaretleri dinlemeye koyuldu bir kabala hahamı dikkatiyle. İki rosella tünedi okaliptüs ağacına. Dilin zengin çağrışımlar ve hayaller yaratan katmanları harekete geçti.

“Kadın dişi aslan gibiydi abi, sık sık sevişirdi. Sonunda orospu çıktı. İlişkimi kestim.”

İrkildi. Yüreğini külçeleştiren gizil güçlerin dili berraklaşmak üzereyken karardı. Açık pencereden içeri dolan hanımeli kokusuna kaydı dikkati.

“Orospuları küçümseme Çavuş. Orospu, geleceğin ideal insan tipidir.”

Şaşkınlaştı Çavuş, dikeldi Hitit sfenksi gibi.

“Geleceğimiz fahişeleşecekse yandık abi.”

“Fahişe farklıdır. Ben orospudan söz ediyorum. Orospu gönlünün sesini dinleyen, özgür cinsel ilişkiler içine giren insandır. Şarap gibi sorumsuzdur. Fahişe öyle değildir; kendini para karşılığında satar. Yıllardır kaliteli bir orospu arıyorum. Bulsam, arkadaş olacağım.”

Çavuş, kuzu saflığıyla gevşedi. İçini hanımeli kokusuna

açtı, iyimserlikle doldu.

“Her bilge bakışa çadır kuran bir kadın arıyorum; özgürlük ve cesaret deryasında yüzen, kızınca da o deryanın kıyısına işeyen tatlı bir orospu... Öyle ki, çiğnemediği sınır kalmasın, sohbetimin ocağı olsun, karanlığımı oysun, dalgalandırsın.”

“Ben hayatta yapamam,” diye mırıldandı Çavuş; “İnsan benim en büyük sorunumdur. Benim orospum olamaz. Kazara olsa, onu kendi uçkurunun ipiyle asarım. Asmam da yani yapamam.”

“Her gerçek orospunun uçkuru bir ipek telciği kadar incedir. O inceliği ve ilişkiler çeşnisinden emilip inceliğe yayılan insani özü duyumsayabilsek, ahlakın aklımızı ve duygularımızı köstekleyen kalın ve kof uçkuru çözülecek.”

Korna sesini duyunca kalkıp pencereden dışarı baktı. Karşı evin güzel kadını Nancy’e takıldı bakışları. Döndü, yerine oturdu tekrar.

“Sorun sendedir Çavuş,” diye sürdürdü; “Ağzından çıkan her sözün her kelimesinde bir saat oyalanan kadınları buldun hep. Kıyasıya çatıştın onlarla. Hiçbirisini dönüştüremedin. Dönüştüremezdin, çünkü senin dönüşmeye ihtiyacın vardı.”

“Benim dönüşme ya da dönüştürme diye bir derdim yok abi.”

“Nedir derdin senin?”

“Benim derdim ben değilim. Çünkü ben kendimin üzerine bir çizgi çektim. Derdim kadınlardır. Ben, bende olan iyi kötü bütün özelliklerimi kendi haline bıraktım. Benim onları değiştirme diye bir derdim yoktur. Onların değişip değişmemeleri kendi sorunlarıdır. Kadınlarla geçinememiş olmamın baş nedeni de budur. Orospulara gelince, karşı değilim. Orospu olmayan tek bir canlı yoktur. Demin uçkurla onları asmama bakma. Temel eğilimlerime saygılı olduğum için onlara da saygılıyım. Ama ben bir orospuyla yaşayamam. Yanlış anlama abi. Orospunun iğrenç olduğunu söylemek istemiyorum.

Orospu çekicidir. Ama bana göre değildir. Orospunun eti, değişik erkeklerden emdiği ateşlerle yüklüdür.”

“Orospuluk kadınlara özgü değildir,” dedi Mahmut gülümseyerek; “Erkeğin de orospusu vardır. Ama hesapsız, kaliteli ve alabildiğine özgür orospuluk hayvanlara özgüdür.”

“Hayvanlarınsa hesapsızdır. Erkeğine hovardalık demek daha doğrudur.”

“Hayır, hayır,” diye iki yana salladı kafasını Mahmut; “En ünlü orospular erkek dünyasından çıkıyor. Orospuluk, kadın dünyasına nazaran erkek dünyasında daha yaygındır.”

“Katılmıyorum,” dedi Çavuş, bacağına bacağının üzerine atarak; “Orospuluk, iki kişilik bir oyundur. Dünyada ne kadar orospu erkek varsa, o kadar da orospu kadın vardır.”

Doğru bir görüşle karşılaştığında gözlerini kısıyor, çenesiyle oynuyordu Mahmut. Ölü yanlarının dirildiğini duyumsar gibi oluyordu.

“Doğrudur,” diye mırıldandı; “Orospuluk, özgürlük alanının genişlemesine bağlı olarak yaygınlaşıyor. Bir orospu da benim.”

Hayret ve haşa ifadesiyle gülümsedi Çavuş. Bakışlarını, dergi sayfalarını usul usul çeviren Melis’e doğru kaydırırken; “Sana yakıştıramıyorum abi,” dedi.

“Ben özgürlüğe tutkun bir insanım Çavuş. Bana yakışıyor.”

“Biliyorum ama senin kadınlarla sıcak ilişkin yok. Anlaşılmıyorsun.”

“Olabilir. Dilimde ve düşünme tarzımda, benim de egemen olamadığım bir kriz, aşkın bir yönelimsellik var. Yaşamım, korkusuz, özgür ve renkli değil. Günlerimin çoğu dört duvar arasında geçiyor. Bununla birlikte, kafaca ve ruhça kaliteli bir orospu olduğuma inanıyorum. Aslında sen de öylesin.”

İrkildi Çavuş, zoraki gülümsedi, renkten renge girdi.

“Hayır, ben değilim.”

“Demin doğru bir şey söyledin. Orospu olmayan tek bir canlı yoktur dedin. Değişik güzelliklere açılma, insanın en güçlü eğilimidir. Açılsın veya açılmasın, her insan bir özgürlük dünyasıdır. Renk, ışıltı, koku ve hareket kaynağıdır. Ruhunu arıdan almış gibi, bilinmeyen kaynakların keşfine çıkmak ister; haz ve bilgiyle donanmak, değişik aşklar, serüvenler, sürprizlerle tanışmak ister. İnsanın iç ve dış gözü güzele yönelir. Utanıp da dış gözüyle bakamayan iç gözüyle bakar. İşte bu, göze görünmeyen ama hemen hemen tüm insanların yaptığı bir orospuluktur.”

“Senin orospuluk anlayışın çok farklı, abi.”

Çavuş’un katı görüşlerinde yumuşama olduğunu, bakışlarından burnunun ucuna bir demet ışık düştüğünü, yüzünün iyimserleşerek ikna olmaya daha açık hale geldiğini sezinledi Mahmut.

“Ben olgulara içimdeki aykırı seslerin gözleriyle bakmaya çalışıyorum. Toplumun inancını, geleneklerini, ben-merkezci otokrat buyruklarını hareket noktası olarak almıyorum. İnsan tüm dış sesleri dinlemelidir ama mantığının ve vicdanının sesini esas almalıdır.”

Sobanın camını yalayan okalıptüs alevine baktı Mahmut. Sobanın ve camlara vuran yağmurun yumuşacık mırıltısına daldı. Sonsuzlaşmayı ya da uzayda menzilini arayan kimliksiz bir ışığa dönüşmeyi hayal etti.

“Bulduğum kadın ya deli çıkıyor, ya da boynuzluyor beni,” diye mırıldandı Çavuş; “Bu durum çatışmayı, çatışma da vırvırla dırdırı tetikliyor. Hal böyle olunca iş uzuyor, kulağımdaki bakteri sayısı çoğalıyor. Bıçaklanırım diye yunus balığı gibi bir gözü açık uyuyorum. Ne yapmam, nasıl yaşamam gerekiyor, bilemiyorum.”

“Resmi anlayışı değil, gerçek anlayışını, mantığını, doğal ve

aykırı seslerini dinle, orospulaş.”

“Yapamam, bana göre değil. Zorlamayla kendimden çıkar-sam bir daha dönemem.”

“Senin boynuzluyor dediğin şey, toplumda yaygınlaştı. Modernleşen insan, farklı güzelliklere açılıyor. Çok boyutlu, çok renkli aşk alıyor, tek boyutlu aşkın yerini. İki kişilik bir hücrede aynı kişiyle ömür boyu yaşamaya can atıyorsun.”

“Yapamıyorum,” dedi Çavuş alnını sıvazlayarak; “İnsanlar çoğalınca, ilişkiler dallanınca problemler çoğalıyor. İğne fiçisine dönüyor hayat. Koyun gibi ağırbaşlı, duygulu, güleç bir kadın bulmalıyım. Evimi ısıtsın, yemeklerimi yapsın, sırtımı kesele-sin, saçlarımı tarasın, çocuğu gibi baksın bana. Her dediğini yapacağım kadar sevdiğim bir kadın bulmalıyım.”

Kendi içinde seyrüseferine çıkmış çarksız, dümensiz insan-lar ve düş kırıklığından mustarip harfler belirdi Mahmut’un hayalinde.

“Öyle birini bulursan, bir tane de bana getir, yaşılanıyorum, bakıma ihtiyacım var.”

“Benimki bakım sorunu değil abi, eş sorunudur, sevgi so-runudur.”

Hayatın yitik diliyle konuşuyor bu adam, diye düşündü Mahmut: “Anlıyorum.”

“Küçüklükten bu yana anasız büyüdüm, herkes sevgisini esirgedi benden. Sevgiye ihtiyacım var. Sevenin kölesiyim ben. Sırtını keseler, masaj yapar, ayaklarını yıkarım. Ben böyle bir mahlûkum. Bir aferini, bir gülücüğü, kırk yıl unutmam. Sen diyorsun ki orospulaş, orospularla yaşa. Yapamam. Orosputarı hor gördüğüm için değil, yanlış anlama. Bilirim onları. Bir dö-nem onlarla düştüm kalktım. Sen yapmadın ama ben yaptım. Bana göre değil. İyi yanları var, yok değil. Normal kadınlardan daha ateşliler.”

“Ateşliler tabii. Marilyn Monroe’un ateşi ayaklarına vur-

muştı, ayak parmağı altı idi.”

Duraksadı, düşündü. Doğru mu, dercesine Melis’e baktı.

“Orasını bilemem ama ilişki kurduğum en son orospuyu hiç unutamıyorum,” diye sürdürdü.

“İnanır mısın, beni ana şefkatiyle alıyordu koynuna. Dü-rüst bir kadındı. Fazla güzel değildi ama hanım aynası gibi teni vardı. Yerbasmaz armudunu andıran bir gövdeye sahipti. Çe-tindi, sempatikti. Evinde bir keçisi vardı. Bütün ışıkları söndü-rürdü. Keçinin tepesine diktiği mumu yakardı. Beni koynuna alır, gıdıklar, her yerimle oynardı. Ben onun ellerinde ısınır, orospulaşırdım. Dilimi ağzına alır, emerdi emzik gibi.”

Melis’in yanında böyle şeyleri anlatmış olmasına sevindi Mahmut.

“Orospulaşmak nasıl bir duygudur, Çavuş?”

“Doğru değil, ama hoş bir büyüdür. Yaratılış büyü-sü. Sis gibi. İnsan ömür boyu süreceğini sandığı bir büyüye emanet olunca, hayat sana hak veriyor, ahlak bir işe yaramıyor, mahcup duruma düşüyor. İçi morartan buzlar çözülüyor. Toplumdan kaçırıyorsun. Bu kaçış insanın hoşuna gidiyor. Kaçtıkça, yaratılış büyü-sü seni çekiyor, sis yoğunlaşıyor, çağırıyor. Herhalde aşk buna diyorlar. Çok sürmüyor ama.”

Mahmut’un merakı, karşısında zemberek gibi işleyen dilin ve duyguların ruhuna, bilincine, işleyişine, kökensel ve özsel mizacına doğru yayılmıştı.

“Aşk büyü-sü bahar sisi gibidir Çavuş,” dedi, “bu sisi, sadece tarafların davranış, ilgi ve emek ilişkilerinde nükseden gara-betler dağıtmaz, zamanın ve insanın makule ve normalliğe zorlayan doğası da dağıtır. İnsanın zaten en dangalak yanı, âşık olup büyülendiğinde, bu büyü-nün yaşam boyu süreceğini vehmetmesidir.”

“Hiçbir şey gördüğümüz ve duyumsadığımız gibi değil abi,” diye mırıldandı Çavuş: “Kesin yargılardan korkarım. Bana

orospulaş diyorsun, bu işe pratikte öncülük et, seni örnek alalım.”

“Ciddi iştir, Çavuş. Zaman ister, zamanım yok.”

“Yani teorini pratiğe uygulamaya, özgürleşmeye zamanım yok diyorsun. Böyle diyorsan bu alçak hayat kurtulamaz. İnsanın ağzından ya da kaleminden çıkan söz, iki bacağıının üzerinde yürümelidir.”

Melis’in hoşuna gitti bu söz. Kafasını okuduğu magazinden kaldırıp Mahmut’a baktı.

“Bilmiyorum Çavuş. İki bacağıının üzerinde doğru dürüst yürüyen kaliteli bir kadına ihtiyacım var.”

“Kaliteden neyi kastediyorsun?”

“Düşünce, duygu ve davranış silsilesini... Kaşınan değil de düşünen duygulu kadın çekiyor beni. Okuyup tartışmayanla geçinemem ben. Fındık fıstık, yorgan yastık sohbeti öldürür beni.”

“Lanet olsun bana, bu tip kadınlarla geçti ömrüm.”

“Sanatsal üretim içinde olan kadına daha çok ilgi duyuyorum. Üreten, kendisini daha çabuk yenileyebiliyor. Kendisini kendi çabasıyla sürekli yenileyen kadınları seviyorum. Düşüncesini, lafı dolandırmadan, doğrudan söyleyen cesur kadınları hayal etmek hoşuma gidiyor.”

Geriye dönüş umutlarını yaktığı köprülerle birlikte yitiren yorgun bir asker gibi düşünüyordu Çavuş.

“Benim için kişilik kalitesidir önemli olan, abi. Cahil olabilir. Hiç önemli değil. Hatta ben cahil kadını tercih ederim. Hındımı, eğlenti, helva sohbetini severim. Kadın bir şeyler bildi mi kafanda ceviz kırmaya çalışıyor. Çekiç her zaman cevizle inmiyor, kafana da iniyor. Kadın ya tam cahil olacak ya da âlim.”

“Cahili niye tercih ediyorsun?”

“Cahilde öğrenme isteği var. Cahilliğini biliyor, acı duy-

yor, soruyor. Soran insanı severim.”

“Çok şey bildiğini sanan ukala cahiller de çok,” dedi Mahmut.

“Benim kastettiğim cahil öyle değil. Sen konuştun mu o çok şey bilmediğini fark ediyor. Fark etmek fazilettir abi. Ben âlimden değil, cahilden öğrenmek istiyorum ve kadında iki temel fazilet arıyorum. Birincisi kişilikli ve uysal olması, İkincisi de cahil olması. Toprak cahildir abi, Ben ekmeyi, yeşertmeyi seven bir insanım. Toprağa hep ana dedik ama o öğretmendir. Öğretmez. Öğrenirsin.”

“Kadın yeşerirse başıma bela olur diye korkmaz mısın? Her insanın içinde, bir kölenin kendisine itirazsız hizmet etmesi, bağlı kalması eğilimi var.”

“Doğrudur,” diye onayladı Çavuş; “Her söylediğine inanma ama insanların köpekleri sevmesinin altında yatan gerçeğe parmak bastın. Çoğu insan, kafasında yarattığı köpek imajıyla seviyor köpeğini.”

“İnsan doğasına ters bir eğilimdir bu. Mülkiyet dünyasının bir gerçeğidir. Erkeğin cahil kadını sevmesi egemenlik arzusundan kaynaklanır. Egemen, sorudan hoşlanmaz, itaat ve hizmet ister.”

“Her şeyi getirip mülkiyet dünyasına bağlama, abi. İnsan korkunç ve rezil bir karmaşadır. Egemen olmaya gelince, öyle bir meselem yok. Ben sorudan hoşlanırım. Çocukluğumda bana hiç soru sorulmadı. Anasız büyüdüm. Adam yerine koyulmadım. Beni çocuğu gibi seven, okşayan, yedirip yatıran kadını seviyorum. Kadının işi gücü sevmek olmalı. Erkek sevmiyor, beceremiyor sevmeyi. Seven kadının nesli azalıyor. Seven kadının mihnetini, zilini zilletini çekerim. Okumak önemli değil, yeter ki kadının kişiliği ve vicdanı güçlü olsun.”

Mahmut gülmek istiyor, beynini kemiren garip düşüncelerden ve sıkıntıdan dolayı gülemiyordu.

“Boşandığın son kadının vicdanı nasıldı?”

“Zayıftı,” dedi Çavuş; “Çok sakız çiğniyordu. Beni değil, arabasını seviyordu en çok. Ön camına, ‘Nazar etme n’olur, çalış senin de olur,’ sözünü yazmıştı. Arabanın arka camına da büyük harflerle ‘Baba malı değil, alın teri,’ cümlesini düşürmüştü. Zengin olmadığımı hayıflanıyordu.”

“Adı neydi?”

“Şaziye. Plaka numarasının yerine de kendi adını yazdırmıştı.”

Tilki oturuşuyla koltuğunun köşesinde düşünen Mahmut, sezdirmeden, sessizce gülüyordu.

“Nerden buluyorsun bu tip kadınları, Çavuş?”

“On kadına teklif ediyorum, birisi kabul ediyor. Kabul edenle de hemen evleniyorum. Hayatım böyle geçti hep.”

“Kabul edenle mecbur musun evlenmeye?”

“Çok reddediliyorum, abi. Reddedilince moralim bozuluyor. Adam yerine konulmadığımı anlıyorum. Onun için, çirkin de olsa kabul edene, büyük değer veriyorum. Çünkü beni adam yerine koyuyor. O zaman moralim yükseliyor, demek ki bu dünyada ben de varım, diyorum. Yaşadığımı, ciddiye alındığımı fark ediyorum.”

“Boşandığın tüm kadınları bu yöntemle mi buldun?”

“Bir tanesi hariç, hepsini bu yöntemle buldum.”

Oturma salonu sessizleşti. Dışardan gelen sesleri dinlemeye koyuldular. Dergileri karıştırmayı sürdürüyordu Melis.

“Gelecek Salı, sabah saat beşte, arabana gel beni al, birlikte şehir merkezine gidelim. Nedenini sorma. Sürprizim var sana.”

“Peki,” dedi Çavuş. Sigara içmek için dışarı çıktı.

ÇIPLAK VE ÖZGÜR

*Kınında, kör, sağır ve dilsizdi.
Sıyrılınca ısıldadı bir hançer gibi.*

Sabah saat dörtte kalktı Mahmut. Güneşsiz, kâbuslu bir ruhla Saynaya baktı. Dünyanın kendi etrafında olması gerektiğinden daha hızlı döndüğünü düşündü. Zamanın aceleciliği ve gücü karşısında ürperdi. Giyiniverdi hemen. “Pratik ve planlı insan ancak zamana söz geçirebilir,” diye mırıldandı. Akşamdan kalma bir bardak ot çayını kafaya dikti. Özenerek mayaladığı yoğurt çanağını buzdolabından çıkardı. Kaşıklamaya koyuldu. Dana çobanlığı yaptığı günleri anımsadı.

Korna sesini duyunca pencereden aşağı baktı. Çavuş’un arabasını gördü. Kapıyı çekip hızla inmeye başladı merdivenlerden.

“Günaydın Çavuş.”

“Günaydın abi. Ne var, ne yok?”

“Sağlık. Ne yaptın görmeyeli?”

“Eskiden yaptığım işlerden bir kaçını daha yaptım.”

Eyvah, diye düşündü Mahmut. Bizi saran ve kuran bağları, yani bizim kurduğumuz bağları anımsatıp duracak yine.

“Ne gibi?”

“İki kadına evlilik teklif ettim.”

Güleyim mi, gülmeveyim mi, diye iç gecirdi Mahmut.

“Teklifte bulunduğum kadınlardan birisi evli çıktı. Kıbrıslı Kör Osman’ın karısıymış. Veli’nin keleşine geldim.”

“Oyun mu oynadı sana?”

“Hayır, o kadını dul biliyormuş. ‘Bu kadın seni abat eder, tam sana göredir, kaçırma,’ dedi. Ben Veli’nin bu fikrine büyük değer biçtim. Coburg tramvay durağındaydı, gittim hemen evlilik teklifinde bulundum. Çok hanımefendi bir kadın çıktı. ‘Kusura bakma kardeş,’ dedi, ‘ben evliyim.’ Gülümsemesi unutulacak gibi değildi.”

“İkincisi nasıl oldu?”

Nereden başlayayım diye düşünürken yanlış yola girdi.

“İkincisini ben de anlayamadım. Turist olarak gelmiş, Avustralya’yı sevmiş, kalmak için koca arayan birisi.”

“Yanlış yola girdin şuradan dön. O kadını nasıl buldun?”

“Komşum Çorumlu Hasan’ın oğlu söyledi. Gittim Brunswick kütüphanesinde buldum kadını. Sağdan soldan konuştuk biraz. Kadının bilgisine yüksek değer biçtim. Huzursuzluğunu bakışlarında gizleyen birine benzemiyordu. Hemen orada aceleye getirmeden evlilik teklif ettim. İnanır mısın kadın profesör ciddiyetiyle düşündü. Hemen cevap vermedi. Ağırdan aldı. Numara olduğunu sezinledim. Sevincini gizleme becerisini gösteremiyordu. Teklifim üzerinde bir gün düşünebilmesi için izin istedi. Saygıyla karşıladım. Ertesi gün aynı yerde buluştuk. ‘Yalnızım, arkadaş arıyorum, sizi sempatik buldum, teklifinizi kabul ediyorum,’ dedi. Kasketimin şemsi-perinden öptü.”

“Bravo Çavuş. Kadın güzel mi?”

“Çirkin diyemem. Davranış adabı güzel... Yalnız benden on yaş büyüktür. Önemli değil. Duruşu oturuşu yüklüdür, yaşını göstermiyor. İnci gibi dişleri var, konuşmasını ferahlatıyor. Yüzünün bendi biraz yamuktur ama endamı takdire şayandır. Geçmişe borçluymuş gibi bakıyor ve akıllı da geçmişe doğru

işliyor hep. Geçmişimi merak ediyor. Anlatsam soğutacağım, anlatmasam soğuyacağım. Bilmiyorum. Prafa oynamayı seviyor. Başkaları hakkında hep iyi konuşuyor.”

Sokaktaki insanları süzerken kadını merak etmeye başladı Mahmut.

“Güzel,” diye mırıldandı; “İnsanlar kendilerini, başkaları hakkında yargılarda bulunurlarken ele verirler. Nerde şimdi kadın?”

“Evimde. Şu anda uyuyor. Biraz çok yedi, boğazına tavuk teleği soktu, kustu.”

“Sorun değil. Bravo sana, çabuk buldun, pratik adamsın.”

“Terbiyeli kadındır abi, o işe hemen atlamadı. Ben insanlarda terbiyeye büyük değer biçerim. Alişan lalesi gibi açılan kadınları sevmem. Böyleleri ucuz ziba kerhanesinin kadınlarını anımsatıyor insana. Kerhaneler dünyasında bile pahalı abanozu tercih ederim.”

İş olsun, boşluk dolsun, diye mırıldanırcasına, “doğrudur,” dedi Mahmut.

Arabayı St. Kilda Road üzerinde park edip, Victoria Art Centre’a doğru yürümeye başladılar.

“Sabahın köründe bu kalabalık ne abi? Mitinge mi getirdin bizi?”

Sanat merkezinin önünde dört bini aşkın insan toplanmıştı.

“Bu saatte miting olur mu hiç Çavuş. Bekle, sabret, neler olduğunu göreceksin.”

Çoğunluğu kadınlardan oluşan canlı, coşkulu kitleyle yüz yüze geldiler. Fotoğrafçıları, televizyon kanallarından gelen kameramanları, basın mensuplarını geçip kalabalığın içine girdiler. Sabah ayazının ısırdığı uğultuya kulak verdiler. Uyan koca kentin rüyası mıydı bu kalabalık yoksa.

Az sonra Amerika’dan gelen ve bu kitleyi sabahın köründe

buraya getirmeyi başaran insanın sesi duyuldu:

“Hazır mısınız?”

Kalabalık dalgalandı, “hazırız!” sesleri yükseldi. Ve aynı anda tüm kitle soyunmaya başladı. Mahmut’la Çavuş, soyunan kitlenin arasından sıyrılıp basın mensuplarının bulunduğu yere geldiler. Çavuş’un bakışları, şaşkınlığın ve keyfin odak noktasında büyüyen bir top ışığa dönüşmüştü.

“Ne oluyor burada abi? Donlar, sutyenler de çıktı.”

Çıplaklaşan dört bin beş yüz insanı seyrediyordu Mahmut.

“Şu görüntünün güzelliğine görkemine bak Çavuş.”

“Gerçekten güzel,” dedi iç geçirircesine Çavuş; “Amaçları ne, kim getirdi bunları bu şehir merkezine? Ne yapmak, neyi ispat etmek istiyorlar?”

“Bu insanları buraya kimin hangi amaçlarla getirdiği hiç önemli değildir. Önemli olan bu insanların, sabahın köründe ve üstelik bu ayazda, gönüllü olarak buraya niçin geldikleridir. Bir birleriyle kaynaşmak, kendilerini saran bağların dışına çıkmak, özgür olmak istiyorlar. Bedenlerinin bazı bölümlerine konulan yasakları, sınırları, örtüleri birkaç saatliğine de olsa parçalamak istiyorlar. Modern toplumun büyük egoizmine, derin tecridine, köleliğine karşı bir koyuştur bu.”

“Her insanda var mı bu eğilim?”

“Her insanı bilmiyorum ama bende var. Bazen, beni özneleştiren, bitip tükenmez görevlerle yük hayvanı haline getiren bağların dışına çıkmak geliyor içimden. Tüm asli ve arızı dertleriyle uğuldayıp duran maddi dünyayı geride bırakmak, işe yaramaz bir yığın insanın oluşturduğu nefret kuşağıyla baş başa bırakıp gitmek, hiçleşmek, anlam kazanmak geliyor içimden. Evren çıplaktır. İnsanın dışında her şey çıplaktır.”

Kitle, çırılçıplak şen şakrak yürüyüşe geçti büyük köprüye doğru. Mahmut’un dikkati, kadınların davranışlarındaki parlak sevince takılmıştı. Sabah aydınlığının yürüyen çıplak ayaklar-

daki gücüne kayıyordu bazen bu dikkat.

“Dikkat ediyor musun abi, ezici çoğunluk apış arasını tıraş etmeden gelmiş buraya.”

“Apış aralarını kendi haline bırakmışlar. Avret mahalli özgür olmayan insan, özgür değildir. Şuraya bak, dalgalar halinde yürüyorlar. Şu görünümün güzelliğine bak! Saç, alın, göz, dudak, göğüs, bel, kalça, bacak cenneti. Şu lezbiyen çiftlere bak. Ne kadar benziyorlar bir birlerine.”

“Canlılar içinde en güzel soydur insan soyu.”

“O insana göre öyledir, Çavuş. Aynı fikri bir de koyuna sormak lazım, bakalım koyun ne diyor.”

Köprüyü bir baştan bir başa doldurdular. Hareketi yöneten adam, köprünün dolmasıyla birlikte, yürüyüşü durdurdu. Adamın “çökün” demesi üzerine, tüm kitle diz üstü çökerek alnını betona dayadı. Koca köprü ve altından geçen Yarra ırmağı, tarihinde göremediği ilginç bir manzaraya tanık oluyordu.

“İnsanlık bu haliyle, başlarını bir birinin kıcına sokan domuz sürüsünü andırıyor,” dedi Çavuş.

“Evlerini tahta duvarlarla, kendilerini arabalar ve telefonlarla bir birinden tecrit eden insanlar, burada iç içe geçmiş, kaynaşmışlar. Ne güzel.”

Gülmemek için kendisini güçlkle zapt ediyordu Çavuş.

“Hepsi domalmış, garip bir manzara.”

“Bize garip geliyor,” dedi Mahmut, domalmış genç kadınları arka cepheden seyredirken; “İnsanlık, on bin yıldır, kendi çıplaklığına karşı mücadele ediyor. Kendi çıplaklığından utanıyor ve kaçıyor. Hâlbuki insanlık çıplak doğdu. Çıplaktır. Sonradan giyindi kılıfa soktu kendisini. Ayrımcı bir zihniyetle gövdesini parselledi. Göz, burun, dudak, alın, yanak, saç, el gibi bazı organlara yüksek ayrıcalıklar tanıdı, onları soylulaştırdı, gün ışığı altında seyredilme şerefiyle taçlandırdı. Bazı organlarını da kapattı: göz ve söz menziline dışına sürdü, mahkûm ve

köle derekesine düşürdü. Çarşıda burnumuz açık gezebiliriz, kimse de dönüp bakmaz, bir şey demez. Ama pantolonumuzun fermuarını, yani inzibat kapısını açar da, lastikli don kapısının karanlık aralığından zavallı kader mahkûmunu gün ışığına salıverirsek ne olur çarşı pazarda?"

"Kıyamet kopar," dedi Çavuş, gülererek; "Cesurlar başını öteye çevirir, bakmaz. Korkaklar tezgâhını bırakır kaçar. İhbarcılar ise cep telefonuna sarılıp aynasızları çağırırlar."

"Aynasızlar gelince ne olur?"

"Önce anayasayla kanunları hatırlatırlar. Sonra da kader mahkûmunu cop zoruyla çıktığı yere tıklarlar."

"Yani kader mahkûmuna af yok."

"Kesinlikle yok," diye onayladı Çavuş.

"Gözler ve dudaklar için yazılan şiirlerin haddi hesabı yoktur. Yaşamım boyunca bir yığın şiir okudum, kadersiz kahramana hasredilen bir tek şiire bile tanık olmadım."

"İnsanlar beş bin yıl dudaklarını kapatmış olsalardı, dudaklar da kader mahkûmları olurlardı."

"Kuralı koyan insan, yıkan yine insan," dedi Mahmut.

Domalan kitle içinde, başlarını zaman zaman kaldıran insanlara bakıyordu Çavuş.

"İnsan, niçin kapattı kendi üreme organlarını?"

"İnsanın en güçlü ve en kutsal mülkiyeti üreme organlarıdır," dedi Mahmut.

"Sorunu yine dönüp dolaşıp mülkiyete bağlayacaksın abi."

"Evet, işin esası mülkiyettir. Ölümsüzleşmeye ve zenginleşmeye tutkun olan insan, hem kendi mülkiyetinin hem de kendindeki özelliklerin kendi neslinden bir başkasına geçerek, öldükten sonra da sürmesini, yaşamasını istiyor. Üreme organlarını gözüne ve elin dokunamayacağı bir kılıfa sokmasının nedeni budur."

“İlkel insan kılıfa sokmuyor,” dedi Çavuş.

“Sokmuyor çünkü mülkiyet duygusu yok.”

Adamın emriyle tüm kitle ayağa kalktı. Giyinip Yarra Irmağının kıyısına inmek için sanat merkezinin önüne doğru yürüyüşe geçti.

Yürüyen kitleye iyice yaklaştı Mahmut. Kendisine gülümseyerek el sallayan genç kadına el salladı. Kadının simsiyah gür saçlarının arasında kaybolan minnacık yüzüne baktı; gece karanlığında parlayan bir çift mavi nilüfer belirdi gözlerinin önünde. Kendi gövdesinden çıkıp, bağlarını koparmış bu çıplak insanların ruhlarında gezinmeyi hayal etti. Kadının sabah aydınlığında duru su kristali gibi gülümseyen upuzun bacaklarına kaydık dikkati.

“Şehir uyuyor,” dedi Çavuş; “Kimsenin bu durumdan haberi yok herhalde. Haberi olsa, ana baba gününe dönerdi burası.”

“Medyadan belirli çevreleri haberdar ettiler sadece. Bana da bu çevrelerden bir tanıdık bildirdi.”

Yürüyüş yolunun tam ortasında, diz çöken ve yüzünü gökyüzüne dikerek ağlayan ve Tanrıya yakarıştaki bulunan takım elbiseli bir adam duruyordu. Dikkatini, adamın üzerinde yoğunlaştırdı Çavuş.

“Adam çıplakları Allaha şikâyet ediyor abi.”

“Acı çektiği her halinden belli oluyor. Özgürlük yürüyüşünün önüne dikilmiş çelik mâniaları andırıyor. Gövdesini yasak mıntıkalara bölen milyarlarca insandan bir tanesi de bu.”

“Herkes herkesin gövdesinde hangi organların olduğunu biliyor.”

Yepyeni bir buluş duymuş gibi, gözlerini kısarak düşündü Mahmut.

“Doğrudur,” dedi; “Herkes organların yerlerini ve fonksiyonlarını biliyor ama görmek istemiyor.”

“Giyinmiş üç milyonluk bir şehirde çırlçıplak gezen çılgındır.”

“Tepeden tırnağa soyunmuş üç milyonluk bir şehirde elbisesiyle gezen bir insan da çılgındır.”

Gösteriyi organize eden adam, caddenin ortasında diz çöken adamı işaret ederek;

“Ona aldırmayın, protestosuna saygı duyun,” dedi. Tüm kitlenin ikinci bir gösteri için Yarra ırmağı kıyısına inmesini istedi.

Herkes soyunduğu noktaya gitti, elbisesini giyerek Yarra Irmağının kıyısına indi. Dört bin beş yüz insan, altı yüz metrelik bir şerit boyunca yayıldı. Güzel bir iş yapmış olmanın sevinci, görkemli bir uğultuya dönüşmüştü. Irmağın karşı kıyısına, çevredeki binalara ve köprüye yerleşen televizyon kameraları, ikinci soyunmayı bekliyorlardı.

“Tüm şehir bunaltıcı yaz sıcaklarında çırlçıplak yaşasa ne olur, toplum düzeni bozulur mu?”

“Çok hoş olur,” dedi Mahmut; “Yılın tatile ve sıcaklara denk gelen üç ayı, bayram sevinciyle geçer. Ozon deliğinin kapandığı, âşık, çıplak ve özgür bir atmosfer oluşmaya başlar tepemizde. Biraz daha insanlığımızdan çıkar, güzelleşiriz.”

“Herkes çırlçıplak gezinir, kimse kimseye bakmaz bile,” dedi Çavuş.

“Baksalar ne olacak ki. Bakmak, insanın en güzel eylemidir.”

Ellerini pantolonunun ceplerine sokup, köprünün kıyısından ırmağın kahve telvesini andıran sularına baktı Çavuş.

“Müzikli danslı toplu eğlencelerde durum karışır biraz.”

“Karışmaz,” dedi Mahmut; “İnsan insanın sıcaklığını doğrudan duyumsar. Büyüler bozulur, tabular yıkılır, zırlar delinir. Ama bu durum, birden bire, hayal ettiğimiz gibi olmaz. Her sosyal değişimin bir ekonomik temeli vardır. Bu temel yoksa o sosyal değişim uzun ömürlü olamaz, yenilir.”

Adamın işareti üzerine kitle yeniden soyundu. Kitlenin bir bölümü bir öncekinin aksine sırtüstü uzandı. Sırtüstü uzanmayanlar ise yan yattı. Kıyı boyunca sırtüstü uzanan çıplak insan şeridini seyre koyuldu Mahmut.

“Bu, birincisine göre daha güzel bir görünüm,” diye mırıldanarak açığa vurdu hayranlığını; “Nehir boyunca sıralanan bu ağaçların insan çıplaklığına sarkan yemyeşil dallarıyla koca nehir eşsiz derecede güzelleştirdi bu gösteriyi.”

“Dikkat ediyor musun abi,” diye yutkundü Çavuş; “Sırt üstü yatanların çoğu kadın. Apış aralarını şehir merkezine çevirmişler, inadına gösteriyorlar.”

“Asi, çıplak ve özgür bir manzaraya tanık oluyoruz. Devleti, aileyi, özel mülkiyeti ve dini rahatsız ediyor bu durum.”

Tam bu sırada, köprünün üzerinden geçen iki yaşlı kadın, durarak nehir kıyısındaki ilginç görünümü seyre koyuldular.

“Şu çılgınlığı görüyor musun,” diye homurdandı birisi.

“Amaçları ne, ne yapmak istiyorlar? Bu kadar insan, burada...” dedi diğeri.

Başını iki yana sallayarak gülümsedi Mahmut.

“Sen bakma böyle konuştuklarına, bu manzara bunların da hoşuna gidiyor Çavuş. Niye gülüyorsun, kendi kendine öyle?”

“Düşünüyorum da,” dedi Çavuş; “Boşandığım kadınlar, beni bu ilginç manzarayı seyredirken görseler, ne derler acaba diyorum kendi kendime.”

SÜRÜ

İktidar: Sürünün örgütlenmiş binde biri.

Romanı kapattı, sırt çantasına koydu. Albert'in yargısı çınladı kulaklarında: Mistifikasyonla sislendirilmiş saydam duyguların romanı. Trenden indi. Merdivenleri çıkarken iyi bir yazarın, olgudaki geleceği sezinleme dehasına sahip olduğunu; derinliği ve inceliği, dilini arayan imgelerle ve de bilinç yarıl-malarıyla kurduğunu düşündü. Flinder istasyon binasından çıktı. Swanston caddesinde, yüzeyi rengârenk çiçeklerle örtülü bir ırmak gibi akan kalabalığına karıştı.

Şehir kütüphanesinin önünde toplanan büyük kalabalığın pankartlarını okumaya koyuldu:

“Savaşa hayır, barış istiyoruz.”

“Dün Vietnam, bugün Afganistan!”

“Bomba çukuru, çocuk mezarı”

“Savaşa karşı: Robin Hood-Ned Kelly.”

Sendikaların pankartlarıyla radikal grupların pankartları arasında bir karşılaştırma yaptı. Kızıl bayrakların sayısında geçen mitinge nazaran bir artışın olduğunu fark etti. Başını çevirip, megafonla kitleyi bağırta- n fularla sarışın kıza baktı. Kızın alt ve üst dudagındaki altın sarısı halkaları bağırma anında birbirine değip değmediğini, değmesi durumunda ne tür bir ses çıkaracağını merak etti. Kızın doğru yaklaştı. Kırmızı

çöl toprağını andıran saçlarını süzdü. Koluna birisi dokundu o anda; dönüp baktığında yüz yüze geldi Melis'le.

"Kıza öyle bakacağına, sloganlarına katılsan daha iyi edersin."

"Kendisine yönelen anlamlı bakışlardan güç alıyor o. Ne zaman geldin?"

"Bir saattir buralardayım," dedi Melis. Mahmut'un bakışlarının saçlarına iliştirdiği güle takıldığını fark ederek gülümsedi.

"Yine hangi evin yola sarkan bahçesinden çaldın bu gülü?"

"Başlarını yola sarkıtan bütün güller, mitinge götürülmeleri için yalvarıyorlardı. Bir tanesini getirebildim ancak. Sen de aynı yollardan geçip geldin. Bir tanesinin bile duyabildin mi sesini? Duyamadın. Erkekler biraz zor duyarlar ve sadece kendi güzelliklerini taşırlar."

Kadının miting meydanında kendisiyle kavga edeceğinden korktu Mahmut.

"Her gül kendi kökü üzerinde güzeldir," diye mırıldandı; "Buraya da bu gerçeği haykırmak için geldik."

Miting yürüyüşe dönüştü az sonra. Mahmut, Melis'ten ayrılarak yürüyüşün arka sıralarına geçti. Hangi grubun içindeyim merakıyla pankartlara bakarken grubun sloganı yükseldi.

"La ilahe illallah, Muhammed Resul Allah!"

Bunlar Sudanlı galiba, diye düşündü. Adımlarını hızlandırarak öndeki gruba girdi. Kaldırımları dolduran ve arada bir başlarını çevirerek yürüyüşçülere bakan kalabalıkları seyre koyuldu. Seyrettikçe çoğaldı içindeki sesler. Gözlem ve düşünce velvelesinde buluverdi kendisini.

Hiçbirisinin zamanı yok yürüyüşe katılmaya. Girdiği hiçbir işte başarılı olamayan, komplekslerini sürekli bastırdığı için gözleri kızaran bu adam nefretle bakıyor bizlere. Ya şu kadın; ağzındaki sakızı, eşsiz yeteneklerinin gücünü topluma sunamamanın verdiği sıkıntıyla çiğniyor. Başını çevirip bize bakma zahmetine bile girmeyen şu besili, şık adamın yürüyüşüne ne

demeli; rakamların, borçların, ikame doyumların, patojenik etkenlerin kurbanı... Ya şunlar; Sudanlıların Arapça attıkları dini sloganlara takılmış kulakları, bakışlarındaki haşin ısıltılar, her yürüyüşçüyü bir Usama bin Ladin'e dönüştürerek yargılıyor.

Mahmut'un birlikte yürüdüğü, Green Left'çilerin sloganları, Sudanlılarınkini bastırdı. Mahmut'u asıl ilgilendiren, yürüyüşün dışında, kaldırımlarda akıp giden büyük kalabalıktı. Yürüyüş kolunun kıyısında yürüyor, bakışlarını ayırmıyordu bu kalabalıktan.

Dünyanın en zengin ülkesi, dünyanın en yoksul ülkesini bombalıyor ve bu kalabalığın ezici çoğunluğu destekliyor bombalamayı, diye sürdürdü iç konuşmasını Mahmut. Bu adam iş görüşmesine gidiyor. Renkli tebeşirlerle kaldırıma resim çizen paspal ressam, başını kaldırıp bize bakmıyor bile. İflas edenler, zenginleşmekte olanlar, gövdelerini satanlar, aldatanlar, eğlence ve uyku saatlerini çalanlar, ayrılanlar, okuyanlar, okumaktan nefret edenler... Tanrının ve devletin kullanı... Her şeyi cüzdanlarına soran, beyinlerini ihmal eden...

Kaldırım kalabalığının içinden orta yaşlı bir kadın, sağ yumruğunu kaldırarak yürüyüşçüleri protesto etmeye başladı. Sürüden biri böğürüyor, diye mırıldandı Mahmut. Biriken kendi öz dertleridir onu böğürten. Bırakın böğürsün özgürce.

"Deminden beri seni arıyorum abi," diyerek mırıldandı, Mahmut'un koluna girdi Çavuş; "Melis'i gördüm, o söyledi arka sıralarda olduğunu. Yürüyüşe katılım az, değil mi? Dokuz yüz kişi var."

"Şu kaldırımlardan gelip geçen kalabalığın üçte biri katılsa, dünyada savaş mavaş olmayacak."

"Üçte birini bırak, yüzde biri katılsa yine savaş olmaz, abi. Melbourne'un nüfusu üç milyondur; üç milyonun yüzde biri otuz bin eder ki, zorlu bir rakamdır."

"Ezici çoğunluk, hükümetin savaş politikasını destekliyor.

Empati kıtlığı var. Kendilerini Afganlı çocukların yerine koyarak düşünseler, desteklemeyecekler.”

“Tüm Afganlı çocukları buraya, buradaki çocukları da Afganistan’a götürüp yerleştiresek bir aylığına, hemen savaşa karşı çıkarlar.”

“Doğrudur ama sadece bir aylığına karşı çıkarlar.” dedi Mahmut.

“İnsanlığın durumu budur ne yazık ki. İnsanlık denilen sürü, bir avuç çobanın kavalına ve değneğine göre hareket ediyor.”

“Hayret ediyorum,” dedi Çavuş; “Tarihteki büyük devrimleri nasıl yaptılar bunlar, bu halleriyle?”

“Bunlar yapmadılar ki... Devrim yapamazlar bunlar; mız-mızlanır, homurdanır, şikâyet ederler ancak. Hükümetlerinin bir yalanını, bin yıl beklerler. Durumları dayanılmaz derecede kötüyse, hükümetlerinden bazı değişiklikler yapmasını isterler. Hükümetleri, yapacağız, derlerse, bunlar o ‘yapacağız’ sözünü bin yıl beklerler. Hükümetleri çok sıkışırsa eğer, bunları mezheplerine, milliyetlerine göre böler, ya mili sınırların içinde, ya da dışında kendi kardeşleriyle kanlı boğazlaşmalara sokar. Bunlar, hükümetlerine duydukları gizli kinlerini bu boğazlaşmalarda harcayarak, köleliklerini iyice derinleştirirler.”

“Peki devrimi kimler yapıyor?”

“Devrimi yapan bu muhteşem sürünün, bilinçlenmiş, örgütlenmiş binde biridir. Bunlar, devrimci güçlerle egemen iktidar arasındaki mücadelede, iktidarı pasif olarak desteklerler. Kriz iyice derinleşip, iktidar, iktidarını yavaş yavaş kaybetmeye başlayınca, bu sürü tarafsızlaşır ve binde birin iktidarı ele geçirmesine göz yumar.”

“Zaten iktidar da, bu sürünün örgütlenmiş binde biridir.”

“Evet,” diye onayladı.

“Bu sürü, kendi ideolojik atmosferi içinde, kanaatkâr ve itaatkâr bir güç olarak her gün, ‘benim yönetilmeye ihtiyacım

var!’ diye bağıyor. Yönetenleri var eden bu bağıdır.”

“Elleme bağırırsınlar,” dedi Çavuş; “Baksana sönmüş kül gibi bakıyorlar. Savaşların ocağına odun olmuşlar hep. Yanmış kül olmuşlar.”

“Devrimden başka yol görünmüyor Çavuş. Volkanik bir yarıdağ gibi ilkin en şiddetli şekilde kendisini yakıyor devrim. Devrimin gücü, kendine yönelik bu yakışın gücündedir. Halk değişirse bu güçle değişir.”

“Öyle diyorsun ama devrim de tutunamadı, çürüdü çöktü.”

“Devrim, devlete tutundu Çavuş. Kendisini devlet aracılığı ile harlandırıp sürdürürken, devlet tarafından süreç içinde söndürüldü. Lanet olsun, her birimiz, içimizde devleti taşıyan iki ayaklı birer sivil devletiz. Sivil devletimiz görünmüyor, meydanda yok, ama tüm haşmetiyle ruhumuza ve yaşamımıza hükmediyor. Görünen resmi devlet, sivil devlet gerçekliğinin yüzük taşıdır. Bizi asıl yüzük gibi çembere alıp sıkı sivil devlettir. Bu çembere yönelmeyen hiçbir devrim ateşi derinlikten nasibini alamayacaktır.”

“Bunlar karışık işler abi, kafam basmaz. Çok devrim çöktü, hepsi nataşalaştı. Bazen kuşkuya düşüyorum, orada hayat mı böyleydi, yoksa insan mı hayatı bu hale getirdi? diye sormadan edemiyorum.”

“İnsan hayatı bu hale getirdi. İnsanı daha iyi anlayan devrimlerin ömrü daha iyi, daha uzun oluyor. İnsan, son derece karmaşık bir yapıdır. İnsanı anlama çabasını, toplumu ve emeği anlama çabasıyla birlikte, iç içe yürütmeyen, bu can alıcı çabayı ihmal eden her devrim, insan tarafından ihmal ediliyor.”

Yürüyüşün sonlanış noktasında konuşan sorumluların sesleri iyice yükseldi. Aynı şeylerin defalarca tekrarladığını aklından geçiren Mahmut, elini kalp ağrısına bastırdı.

“Bu iş burada bitmiştir, gidelim Çavuş.”

Arabanın park edildiği yere doğru yürüdüler.

“Afganistan’ın bombalanmasına karşı çıkıyoruz ama bugünkü Afgan rejiminin de savunulacak bir yanı yok. Kadını çuvala sokan, heykel kıran, müzik kasetlerini parçalayan uygarlık düşmanı bir rejim...”

“Doğrudur,” dedi Mahmut, içindeki uğultuları dinleyerek; “Biz burada saldırı savaşına karşı çıkıyoruz. Ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesini istiyoruz. Zalimleri, kendi halklarıyla baş başa bırakmaktan yanayız. Halkların iradesine kimse dıştan müdahale etmemelidir. Hiçbir devletin, bir başka devleti adam etmeye hakkı yoktur.”

Müzik, motor sesleri ve patolojik tiplerin arasından sıyrılıp arabaya bindiler. Kendisini oldukça yorgun hisseden Mahmut, kentten kaçıp ıssız bir dağa sığınmayı, bir zamanlar Himalayalar’da yosun yiyerek geçinip, su içinde uyuyan çıplak bilgeler gibi yaşamayı hayal etti. Erişilmez hayaller kurdukça nevroitik bir zemine doğru kaymakta olduğunu düşündü. Başını çevirip kaldırımından geçenlere baktı bir kez daha.

“Yeni bulduğun arkadaşını niye getirmedin yürüyüşe.”

“Ev temizliğiyle uğraşıyordu, uyuyacaktı, rahatsız etmedim.”

“Adı nedir?”

“Kerime. Ben Kero diye çağırıyorum, hoşuna gidiyor.”

“Kadını biraz anlayabildin mi? Mesleği nedir?”

Yeni sevgilisinin sohbete konu olması, hoşuna gitmişti Çavuş’un. “Valla biliyorsun abi, bir insanı bir haftada anlamak zordur. Ama kadının bilgisine yüksek değer biçtim. Sürüden değildir, aksine, sürüye karşıdır. İstanbul Üniversitesi’ni bitirmiş, felsefe okumuş. Öğretmenlik yapmış lisede.”

“Güzel,” diye mırıldandı Mahmut; “Başına cennet kuşu konmuş haberin yok. Boyu posu, huyu hu su nasıl?”

“Boyu çok kısadır. Baş omzuma geliyor.”

“Yatakta mı ölçtün?”

Bıyıklarını sıvazlayarak gülümsedi Çavuş; arkaya yaslanırken hafif gaza bastı.

“Kadını gözlemliyorum abi. Daha çok merak ediyorum. Merak etmeyi seviyorum. Yatağına girsem merakım yok olacak.”

“Ama bir gün gireceksin.”

“E tabii, kadın ısrar ederse gireceğim. Ömrüm boyunca bir yığın kadının yatağına girdim. Girmeden önceki heyecanımı ve merakımı hep kaybettim. Benim fikrimin merkezi, yani ilgi alanım, seviştiğim kadınlar değil, sevişemediğim kadınlardır.”

Söylenenleri mantığının ve iç dünyasının terazisine vurdu Mahmut. Çavuş’u, insanları derinlemesine tanımaktan alıko-yan şeyin ne olduğunu düşündü.

“Kadının damarlarında akan ateşe dalmak, o ateşte yüzmek, arılanıp durulanmak iyidir, Çavuş. İki insanın gemlenemez bir arzuya ateşini bir birlerine özümletmesinin zararı ne?”

“Ben kavuşmaktan değil, akmaktan yanayım. Denize kavuşan nehir, nehir olmaktan çıkıyor. Akışını, duruluğunu, menzili-
lini, hayalini yitiriyor.”

“Ama apayrı bir enginlikle de tanışıyor. En verimli topraklar, nehirlerin denizlerle birleştiği yerlerde ortaya çıkan alüvyon ovalarının topraklarıdır.”

Her zaman yaptığı gibi düşüncesinde ısrar edip, tartışmayı uzatmadı Çavuş. Mahmut’u dinlerken felsefeci kadını düşünmek hoşuna gidiyordu. Küçükken babasının, “oku öğretmen ol, bir öğretmenle de evlen, kurtul,” sözü çınliyordu kulaklarında.

“Abi, bu kadın bana mı geldi, yoksa Avustralya’ya mı?”

Çavuşun sesini kemiren hüzünden ürktü Mahmut.

“Bu kıtaya yerleşmeyi kafasına koyan çoğu insan, bu kıtaya yerleşmenin yolu olarak seçtiği eşini, yerleşme tutkusunun gölgesinde görüyor.”

“Desene ki paparayı yedim yine. Sürüden çıkamıyorum bir türlü. Sürünün içinde, sıradan bir koyun durumundayım.”

“Hepimiz sürünün içindeyiz Çavuş. Önemli olan sürünün içinde kalmaktır, ama sürünün bir inkârı, bir dehası, bir toplu intihar kapısı olarak... Aslında sürü demek de doğru değil. Sürü birbirini yemez, biz birbirimizi yiyoruz.”

“Birbirimizi yemekle kalmıyor, sürüyü de yiyoruz,” diye mırıldandı Çavuş; “Kurban bayramı daha dün sona erdi. Milyonlarca hayvan katledildi.”

Bağlanan, boğazlanan milyonlar, büyük ve küçükbaş hayvanlar canlandı Mahmut’un hayalinde.

“Kölelik ve kan,” diye mırıldandı; “İnsanın özgürlüğü, bu iki beladan nasıl kurtaracak yakayı? Hayvan köleliğinin ve katliamının sürdüğü bir dünyada bu mümkün mü?”

“Bilmiyorum abi. Ben şu anda Kerime’yi düşünüyorum. Kerime benim son şansımdır.”

“Aptallaşma, beni de aptallaştırıyorsun. İnsan, değişik arkadaşlıkları, değişik dünyaları yaşayarak insanlaşır. İlişkilerini iyi kur, kendini ve arkadaşını dönüştürme temeline oturt. Ayrılmaktan, yeni bir ilişki kurmaktan korkma. Eski yeni, tüm ilişkilerine değer ver. En olumsuz, en yıkıcı ilişki bile insana bir şeyler katıyor.”

“Boşandığım kadınların hiçbirisi selam vermiyor bana.”

“Onlar vermiyorsa sen ver.”

“Veriyorum almıyorlar. Hâlbuki ben, selamımı alanın inceliğine yüksek değer biçen bir insanım.”

Yüksek değerleri biçişinden bıktım bu herifin, diye iç geçirdi Mahmut. Yüksek değerler biçer biçer profesyonel biçici olup çıktı herif. Hangi kadınla ilişki kuruyorsa, o ilişkiyi bir dönem sonra biçmeden edemiyor.

Mahmut’un iç geçirişini duymuşçasına, “Kadınların beni anlaması gerekiyor abi,” dedi; “Bana bir kere dokunan beni

anlar. Beni anlayamıyorlar. Bütün kocaların aynı olduğunu sanıyorlar. Ben evlendiğim kadınların ayaklarını defalarca yıkamış, kurulamış adamım.”

“Ayaklarını niye yıkıyorsun?”

“Rahmetli babam, hizmetin en anlamlısı ayaktan başlar, derdi. Hayatım boyunca bu söze yüksek değer biçtim.”

“Ayaklarını yıkatmak istemeyen kadın oldu mu hiç?”

“İkinci karım Nevin hariç, hemen hepsi karşı çıktı. Gelgelelim, zamanla hepsi de alıştı. Nevin üstüne üstlük, bir de sırtını keselettiriyor, ağda yaptırtıyordu bana. Kadının gövdesine hizmet etmeyi seviyorum abi; yeter ki biçimli olsun. Nevin orospusu çok güzeldi. Taşlaştı, heykel diye götür Birleşmiş Milletler Binasının önüne dik. Onun seyri sefasına dalan toplantıya girmez, dünyanın bir yığın meselesi de askıda kalır, milletler boğazlaşır durur.”

“Heykeli yanlış yere dikiyorsun,” dedi Mahmut; “Beyaz Saray’ın ya da Pentagon’un önüne dikeceksin ki dünya serbest bir soluk alsın, kendini yaşasın biraz.”

YOSUNLU BİR KAYA GİBİSİN YEŞİL VE ÇİÇEKSİZ

*İnsanın en iyi anı,
evreni şöyle bir havlu gibi tenine sardığı andır.*

Martha'nın dudakları, kış vişnesi gibi parlıyordu. Konuşurken saçlarını bir omzundan diğerine savurup duruyordu. Ağzı, alt dudağına taktığı gümüş halkadan ve dişlerinin beyazlığından olsa gerek, gülümsediğinde dikkati çekercesine aydınlanıyordu. Yirmi sekiz yaşında olduğu halde herkes onu yirmi bir, yirmi iki ya da yirmi üç olarak tahmin ediyordu.

"Fransa ve İspanya'daki tarih öncesi mağara resimlerini yakından inceledim. Avcılıktan geçinen Cro-Magnon ırklarına mensup insanların çizdikleri o resimlerle günümüzün modern resmi arasında şaşırtıcı bir benzerlik var. Şu stil benzerliğine bak."

Önünde açık duran katalogdaki resimleri gösterdi işaret parmağıyla. Mahmut'un bakışları gösterilen resimlerle, kadının kot entarisinden taşan göğüsleri arasında bölündü.

"Yeşilin şu tonunu çok seviyorum. Ben buna Nil yeşili diyorum. Nil'in taşan ve çölün sıcak kumunu yeşerten suları yeşildi. Şimdi değil. O ılık, yeşil suların içinde yürümeyi çok hayal etmişimdir."

Kumlar üzerinde çömlek gibi gülümseyen bir çıplaklık, bir lapis lazuli ve fildişi aydınlığı belirdi Mahmut'un hayalinde.

"O suların içinde sevişmeyi tercih ederim," dedi Mahmut.

Saçlarını savurarak gülümsedi Martha.

“Üç bin yıl önce, Nil kıyısında çalışan köleler sevişiyorlardı belki de. Sıcak, yeşil sular, yumuşak çöl kumu. Mutluluk sevin-ciyle göğüslerinden süt akar orada sevişen kadının. Bu evde yalnız mı yaşıyorsun hep?”

“Evet,” dedi Mahmut; “Seviyorum yalnız yaşamayı.”

“Kesintisiz bir sanatsal üretim içindesin. Değişken bir hayal dünyanın ve gelip giden arkadaşların var. Bunlar olmazsa yalnızlığı sevmezsin. Ben, duygu yüklü insanlarla birlikte yaşamayı seviyorum. Hep yanı başımda olsunlar istiyorum. Benim yalnızlığım onlardır.”

“Seninki biraz daha çekilir bir şey. Bir insanın, ilişkileri ne olursa olsun, bir başka insanla sürekli bir arada yaşamasının çekici bir yanı yok. İnsanın doğasına, içgüdülerine ve ilerlemesine ters bir durum...”

“İnsana göre değişir bu,” dedi Martha; “Ben tek, değişmez bir insanla bir arada yaşamayı değil, bileşimi değişen insanlarla birlikte yaşamayı seviyorum. Her insanın yine ayrı ayrı odası olacak ama ortak yaşam alanlarında, yemekhanede, oturma salonunda, iş ve spor alanlarında, gezilerde, eğlencelerde bir araya geleceklerdir. Değişik görüşler, yetenekler, zevklerle iç içe olacaksın ve bu tarz bir yaşamın kapısını dışındaki yaşama açık tutacaksın. Uygarlık, insanları evlere hapseti ikişer ikişer. Duyguları, yetileri yalıtı. Öyle değil mi?”

“Çok sayıda ayrı ayrı evlerin olması iyidir. Kötü olan, insanların insanları ve evleri ve malları sahiplenmesidir. Şu tepenin altında, yolun karşısında güzel, canlı bir kadın yaşıyor. Evine gidemiyorum. Köpeği bile köleleştirmiş, bekçi yapmış. Gidemiyorum. Gitmeye kalkışsam bile içimdeki ses, ‘kocası var, gidemezsin,’ diye ikaz ediyor beni.”

Martha’nın iç gülümseyişini gamzesi ele veriyordu.

“Her isteyenin istediği eve girmesi doğru mu?”

“Evler, farklı güzelliklere kapalıdır, Martha. Evler, insan özgürlüğünün hücreleri haline getirilmiş. Bu hücrelerin mahkûmları bellidir: Karı, koca ve çocuklar.”

“Zorunlu değil mi bunlar.”

“Zorunlu ama bugün, ya yarın?”

“Ben bugüne bakıyorum. Beni bugün ilgilendiriyor. Yarını değil, bugünü tartışmayı seviyorum. Geçmiş ve gelecek bugünü aydınlatmalıdır.”

“Bugünü tartışıyoruz,” dedi Mahmut; “İçine sokulduğumuz kalıpları, kuralları, baskı sistemlerini...”

“Suçlu mu arıyorsun? Suçlu herkeştir.”

Kadına meramını anlatamayacağını anladı Mahmut. Kalktı, masanın ortasında dikili duran mumu yaktı. Kadına vereceği romanı raftan çıkardı.

“Al, geçenlerde unutup da vermediğim roman bu.”

“Aaa! Çok teşekkür ederim. Seni çeken bir roman, bakalım beni de çekecek mi?”

“Çekeceğini umuyorum. Felsefi derinliği olan, çok katmanlı bir roman... Bazı bölümleri, alışılmadık derecede incelikli imgeler ve ironi ile dokunmuş.”

Romanın arka kapağını okurken, “Dışardan gelen sesleri duyuyor musun?” dedi kadın; “Gibon maymunlarının bağırıklarını andırıyor. Çok ilginç bir yer burası. Bu evin çatı katında possumların yuvalandığının farkındasın değil mi?”

Kadının iç dünyasını tahmin etmeye çalışan Mahmut, “Farkındayım,” diye mırıldandı. Bu semtteki her evin çatı katında bir possum ailesi var; ağaçları ve havadan geçen elektrik kablolarını izleyerek, birbirlerini ziyaret ediyorlar.

Kadın, aniden kalkıp banyoya girdi. Atölye kaidesindeki çıplak kadın modelini çizen öğrencilerden birisi olduğu halde aniden soyunup çıplak modele eşlik eden, sınıfa halkalı, açık

bir göbekte giren, kısa zamanda çok güzel resimler ve heykeller yapan, bir köşede sessiz sessiz okurken tiz ve patlamalı kahkahalar atan Martha'nın, bitmez tükenmez sürprizlerle dolu, derin ve dinamik bir kadın olduğunu bildiği için afallamadı Mahmut. Su şırıltılarına ve kadının mırıldandığı şarkıya kulak verirken kalktı oturma odasının elektrik lambasını söndürdü.

Kadın az sonra havluya sarınmış olarak oturma salonuna girdi. "İnsanın en iyi anı, evreni şöyle bir havlu gibi tenine sardığı andır," diye gülümseyerek koltuğa oturdu.

Havluyu memelerinin altından sarmıştı. Su zerrecikleri gümüş gibi parlıyordu mum ışığında.

Cinselliğini artık yaşamak istemeyen, kendinden emin, hesapsız ve içtenlikli hareketleriyle girdiği yere sempati ve iyimserlik yayan Martha gibi bir arkadaşının olmasından hoşnuttu Mahmut.

"Her insan yaşadığı evi, evrende parlayan bir yıldız haline getirmelidir."

"Nasıl olur o," diye sordu Mahmut.

"Eğer bir evde sistemli kitap okunuyorsa, özgürlükler sınırlanmıyorsa, yetenekler somut güzelliklere dönüşüyorsa ve bir de şarkı, şarap, şenlik varsa, o ev bir yıldız gibi parlar evrende."

"Şu saydıkların maalesef çok az evde var," diye mırıldandı Mahmut; "Her evde bir aile kurumu ve toplum kuralları var. Her ev, toplum hapishanesinin bir hücresidir. Toplum soluğunu hücrede alıyor."

"Hapishaneden çıktın ama kendini hapishanede hissediyorsun hala. Özgürlüğü uzak bir geleceğe erteliyorsun. Özgürlüğü hemen yaratmak ve yaşamaktan kaçırıyorsun."

"Sen yaratabiliyor musun kendi özgürlüğünü?"

"Düşünceme zincir vurmuyorum," diye çıkıştı Martha; "Bu ilk özgürlüğümdür. İnsani olan tüm eğilimlerimi pratikte yaşamaya çalışıyorum; bu, ikinci özgürlüğümdür. İçimdeki

yeteneklere kendilerini ispatlama olanağını sunmaya çalışıyorum; bu, üçüncü özgürlüğümdür. Başkalarının özgürlüğü için mücadele ediyorum; bu, dördüncü özgürlüğümdür. Yıkmayı kendimden başlatıyorum; bu ise çıplaklığımdır.”

“Bunlara itirazım yok. Ama ben, özgür olmayan bir toplumda, özgür bir bireyi hayal etmekte zorlanıyorum.”

“Dar düşünüyorsun,” diye gülümsedi Martha; “Her şey gibi, toplum da karışıkların birliğidir. Tutsak çoğunluk ile özgür azınlıktan oluşuyor toplum.”

“Azınlıktan, egemenleri kastediyorsan, onlar özgür değildir. Ezen hem özgürlüğünü, hem de insanlığını kaybeder.”

“Hayır, onları kastetmiyorum,” dedi Martha; “Toplum içinde benim gibi yaşayanları kastediyorum. Ben özgürüm. İşim hayata karşı direnmektir; eğer bunu yapmazsam, hayatın bana karşı direnci kat be kat artar. O zaman yitiririm özgürlüğümü. Toplum da zaten kendi özgürlüğünü, tek tek insanların özgürlükleriyle çatışarak bilince çıkarır.”

“Pek doğru bir fikir gibi gelmiyor bana.”

“Neden?”

“Nedeni şu: Tarih bize, toplumların kendi bağrındaki tek tek özgür kişilerle değil, kendilerini ezen egemen sistemlerle cebelleşerek özgürleştiklerini gösteriyor.”

Mum ışığı, zamanı katmanlaştırdı. Martha ile birlikte olmanın verdiği memnuniyetle arkaya yaslandı Mahmut. İnsanların düşündükleri gibi davranmaları durumunda dünyanın ferahlayacağı ve kendisini evrene kabul ettirebileceği kanısına vardı.

“Düşüncesi ve bilgi donanımı olmayan toplumun çatışmasından pek bir şey doğmuyor. Topluma bilgiyi ve düşünciyi verenler de toplumla çatışan özgür kafalı insanlardır. İş yine dönüp dolaşıp bireyde bitiyor.”

Kestiği elmanın yarısını Martha’ya uzattı Mahmut.

“Göğüslerin çok güzel, şu elmayı yersen bilgi ve düşünceyle donanır, daha bir güzelleşirler.”

“Teşekkür ederim,” diyerek güldü. Ktır ktır yemeye koyuldu.

“Şimdiye kadar, kaç kişiyle seviştin Martha?”

“Saymadım, yüzü geçmiş olabilir.”

“Çok sayıda insanla sevişme nasıl bir duygu?”

“Sorunu anlayamadım.”

Soruyu değişik bir şekilde sorma ihtiyacını duydu Mahmut.

“Çok sayıda insanla sevişmek, daha çok şey mi katıyor insana?”

“Derinden duyarak, ateşli bir tutkuyla sevişip sevişmediğine bağlıdır bu. İnsanı o ana kadar tatmadığı değişik bir dil ve duygularla yükleyen her sevişme güzeldir. Duyguların ve dilin ışık gibi aşk ufkunu sarması diye bir şey vardır. Korkuyla, kararsızlıkla veya aldatmanın verdiği suçluluk psikozuyla değil, özgürlük duygusuyla sevişmek böyle bir şeydir.”

“Sen hep özgürlük duygusuyla mı seviştin?”

“Hayır,” diyerek, bir omzundan diğer omzuna doğru savurdu saçlarını.” Kendimi düşman ilan ettiğim dönemleri anımsıyorum. Parçalanıp savrulduğum dönemleri... O dönemlerin sevişmelerinden zevk almadım. Güzel şeylerin kıyısında, kendi belalarıyla didişen bir seyirci durumundaydım hep. Peş peşe işgal edilmiş, el değiştirmiş, direnmediği halde yakılıp yıkılmış kentler var ya, onlara benziyordum biraz.”

“Şimdi farklı mısın?”

“Şimdi mantığıma, hayal edemediğim, düşünemediğim şeylere daha yakınam. Gizemi ve kaliteyi arıyorum. Dünya kültürünün kilometre taşlarını tanımaya çalışıyorum. Egemen olma ve mülk edinme arzularım zayıfladı. Gururumun kölesi değilim artık. Ölmüş bir bebekle, ölmüş bir köpek yavrusu aynı derecede etkiliyor beni. Yaşamıma saygı duyuyorum ve geleceğe

ertelemiyorum onu.”

Kadının bakışlarını ve edasını saran sıcak, samimi ifadeye odaklanmıştı Mahmut. Asıl amacını, içinde kaynayan fırtınaları merak ediyordu.

“Dünyaya, bir çocuğun duyguları ve vicdanıyla yaklaşmak güzeldir,” diye sürdürdü Martha; “Çocuk olamayız ama onun niyetini, saflığını, açık sözlülüğünü yakalayabiliriz bir nebze. Yaşadığımız dünyanın çizdiği manzara insanın umudunu yıkıyor. Bu ülkede liberaller seçimi kaybedeceklerdi; ABD’nin Afganistan’a karşı yürüttüğü saldırı savaşını hararetle destekledikleri ve gemilerle gelen mültecileri Avustralya’ya sokmadıkları için seçimi kazandılar. Çok acı bir durum.”

“Savaş, tarihte olduğu gibi şimdi de bir kâr kapısı. Ama insanlık kendi tarihinin hiçbir döneminde paraya bu denli düşman ve bu denli de tutkun olmadı.”

Mahmut’un söyledikleri üzerinde düşündü biraz. Kalktı, entarisini giyinmek için banyoya gitti. Saçlarını taradı, giyinip, geldi. Taptaze, çiçek gibi gülümsedi.

“Felaketlerle dolu, umutsuz bir dünyada capcanlı yaşamaya kararlıyım. Neşemden ödün veremem, Mamud.”

Kadının “Mamud,” demesi hoşuna gidiyordu Mahmut’un. Çocukluğunu, çobanlık yıllarını anımsatıyordu ona.

“Kaya çatlağından fışkıran hoş kokulu yaban güllerini anımsatıyorsun bana.”

“Teşekkür ederim,” diye güldü Martha.

“Rastlantıya bak ki sen de çiçeksiz yosunlu kayaları anımsatıyorsun bana. Çiçeğini belki de gizliyorsun. Yosunlarının arasında gözle görünmeyen yüzlerce minik çiçeğin olduğunu sanıyorum. Yerinden kıpırdamadığın halde tüm evreni geziyorsun.”

Utancından yanakları kızardı Mahmut’un. Kadının içtenliğine inandığı için haz ve gururla dolup taşı.

“Edebiyatla daha önce uğraştın mı hiç?”

“Resme başlamadan önce kısa öyküler yazıyordum,” dedi Martha; “Son sevgilim yaşadığım evi yakınca, öykülerimin tümü kül oldu.”

“Korkunç bir şey! Kaç taneydi?”

“Toplam iki yüz kısa öyküm vardı. Dergilerde yayınlanan on öykü hariç, hepsi yandı. Geçmişimi yaktı o adam benim.” Sesi ağlamaklıydı. Çocuklarını yitirmiş bir anneyi andırıyordu. Başını koltuğa dayadı, yangın gününü, öykü dumanlarını, papağan çılgınlıklarını düşündü, ağlamaya başladı sessizce.

Bir şeyler söyleme ihtiyacı duydu Mahmut. Kadının omuzlarından akan düzenli, bembeyaz kollarına baktı. Parmaklarının uzun ve ipincecik oluşundan hareketle kadının daha önce piyano çalıp çalmadığını merak etti. Kalktı karşı koltukta, kadını sağ yanında oturdu. Sağ elini avuçlarının içine alıp okşadı.

PAPUNYA

*Yaşamın katı, geri ve çirkin yanlarıyla çatışmak,
yaşamın kendisinden daha güzeldir.*

Papunya Restaurant'ın levhasını görünce yavaşladılar. Arabayı park etmek için sağa saptılar. Her ikisi de yıkanmış, taranmış, en güzel elbiselerini giymişlerdi. Çavuş, saçlarını, koltukaltılarını, apış arasını fısıfla kokulandırmış, çiğnemek için de iki parça karanfil atmıştı ağzına. İş yerini uzun yıllar çalıştırdıktan sonra iflasa sürükleyen ve sonra da ailesini yüzüstü bırakıp kaçan batık bir esnafı andırıyordu.

"Tantanalı bir yere benziyor, abi."

Mahmut, yolda gelirken hayalinde yarattığı ruhlar ve me-tinler arası ilişkilerden oluşan renk tayfının etkisinden sıyrıldı, güvercin sürüsüne, binaya ve özellikle de giriş kapısının sağına ve soluna perçinlenmiş, Ned Kelly ve Henry Lawson'a ait broz rölyeflere baktı; "Evet, şatafatlı bir dış görünüşü var," dedi. Kapıya doğru yürüdü, pantolon fermuarının açık olup olmadığını yokladı.

Gişede güleç bir kadınla yazar Lu Sun'u andıran bıyıklı bir Çinli duruyordu. İri iri gülümsedi hemen.

"Daha önce telefon edip iki kişilik yer ayırtmıştık," dedi Çavuş.

Mahmut, salona bir göz attı. Beyaz örtülü masalara ve köşedeki masanın çevresinde ayaküstü sohbet eden kadınlı erkekli topluluğa baktı. Başını çevirince, tek tek kadınların da

masa aralarında dikelip beklediklerini fark etti. Giriş için yirmişişer dolar ödediler. Çinli, Mahmut'un ve Çavuş'un göğsüne, isimlerinin yazılı olduğu birer kâğıt yapıştırıp içeri buyur etti.

"Şimdi bunların hepsi bekâr mı, abi."

"Tabii tabii," dedi Mahmut; "Burası bekârların buluşma yeridir."

"Dikkat ediyor musun abi, kadınların hepsi orta yaşlı, yıkıntı."

"Bu tanışma yeri, otuzun üstündekiler içindir," dedi Mahmut yıkıntıları süzerek; "Şu kadın çok güzel, hemen sokul tanış, yoksa yakışıklı bir Ozi gelip kapacak."

Dikkati, kurt kulakları gibi dikeldi, kâbusu dağılır gibi oldu Çavuş'un.

"Hangisini diyorsun?"

"Şu solda duran, sarışın var ya, kırmızılı..."

Kararsızlığa düşmeden, teklif etme alışkanlığının verdiği pembe umutla kadına doğru yürüdü Çavuş. Gülümseyerek selamladı kadını, halini hatırını sordu. Yanına yankesici yaklaşmış gibi çekingen ve soğuk davrandı kadın, başını çevirdi, Çavuş'u yok sayarak, müzik aletlerini sahneye taşıyan şarkıcı kadına baktı. Reddeden kadının ruh halini kavramada ustalaşan Çavuş, zoraki bir gülümseyişle Mahmut'un yanına geldi.

"Diğerleri gibi bu kadın da anlayamadı beni. Soysuzluğunu belli etti hemen."

"Usame bin Ladin'e benziyorsun," dedi Mahmut; "Afganistan savaşının sürdüğü bu günlerde uzak dururlar senden."

"Bunlar dinimizi, milletimizi sorarlarsa kesin kaybederiz biz."

"Bırak sorsunlar, ben zaten ateistim ve dünya vatandaşıyım, İnsanlık milletindenim."

Sıkıntılı, şaşkın bir ruh haliyle gülümsedi Çavuş.

“Bunlar seni kurtarmaz, abi. Ateist olmadan önceki dinini sorarlar. İnsanlık milletinden olduğuna bir şey demezler ama ‘daha önce hangi millettendin?’ sorusunu da ihmal etmezler.”

Dış kapının önünde görünen ve gişeye doğru yaklaşan kadınlara baktılar. Mahmut, dirseğiyle Çavuş’u dürttü.

“Güzel kadınlar geldi Çavuş. Yeni bir durum değerlendirmesi yap, çıkartmaya hazır ol. İnsanlığın umudunu kırma.”

Gülerek iki yana salladı kafasını Çavuş.

“Felsefeci Kerime’yi buldum, abi. Sen bana bakma, kendine bak. Asıl çıkarmayı senin yapman lazım.”

Kilosu, yüzü geçen ve paytak paytak yürüyen kısa saçlı bir kadın gülümseyerek yanlarından geçti. Mahmut, başını çevirip kadını arkadan seyretti. Biraz hızlı yürüse sallanan yağ topaklarının sarkarak döşemeye döküleceğini sandı.

“Bunu da listemize alalım Çavuş. Şişmanlar, kibar ve duyarlı olurlar. Gülümseyişi saf ve içtendi.”

“Ben zaten fizik değil, ruh arıyorum, abi. Kendi ruhumu zaten bulamadım. Şimdiye kadar şişmanlara hiç teklif etmedim. Apandisitimden korkuyorum. Ne zaman bir şişman görsem apandisitimin ameliyat yerindeki dikişlerin gerile gerile söküldüğünü hissediyorum.”

“Hayret, ben de ameliyat oldum apandisitimden. Hiç böyle bir şey düşünmedim. Ellerin, gözlerin ve düşüncenin serüveni ilgilendiriyor beni en çok.”

Tanışma salonu kısa zamanda cicili bicili bekârlarla doldu. Herkes bu ses ve renk cümbüşünde kendi kafasına uygun birisini bulmanın çabasını ve coşkusunu yaşamaya başladı. Pam adında bir kadın selam vererek ve de hal hatır sorarak Mahmut’a yaklaştı. Kadının gözlerinin altındaki mor halkalardan ürktü Mahmut.

“Hanımefendi bir kadına benziyor, abi”, dedi Çavuş; “Sana ilgi duydu kaçırma. Mürekkep yalamış bir hali var.”

“Bu benden yaşlıdır, Çavuş. Bana göre değil.”

“Sana olmazsa bana olur abi, sorun değil. Yeter ki yakınlaşsın.”

“İngilizce konuşun, anlamıyorum sizi,” diye gülümsedi kadın.

“Tanışalım, benim adım Pam.”

“Benim adım Mahmut, bu da Çavuş.”

“Türk müsünüz?”

“Evet, ikimiz de Türküz. Ya siz?”

“Yüz yıl önce Avustralya’ya yerleşen Yahudilerdenim.”

Çavuş, bıyıklarını sıvazlayarak gülümsedi, arkaya yaslandı. Kadın, Melbourne Müzesinin organizatörlerinden olduğunu, mesleğini sevdiğini, dünya müzelerinin bir bölümünü gezdiğini, sempatik ve şehvetli bir iklimle anlattı ve şimdi sıra sizde, dercesine sustu.

“Mesleğimizi sorarsa, beni masajcı olarak tanıt, abi. Evlerde kadınlara masaj yaptığımı söyle.”

“Beni yalancı duruma düşürme, kendin söyle. Bir daha da Türkçe konuşma kadına ayıp oluyor.”

“Sizi yine anlayamıyorum,” diye gülerek göz kırptı kadın.

“Özür dilerim Pam,” dedi Mahmut; “Bu sondur.”

Ayakta kalma ve tanışma süresini bir konuşmayla bitiren Çinli lokanta sahibi, sözlerini Lao Tzu’nun, “Birisini tarafından delice seilmek size güç verir, birisini delice sevmek ise cesaret,” sözüyle noktaladı ve herkesi oturmaya davet etti.

Mahmut gönülsüz bir ruh haliyle Pam’ın yanına oturdu. Çavuş kimseyi bulamadığı için geçip karşısına oturdu Mahmut’un. Kadınların sayısı erkeklerinkinden fazlaydı. Erkek arkadaş bulamayan bir grup kadın, lokantanın rölyefler ve çiçek kümeleriyle bezeli köşesinde baş başa vermiş, sohbet ediyordu. Mahmut’un ve Çavuş’un gözü bu kadınlara kayıp duruyordu ikide bir.

“Salonunun en güzel kadınları, şu köşede erkeksiz kalmış-

lar abi,” dedi Çavuş.

“Sen de kadınsız kaldın. Bu büyük avantajı iyi değerlendir.”

Avantajın çapını kestirmeye çalışan Çavuş, köşedeki kadınların kendi aralarında neler konuştuklarını merak etti. Felsefeci Kerime’ye haber vermeden buralara gelmenin doğru olup olmadığını düşündü. Pam’ın boyanmış kalın dudaklarına baktı. Kerime’nin cinsel ilişkiye girerek sırtını yere getirmek istemesinin nedenleri üzerinde durdu biraz. “Buraya gelmekte haklıyım,” diye mırıldandı. Mahmut’un da bu işi becerememiş olmasından cesaret aldı.

“Git şu erkeksiz kadınların içinde otur, Çavuş. Boşuna oturuyorsun burada. Git oraya, destanlar yarat.”

“Gel gidip beraber yaratalım destanları.”

“Ben bu kadını bırakıp gelemem, ayıp olur.”

“Başına bela oldu bu kadın senin,” diyerek ayağa kalktı. Kadınların yanına gitti, garip bir tarzda başıyla selamladı. Kadınlar, bu da nerden çıktı, dercesine süzdüler Çavuş’u. Bakışlarıyla boş sandalye arayan Çavuş, resepsiyonun yanındaki şarap kıvılcı sandalyeyi kaptı, hiç izin almadan geçip kadın kümesine yerleşti.

Sahnedeki grup, büyük bir gürültüyle müziğe başladı. Pist kısa zamanda doldu. Göz kırpan envaiçeşit ışığın altında canlı, çekici bir fındırdeyişle salon ısındı. Çavuş’un safiyane girişkenliğini imrenerek izleyen Mahmut, Pam’la sohbete daldı. Bakışlarını arada bir salona ve sahneye kaydırıyor, her şeyin birbirine benzediğini düşünüyordu. İnsanlar, bardaklar, çatallar, meşrubat şişeleri, masalar, davranışlar, bakışlar... İnsanı cezbeden, düşündürten, ürperten, çıkmaza sokan hiçbir ayırksız, orijinal şey yoktu. Herkes birbirine benzeyen odalardan evlerden çıkmış, birbirine benzeyen arabalara binmiş, aynı çelişkiler, dertler ve umutlarla bu salona gelmişti. Mutluluklarını bu salonda arayan bu insanların arasında ne aradığını soruyordu kendi kendine. Pam, Mahmut’un kafasından geçen düşünceleri adım

adım izliyormuşçasına,

“Aradığın kadını burada bulabilecek misin?” diye sordu.

İlgi, sürpriz ve şaşkınlıkla doldu Mahmut.

“Sanmıyorum,” dedi.

“Niçin geldin buraya?”

“Toplumu ve insanı anlamaya çalışıyorum. Şu sahnedeki uğultu şu anda bana, evrenin yasadışı düzeni ile düzensizliğinin iç içe var olduğunu ve birbirlerini sonsuza kadar, benzersiz bir tarzda doğurduğunu düşündürüyor.”

Kadın hoşnutlukla gülümsedi. Sahneye baktı, düşündü.

“Mesleğinizi öğrenebilir miyim?”

“Romancıyım.”

“Güzel,” diye mırıldandı kadın; “Bulmak istediğin kadında ne gibi özellikler arıyorsun?”

“Bilmiyorum. Özgürlük tutkusu ve açıklık belki...”

Köşedeki tüm güzel kadınların pistte oynadıklarını, Çavuş’un ise oturduğu yerde yapayalnız kaldığını görünce gülümsedi Mahmut. Eliyle yanına çağırdı. Masaların, sandalyelerin arasından geçip geldi.

“Kadınlar bana soğuk davrandılar, abi. İşgalci durumuna düştüm.”

“Moralini bozma, sorun değil.”

“Kaldı ki ben bu kadınların cinselliklerini gözlerinin bebeği gibi koruduklarına inanmıyorum.”

“Boş ver, takma kafanı,” diye kesip attı Mahmut.

Bu arada altmış yaşlarında, kargayı andıran bir adam, masaya yaklaştı. Pam’ı piste davet etti. Pam hemen kalktı.

“Elindeki kadını babaya kaptırdın abi, kaybettin.”

“Bulmadım ki kaybedeyim.”

“Dikkat et, bu viranede üç kişi piste çıkmamış. Ben, sen,

bir de arkada oturan şişko kadın. Ya bizim hayatla aramız iyi değil, ya da şu pisttekilerin.”

Pistte dans eden duyguları izlemeye koyuldu Mahmut. İnci gibi parlayan dişleri, terli alınları, anlamlı, anlamsız, samimi, numaracı bakışları geçti; duyguların görünmeyen gölgelerinde, tahmini iç dünyalarında gezindi biraz.

“Seni bilmem ama benim hayatla aram iyi değil. Çatışmasam deliririm, yaşayamam, bilinçaltım boşalır. Yaşamın katı, geri ve çirkin yanlarıyla çatışmak, yaşamın kendisinden daha güzeldir.”

“Haklısın,” dedi Çavuş, iş olsun diye; “Şurada oturan şişko kadına birlikte oynama teklifinde bulunsam nasıl olur?”

“İyi olur,” dedi Mahmut.

“Hayatın durgun, katı yanlarına ben de karşıyım,” diyerek ayağa kalktı. Usulca yaklaştı kadına. Zoraki bir gülümseyişle selamladı. Şaşkınlığından hiçbir şey söyleyemedi. Eliyle pisti gösterdi.

Kadının hemen ayağa kalkıp çavuşla birlikte piste doğru yürümesini zevkle seyretti Mahmut. İnsanlar anlatmadıklarını dansla anlatıyorlar; yaratamadıklarını dansla yaratıyorlar, diye düşündü.

Pistte karşılıklı oyunun yerini dans aldı. Dans pozisyonuna giren Çavuş kısa boyundan dolayı kadının kocaman göğüsleri altında ezilir gibi oldu. Sol kolunu, kadının sırtından beline doğru sarkan yağ katmerlerinin arasına yerleştirmişti. Kadının sorularını yedek bir bilinçle cevaplandırma çabası içindeydi.

Yemekler verilmeye başlayınca dans bitti. Çavuş tarifsiz bir zevkle Mahmut’a göz kırparak Şişko ile birlikte oturdu. Pam ise çantasını alıp, dans ettiği karga burunlunun masasına geçti. Mahmut, önüne konulan kızartılmış sebzeleri sarkık bir kelleye yavaş yavaş çatallamaya koyuldu. Kellesini kaldırdığında kiremit kızılı, diri bir kadınla göz göze geldi. Göğsündeki etikete

baktı: Susan.

“Bütün kadınlar erkekleri, erkekler ise kadınları paylaştı bu aşk yuvasında,” dedi Susan; “İkimiz kaldık galiba.”

Kadının bakışlarında, hayatı tepe tepe kullanmanın verdiği rahatlık ve özgüven vardı.

“Eğer bu aşk yuvasında bir paylaşma olmuşsa ve ben bu paylaşmanın dışında kalmışsam, sevindirici bir şey.”

“Aaaa öyle mi, buraya niçin geldin?”

“İnsanlarla ilişki kurmaya, arkadaş olmaya geldim. Bu kapıdan bir koca olarak çıkıp özgürlüğümü yitirmeye niyetli değilim pek.”

AŞK

Aşk kapıdan girdiğinde, özgürlük bacadan tüyer.

Birlikte yaşadığı kadını boğarak öldürdüğü söylenen Althusser'i düşündü Mahmut. Adamın, adamakıllı kendine yerleşemediği, zamanında ölmediği için de perişan olduğu ve kalp krizi geçirerek ölmek zorunda kaldığı yargısına vardı.

“Hayatında hiç aşık oldun mu sen? Olmadın. Bundan sonra da olmazsın!” diyerek çayından bir fırt çekti Melis.

Bu kadın ikide bir gelip duygu dokumun en renkli yerine işiyor, kurduğum karşı dil kekemeleşiyor, diye iç geçirdi Mahmut.

“Bilinen beylik aşkın uzağındayım ben. Aşktan nefret ediyorum. Sevgiyi daraltan, kıskançlık ateşinde bencilleştiren aşktan...”

Kadın, hiçbir şeyi yerinde ve zamanında görmeyen, insanları ise dikiş iğneleri gibi birbirlerine özdeş sayan bir insanla aşkı tartışmanın beyhude olduğunu aklından geçirdi.

“Aşktan nefret eden, kendinden de nefret eder.”

“Alakasız yok. Köle olmak istemiyorum. Tarihe bak. Hangi aşk özgürdür. Paylaşmamanın, kıskançlığın, gizliliğin, denetlemenin, sahiplenme ve baskının adıdır aşk. Bütün şarkılar, ‘benimsin’, ‘benim olacaksın’, ‘ayrılammam’, ‘sensiz yaşayamam’, edebiyatı üzerine kurulmuştur.”

Aynı görüşleri savunduğu için karşı çıkacak, eleştirecek bir pozisyona girememenin sıkıntısıyla ılınmış ot çayını bir dikişte içti Melis.

“Sen yarat o zaman gerçek aşkı. Onu da yaratamıyorsun.”

Acı acı gülümseyerek iki yana salladı kafasını Mahmut.

“Aşktan söz edilince bilincim kararıyor, duygularımın diline geçit vermiyor. Aşk kapıdan girdiğinde özgürlük bacadan çıkar. Köleliğin adıdır aşk.”

“Saçmaladın yine,” diye çıkıştı Melis; “Özgür aşk diye savunduğun şey neyin nesidir o zaman? Özgür köleliği savunuyorsun. Şaşırmıyorum. Dilin de duyguların gibi karanlıktır çünkü.”

“Özgür aşktan kastettiğim cinsel özgürlüktür. Haklısın, özgür aşk dememek lazım. Aşk köleliktir. Özgür köleliği savunmak tabii ki abestir. Dilime gelince, dilimden memnunum; karanlıklarda çimlenip serpildi, ışığı gizli ve güçlüdür. Moral bozan sevimsiz sözcükleri sevimli hale getiren bir dildir. Böyle bir dili senin anlamaman zor.”

“Uçtun gene. Sorunlu bir insansın. Normal bir insan değilsin, deli de değilsin. Delirsen düzeleceksin. Ukalasın. Akıl veriyor, küçümsüyorsun. Verdiğin akılların birisini kendin uygulasan akıl vermekten vazgeçeceksin. Hiç değilse kalk bardağımı doldur.”

Melis’in seri eleştirilerini yarım kulakla dinleyen Mahmut, açıkta kala kala pörsümüş bir fıstık attı ağzına. Çiftten yeni açılan ve boyunları taze boyunduruk yaralarıyla sızlayan yaşlı öküzleri düşündü. Gönülsüz bir şekilde kalkıp Melis’in bardağını ot çayıyla doldurdu. Göğün gürleyişini dinledi zevkle. Uzayda sığınabileceği sakin bir yer aradı; tartışmanın, ot çayının ve aşkın olmadığı, yaratıcılığın tüm şaşırtıcılığı ve zenginliğiyle gürül gürül fişkırdığı bir yer...

“İlk önce aşkı yaşa, ondan sonra konuş, ondan sonra yaz.”

“Milyarlarca insan yaşadı aşkı,” diye mırıldandı Mahmut; “Ortak masallara, destanlara, sanatsal ürünlere dönüştü. Karşılıklı ölesiye bağılıkların, kıskançlıkların, bencilliklerin, cınayetlerin ürünleridir bunlar. Sen bana diyorsun ki Mecnun ol, çöllere düş.”

“Düş ne olur? Bir işe yararsın belki. Çölde ceylanlarla yoldaşlık eder, onları avcılardan korursun hiç değilse. Ateşli şiirler yazarsın.”

Ateşli düşüncelerin kısılcındaymışçasına gülümsedi Mahmut.

“Leyla’sız bir çölde, Leyla diye diye yıllarca Leylayı arayacağım. Adım aşk delisine çıkacak. Mecnun Arapça deli demektir zaten. Mecnunun asıl adı Kays’dır. Aşk için delirmeye değmez.”

“On bin yıldır Leylaları eziyorsunuz ama. Bir kere de Leyla için delir, çöllere düş ne olacak.”

“Aşk budur işte. Leylayı kederinden öldürür. Mecnunu da deli danaya dönüştürür, götürüp Leyla’nın mezarı başında öldürür.”

“Ama Nazım Hikmet ne diyor?”

“Ne diyor?”

“O diyor ki bana/Kerem gibi yana yana/ben yanmasam/sen yanmasan/nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa.”

“Nazım orda teşbih sanatını kullanıyor. Teşbihte hata olmaz. Kerem andavalın tekidir. Aslı’yı bulmak için Anadolu’yu elek velek arıyor. Sonunda Şam’da mı, Halep’te mi ne, bir yerlerde buluyor. Kanındaki aşk ateşini Aslı’ya yedirmek için...”

“Bak yine erkek kafasıyla düşünüyorsun. Kanlarındaki aşk ateşini bir birlerine yedirmek için desene.”

“Neyse, kesme sözümü. Kerem usta Aslı’nın düğmelerini çözmeye başlıyor. Çöze çöze son düğmeye geldiğinde, düğmeler kendiliğinden ilikleniyor. Kerem usta sabaha kadar uğraşıyor, yıllardır kavuşmak istediği en alttaki sıcak düğmeye bir

türlü kavuşamıyor. Ateşle dolup taşıyor garibim. Sonunda dayanamayıp içten bir ah çekiyor. Ağzından çıkan hain bir aşk kıvılcımı tutuşturuyor Kerem ustayı, küle çeviriyor. Aşkın aptallaştırdığı Aslı ise saçını süpürge ediyor. Kerem'in küllerini süpürürken tutuşup o da yanıyor. Bir birine karışıyor ikisinin külleri.”

“Eski Asya’da aşk, kavuşamama ve ölüm üzerine kurulmuş hep.”

“Sadece Asya’ya özgü değil,” dedi Mahmut; “Tüm Dünyada durum aynıdır. Shakespeare’in *Romeo ve Juliet*’inde de durum aynıdır. Juliet’i kendinden geçmiş olarak bulan ve öldüğünü sanan Romeo, zehir içerek yaşamına son verir. Juliet uyanıp da aşkının ölüsüyle karşılaşınca Romeo’nun hançerine sarılır ve canına kıyar. Yüksek derecede sahiplenmenin ve kendilerini karşılıklı olarak birbirlerinde hiçlemenin hazin sonucudur bu.

Hindistan’da temel bir halk kültürüydü bu ürpertici durum. Ölen kocası yakılırken, kendisini kocasının alevlerine atıp yakan kadın, halk tarafından övülerek göklere çıkarılıyordu. Goethe’nin kaleme aldığı, Alman edebiyatının da ilk klasik dramı diyebileceğimiz *Genç Werther’in Acıları* adlı yapıt on sekizinci yüz yılda Avrupa gençliğini öylesine etkiledi ki, romantik lirik aşk atmosferine giren birçok genç, intihar yolunu seçti.”

Elindeki dergiyi masanın üzerine atarak arkaya yaslandı Melis.

“Çağımızdaki aşk daha farklıdır, geçmiştekine benzemez.”

“Biçim değişmiştir, öz aynıdır,” dedi Mahmut.

“Bu kadar korkma aşktan. Bir aşk macerasına gir. Kerem usta gibi girme, kendine özgü bir tarzla gir.”

Burnunun ucunu kaşıyarak, düşündü Mahmut biraz. “Girersem düğmesiz elbise giyen bir kadınla aşk macerasına girebilirim. Hançer ve zehir başta olmak üzere, her türlü kesici,

delici aleti de eve sokmam. Aşktır bu, ne olur ne olmaz.”

Mahmut’un, sohbeti alaya kaydırıldığını sezince sustu Melis. Çok okuyup az yaşayan insanın ruhsal dengeyi yitirdiğini, kendisini çelik bir mania gibi ilerleyişin önüne diktiğini düşündü. Duvardaki tablolardan, köşelere dikilen heykellerden adamın iç dünyasını çıkarmaya çalıştı.

“Teoride çok özgürlükçüsün ama pratikte kendi içgüdülerine özgürlük tanımıyorsun. Seninle bir saat konuşan, seni tanımayan birisi, psikoseksüel dünyanı zincire vurduğunu, cinsel doyumunu gerçekleştiremediğini hemen çıkarır. Kendini çabuk ele veriyorsun.”

Sırtını koltuğa dayadı Mahmut. Melis’in çenesinin yavaş yavaş ısındığını fark ediyordu. Her zamanki eleştirilerini ısıtıp ısıtıp sohbet sofrasına süreceğinden korktu. Kulakları görünmez tıplarla kapatmanın teknik olarak mümkün olup olmadığı düşünüyordu. Kadın, sevişemediği için mi saldırıyordu?

“Çok objektif ve eleştirel bir insan görünümündesin,” diye sürdürdü Melis; “Gerçekte öyle değilsin. Sen âşık olsan, sevdiğine kölece boyun eğersin, tapınırsın. Onun eleştirilmesi gereken yanlarını idealleştirirsin. Pohpohçusun. Tensel güdülerini bastıran birisi genellikle karşıtına dönüşür, kendi dürtülerinin kölesi olur.”

Bilincinin renklenmiş iç çeperine yaslandı sıkıntıyla. Kadın fena halde kızışmış, diye geçirdi.

“Biliyorum, yarım kulakla dinliyorsun beni. Belki de her zaman yaptığın gibi başka şeyler düşünüyorsun. Küçümsüyorsun. Bunları gel benim maslahatıma anlat, diyorsundur kendi kendine. Narsistsin. Çeşmeden lokur lokur su içersin ama gücünü, güzelliğini anlayamazsın; yalağındaki berrak suyunda tesadüfen gördüğün kendi cemaline âşık olursun; onu ele geçiremeyeceğini anlayınca da kederinden geberirsin.”

“Yanılıyorsun,” diye mırıldanmak zorunda kaldı Mahmut;

“Benim sevgi ateşim içe değil, dışa yöneliktir. Eğer bu ateş toplanır da kendi içme yönelirse, bu ateşin dehşetine dayanamam, deliririm.”

“Yalan,” diye bakışlarını ekşitti Melis; “Senin aşk ateşinin asıl konusu sensin. Ya kendini tanıımıyorsun, ya da samimi değilsin.”

Bu tip tartışmaların kendisine bir şey kazandırmadığını düşünüyordu Mahmut. Zamanın boşa geçmemesi için tartışma anında bir şeyler öğrenmek ya da üretmek gerekiyordu. Tartışırken resim yaptığı anları anımsadı.

“Yaratıcılardan nefret ediyorum,” diye sürdürdü Melis; “Yarattıklarına tapıyorlar. O yarattıkları şeylere insanların da tapıklarını görünce tanrılaşıyorlar.”

“Bende olmayan eğilimlerden söz ediyorsun,” dedi Mahmut, gerilimli bir sesle; “Taptığım değil, sevdiğim eserlerim vardır. Birilerinin yarattığım eserleri sevmesinden hoşlanıyorum. Tanrılaşma psikozuna girdiğimi hiç anımsamıyorum. Ölümsüzlüğe inanmadığım için sevmiyorum tanrılaşmayı.”

“Seviyorsun. Sinsisin. Sevdiğini belli etmiyorsun. Alçakgönüllülük numarasına yatıyorsun. Kitapların ve resimlerin ilgi görmediği, satılmadığı halde böylesin. İlgi görse, satılsa kendini diğer sanatçılardan daha çok tanrılaştırırsın. Hem sen bunu daha ustaca yaparsın. Çünkü herkesle ilişki kurmayı, herkese mavi boncuk dağıtmayı, çağrılan her yere gitmeyi, sıradan bir insan gibi görünmeyi çok iyi beceriyorsun. Özünü ustaca gizliyorsun.”

Mahmut kalkıp banyoya gitti. Aynada suratına baktı. Yarım saat içinde ihtiyarladığını sandı. Melis eleştirilerini sürdürüyordu. Sesi duymamak için banyonun kapısını kapattı. Ses geliyordu. Cicero’nun ünlü sözü yankılandı içinde:

En rahat yatak, bekârın yatağıdır.

Banyodan çıkıp tuvalete girdi. Kapıyı kapattı. İhtiyacı ol-

madığı halde oturakta oturdu. Daha net geliyordu Melis'in sesi.

"Şuna bak, dinlemeden çekip gidiyor. Sadece beni değil, sana uğrayan her günü uğradığına pişman eden bir adamsın. Adam bile demek doğru değil sana. Ne konuşuyor, ne de dinliyorsun. Tipik bir ayı gibi davranıyorsun. Ayısın."

"Evet, ayıyım, var mı bir diyeceğin," diye sesini yükseltti tuvaletten Mahmut; "Eski bir İran mitolojisine göre ayı, ayı değilmiş. Ekmek pişiren, pişirdiği ekmekleri de saklayan bir fırıncıymış. Hz Muhammed bu emektar fırıncıdan ekmek istemiş, vermeyince onu ayıya dönüştürmüştü. Git demiş, saklama işini ayı olarak sürdür."

Mahmut'un anlattığını çok iyi duyan Melis, "ininde konuşma, gel burada konuş", diye çıkıştı;

"Anlattığın da senin durumuna çok benziyor. Sen de çerden çöpten topladıklarını getiriyor, evin bodrumunda saklıyorsun. İnsanlarla ilişki kurmuyorsun. İninden çıkıyor, yanı başındaki ormana giriyorsun. Bu semtin ormanlarından yenedünya, erik, böğürtlen toplayan tek adam sensin. Topladığı elmaları armutları kesen, yıkayan, güneşte kurutan, gax yapan bir başka adam var mı?"

Oturduğu yerde gülümsedi Mahmut. Gerilimi gevşedi.

"Kadın şimdi doğru konuşmaya başladı," diye mırıldandı sessizce.

"Çöplerle ve ormanla uğraşıyorsun."

"Doğaya savaş değil, barış götüren bir adamı eleştiriyorsun."

"Kendini övme. Kendini övünce küçülüyorsun. Geleceğin kıyısında durdun hep. Adımını atmadın geleceğe. Tutucusun. Geleceğini yitiriyorsun. Geleceğin adamı değilsin."

Kör bir kuyuya düşmüş gibi oldu Mahmut. Nesnelerin fısıltılarını susamış kör bir göz gibi dinlemek arzusuyla dolup taşıtı. Susuşun bazı durumlarda insana büyük zevk verdiğini fark etti.

İki tarafın da sustuğu bir anda telefon çaldı. Mahmut'un

tuvaletten çıkamayacağını düşünen Melis telefona yöneldi.

“Şimdi gelemem oğlum, ne yapacaksın arabayı?... Gitmee! Şart mı gitmen?... Peki, peki, bekle geliyorum.”

Kızgınlıkla, çarparak kapattı ahizeyi. Çantasını ve anahtar destesini aldı.

“Ne güzel söylemiş kadın,” diye homurdandı; “Yaşamımızın ilk bölümünü ana-babalarımız harcar, İkincisini ise çocuklarımız. Ya kocalarımız? Kocalarımızı unutmuş kadın. Geleceğe dair kurduğumuz bütün ütopyalarımızı da kocalarımız harcar. Boş bir harabedir her koca; kadın o harabede baykuş olabilir ancak. Harabesine alışmış kör, duyarsız bir baykuş.”

Kapıyı sessizce açtı, daldığı karanlığın baykuşlarla dolu olduğunu sandı. Aşağı inerken mahalleyi yoklamaya gelen bir orman tilkisiyle karşılaştı. Tilkinin tüyüsünü seyrederken,

“Nereye gidiyorsun,” diye mırıldandı; “Arkadaşın ayı yukarda seni bekliyor, çık sohbet et. Onu en iyi sen anlarsın, ben anlayamadım.”

Pencereden karanlığa, Melis’in iniş yoluna baktı Mahmut. Karanlıktan korkmayan, karanlığı tüm boyutlarıyla anlamaya çalışan ve karanlıkla kıyasıya çatışan bir kadın, diye içinden geçirdi. Merakın, dipsizliğin ve sonsuz çatışmanın ana rahmi: Karanlık.

Döndü, karşı koltuğa geçti, her zamanki yerine yerleşti. Karanlıkla çatıştığını sanmıyorum, diye sürdürdü düşünmeyi:

Kendi içinde kendisine ait bir öteki oluşturmuş. Sıkılınca kendi ötekisinin en duyarlı yerine, ruhuna saldırıyor. Ötekileri anlayamıyor bu yüzden.

ÇEKİÇ VE KRİZ

Işık yırtıldı.

Işık yırtıldı, hiçlenmiş bir zaman hiçinden kookaburra kuşunun görkemli ötüşüne doğru yayıldı. Gagasının ucunu, bacağının kırık yerine dokundurdu serçe. Ses hurrasına teslim oldu orman. Kedi uyandı. Çiçek saksısının dibinden orman dibine, rengârenk çoğalan kelebeklere, tüylere, tüneyişlere açtı bakışlarını. Yeni doğmuş bir bebeğin ağlayışını dinleyerek ırmak kıyısına indi kangurular. Yavruları, keselerinden çıktı. Suları dalgalandırarak, karşı kıyıya doğru uzaklaştı ördekler.

Bana bakan kadın yalanımı görüyor ama yalanımdaki hakikati göremiyor, diye mırıldandı adam. Nalbantlarinkini andıran, bir tarafı sivri ve çatallı çekicini kemerinden çıkardı, sağ eline aldı. Kanlanmış mavi gözleri, gür kaşlarının altında fıldır fıldır dönüyordu. Sokak yaşamının dayattığı güçlüklerden dolayı piltiklenen saçlarını kırmızı bir iple bağlamış, atkuyruğu yapıp sarkıtmıştı sırtına. Üzeri döğmelenmiş kıllı, kocaman ve mosmor elleri vardı.

Martha, izlenmenin verdiği korku ve telaşla soldaki sağlık merkezine daldı. Merkezin arka kapısından hızla çıktı. En kısa yol, her zaman kullandığı orman yoluydu. Şimdi oraya girmek tehlikeliydi. Başını çevirip arkaya bakıyordu ikide bir. Adımlarını hızlandırdı iyice. Araba yolunu izleyerek tepedeki bakkala

vardı. Adamın bunca yolu katederek, otuz metre mesafe ile kendisini ısrarla izlemiş olmasından dehşete kapılmıştı. Telefon kulübesinin önünden geçti. Polise telefon etmeye kalksam adamın pençesine düşebilirim, diye düşündü.

Yokuş aşağıya koşmaya başladı. Dönüp baktığında, aynı mesafeyi koruyarak adamın da koştuğunu gördü. Yanı başlarından geçen arabalar baba ile kızın peş peşe koştuğunu sanıyorlardı. Adam sağ elindeki aletin sapını ceketinin koluna sokmuştu.

Martha büyük köprünün altından koşarak, nefes nefese geçti. Kavşaktan soldaki küçük beton köprüye saptı. Köprünün üstünde peş peşe koşarlarken, “benden kurtulamazsın,” diye bağırdı adam.

“Tanrının labirentinde gezinen ve Tanrıya göre düşünen birisi değilim, ya dediğimi yapacaksın, ya da öldüreceğim seni.”

Evlerin önünden koşarak geçti; Mahmut’un tepedeki evine yöneldi. Mahmut’un evde olmaması halinde, adamın kendisini tepede sıkıştırıp öldüreceğinden korktu. Dizlerinin dermanı tükenmişti. Düştü düşecekti nerdeyse. Tahta merdivenleri tırmanmaya koyuldu. Döndü. Beton merdivenlere geçti. Bir kaç basamak sonra düştü. Düşmesiyle, “Mamud!” diye bağırması bir oldu. Adam, tahta merdivenlere yaklaşmıştı.

Mutfakta patates soyuyordu Mahmut. Gitti pencereden aşağılara baktı. Martha’nın merdivenlerden koşarak çıktığını gördü. Dışarı çıktı hemen.

“Ne var Martha, ne bu koşuşturma böyle?”

“Birisi beni öldürmek istiyor Mamud, bak şurada.”

Mahmut şaşırdı, hızla uzaklaşan adama baktı. Ekmek bıçağını alarak aşağı indi. Adamı bulamadı.

“Bıçakla inmen doğru değil Mamud. Polise haber verelim.”

“Yaşamım boyunca polis tarafından izlenmiş bir adamım. Bir başkasını izlemesi için polis çağırmam. Alışkın değilim.

Benzin solmuş. Hadi içeri girelim, anlat durumu.”

İçeri girdiler birlikte. Kendisini yorgun argın koltuğa attı Martha.

“Hayatta ne kadar ters, tehlikeli şey varsa, dönüyor dolaşıyor, yumaklaşıyor, içine çekiyor beni.”

“Anlat ne oldu, Bu herif niye takıldı senin peşine.”

“Bilmiyorum. Tren istasyonunda takıldı.”

“Aa aaa... Tren istasyonundan bu eve kadar seni mi izledi?”

“Evet,” diyerek kâğıt mendille yüzünün terlerini sildi.

“Adamı daha önce de istasyonda görüyordum. Yerde, duvarın dibinde oturuyordu hep. Sürekli bakıyordu bana. Bazen gülüyordu. Güldüğünde herkes O’nu ağlıyor sanıyor ve teskin etmeye çalışıyordu. Bakirler neden yüceltilir, fahişeler neden aşağılanır, diye kendi kendine söyleniyordu zaman zaman. Sigara içmediğimi bildiği halde benden her seferinde sigara istiyor, çok güzel olduğumu, doğurmamam gerektiğini söylüyordu. Malenezyalıları andırıyordu. Ben de, her şeyin yaratıcısının bir kadın olduğuna inandıkları için ilgi duyarım Malenezyalılara. Toprak gibi saf ve önyargısız insanlar olarak hayal ederim onları.”

Martha’nın saflığına ve ön yargısına, içinden gülümsedi Mahmut. Bağlandığı her şeyi leşe inerken değil de, hep yükseklerde uçarken gören bir kadın, diye düşündü. Saflığından ve yalnızlığından başka hiçbir şeyi tomurcuklanmıyor.

“Bugün trenden indiğimde yine onunla karşılaştım. Benden sigara istedi. Sonra bende sigara olmadığını söyledi. Bütün insanların nilüfer bahçesindeki nilüferler gibi bir birlerine benzediklerini, her nilüferin ıssız olduğunu, ama benim farklı ve ıssız olmadığımı söyledi. Sevindim, teşekkür ettim. Dereyi karşıdan karşıya bağlayan büyük beton köprünün altına davet etti beni. Ceketinin kolunda gizlediği çekici tam o anda fark ettim. Korktum. Kabul etmedim teklifini. İznini isteyerek ay-

rıldım. Biraz yürüdüm, yolu karşıdan karşıya geçerken baktım ki beni takip ediyor. Hızlandığımda hızlanıyor, yavaşladığımda yavaşlıyordu. İstasyondan buraya kadar tam yarım saat izledi beni.”

“İzlerken hiçbir şey söylemedi mi arkandan?”

“Buraya yakın köprünün üzerine geldiğimde, ‘benden kurtulamazsın, ya dediğimi yapacaksın ya da seni öldürürüm,’ dedi. Korktum. Annemin anlattığı efsanelerde korka korka gezinerek büyüdüm ben. Korkuyorum. Bu adam öldürür beni.”

“Korkacak bir durum yok. Ne istiyor senden?”

“Bilemiyorum. Kendisiyle sevişmemi istiyor sanırım. Beni öldürebilir mi?”

Sol kulağının memesiyle oynayan Mahmut,

“Haddinden fazla güzelsin. Bazı adamlar, güzel kadınları korkutmaktan özel bir zevk alıyorlar.”

“Öldürme değil de sevişme şehvetiyle dopdolu birisine benziyor.”

Durdu, bir baş hareketiyle saçlarını arkaya savurdu.

“Hayır, ölümü kabul edemem. Ölüm tehlikesi yaşamıma karıştı bugün, yaşamımı tatlandırdı vazgeçilmez hale getirdi sanki. Hoş bir duygu mu bu bilmiyorum. Kendimi daha çok fark ediyorum şimdi. Korkuyorum ama.”

Mahmut’un alnına, ellerine, iyimserliğine ve sükûnetine baktı. Sessizliğini fırtınalı yılların örsünde biçimlendiren, sonra da onu büyük bir zevkle yaşayan ve düşüncesinin derinleşmesinde büyü gibi kullanan insanlar canlandı hayalinde.

“İnsanın yaşamında bazen böyle şeylerin olması iyidir.”

“Bu adamdan kurtulmam için ne yapmam gerekiyor?”

“Kurtulmaya çalışma. Her insan, dünyanın bir özetidir, bırak izlesin.”

“Elindeki çekiçten korkuyorum. Yaklaşır, kafama indirir.”

“Onun bir Raskolnikov ya da masaldaki Mavi Sakal olduğunu sanmıyorum. Yine de her ihtimale karşı yanına bir sprey al. En iyi savunma silahıdır. Saldırdığında gözlerine sıkarsın. Saç biçimini, kıyafetini değiştir, kara kocaman bir gözlük tak.”

Merdivenlerden ayak tıptırtılarının geldiğini duyduklarında ayağa kalktılar. Pencereden aşağılara baktılar. Çavuş’la Kerime’nin geldiğini görünce rahatladılar. Mahmut kapıyı açtı. Çavuşun netameli sesi geliyordu aşağılardan,

“Geçmişî kandilli, gönül evini öyle yüksekte kurmuş ki erişemiyoruz.”

“Ne demiş atalarımız,” diye çıkıştı Mahmut, “Gönül bir Hüma’dır, daima yüksekte uçar.”

Merdivenin başında tokalaştılar. Kerime’yi ilk kez görüyordu Mahmut.

“Gençlikten ihtiyarlığa sağlık saklamadığım için çabuk yoruluyorum, abi.”

“Dur hele Çavuş, daha gençsin,” diyerek içeri buyur etti Mahmut. Martha ile tanıştırdı her ikisini de.

“Ben anlamıyorum, nasıl yapıyorsun; fıstık gibi semiz kadınların hepsi gelip seni buluyor.”

“Bunu diyeceğini biliyordum.”

“Doğrudur. Beni en iyi tanıyan adam sensin. Ha demeden helva diyeceğimi bilirsin.”

Duvardaki tabloları ve heykelleri tek tek seyre koyuldu Kerime. Yeşil bir bluz, Meryem Ana mavisine çalan bir entari ve kısa, kınalı saçlar. Diğerleri karşılıklı koltuklara yerleştiler. Evde konuklarla Türkçe konuşacağı için Martha’dan özür diledi Mahmut. Gülümsedi, televizyonu izlemek için yan odaya çekildi Martha.

Ocağa çay suyu koydu Mahmut. Aklına Kerime’nin zihin açan iri, turkuaz gözleri düştü. Oturdu. Yüzüne yaydı içindeki ses ışıltılarını.

“Durumum kötü abi,” dedi Çavuş, yıkıntı bir sesle; “Herkes zengin olmaya çalışıyor. Haddinden fazla insan kaynaşiyor şehirde. Yüksek beton binalar tümünü eziyor.”

Çavuş’un bakışları, işsizliğin ve arayışın uğursuz etkisiyle kaymış, martavallaşmış gibiydi. Suratı, aykırı ve gereksiz düşüncelerin çarpışa çarpışa harabeye çevirdiği hassas bir alanı andırıyordu.

“Ne yazık ki dünyamız da alçakça bir zenginleşme çabasının sayesinde ilerliyor, kadınların kalçaları haddinden fazla büyüyor.”

Bembeyaz dişlerini göstererek gülümsedi Kerime. Bıktım bu adamın mantıksız konuşmalarından, dercesine baktı Mahmut’a.

“Sokağa çıkmaktan utanıyorum,” diye sürdürdü Çavuş; “Hiç kimse kendi yönünde ilerlemiyor. Çalışmaktan bacakların arasındaki mesafeler daralmış. Ben bu cehaletimle, sokaktaki büyük cehaletten korkuyorum. Çarşafli kadını dövüyor, camiye bomba atıyorlar bu ülkede.”

“Aman, boş ver Çavuş, hep bunları konuşuyoruz,” dedi Mahmut.

“Bu toplumda, ben söz hakkımı yeterince kullanmadım, abi. Fikrin olduğu yerden kaçıyor, olmadığı yerde toplanıyorlar. Çok yiyor, çok atıyorlar. Mide büyüyor, beyin küçülüyor. Duvarların, yolların ve arabaların arasında sıkıştıkça yiyoruz. Sıkıntıdan yiyoruz.”

“Biz yedikçe dünyanın bir yerlerinde açlık çoğalıyor,” diye söze girmek zorunda kaldı Mahmut; “Açlıktan başka her şeyi yiyoruz.”

“Her şeyi kendi haline bırakın,” dedi Kerime.

Mahmut sustu. Eve girdiğinden beri kadının ağzından çıkan ilk sözdü bu. Düşüncesi, iç dünyası, gücü, güçsüzlüğü neydi bu kadının.

“Çelişkilere müdahale etmeyin,” diye sürdürdü; “Çelişen yönlerden birisini desteklemeden önce, her iki yönün de doğasını, karakterini, potansiyelini kavramamız gerekiyor. Düşünce dünyasını zenginleştirmenin, düşünceyi düşünceyle dönüştürmenin ilk adımıdır bu. Herkesin bilgili olduğu bilgin bir toplum çağına daha çok var. İnsanları küçümsemek doğru değil. Büyük işler, küçük çabaların birleşmesinden doğuyor.”

“Sen eleştiriye karşısın, toplumu eleştirmekten korkuyorsun”, diye çıkıştı Çavuş.

“Hayır, yanılıyorsun, eleştiriye karşı değilim. Toplumu en çok eleştirilmesi gerekenler eleştiriyorlar. Burayı bilmem ama Türkiye aydınları varlık şartlarını eleştiri üzerine kurmuşlar.”

“Aydının görevi eleştirmektir.”

“Eleştirildiğinde kıyameti koparmayan bir tek aydın yoktur Türkiye’de,” diye sürdürdü Kerime; “Türkiye’nin en büyük krizi aydın krizidir. Felsefeyi bilmiyorlar. Çok derin bir genel ve edebi kültüre sahip değiller. Can alıcı, derin kültür polemiklerinden gelmemişler. Okumuyorlar. Okuyanlar da çağların kilometre taşları durumunda olan kitapları okumuyorlar. Felsefeciler batıdan aktarıyorlar, nakliyeciler. Edebiyat eleştirmenleri kitap tanıtım yazıları yazıyorlar. Sadece aydınlar değil, gazetelerin köşe yazarlarına bakın. O yazıların ömrü, kelebeklerinki kadar bile değildir. Halkı eleştirmek Türkiye’de moda oldu. Bu işin başını solcu aydınlar çekiyor.”

Bu kadın acaba beni mi eleştiriyor, diye düşündü Mahmut; Uyanık, bilgili, dili iyi kullanan ve seksi birisi... Çavuş bununla yattı mı acaba?

“Halk eleştirilmez mi?”

“Eleştirilir ama bu kadar değil. Herkes halkı eleştiriyor ama kimse de lütfedip halkın eleştirilerini dinlemiyor. Halk eleştiriyor. Halkın itirazı ciddidir. Geçenlerde Çavuş, tanıdığı yaşlı bir kadınla konuşuyordu otobüste. Kadın kocasıyla kavgalarını

anlatıyordu objektif ve inandırıcı bir yaklaşımla. Kocasını için, biraz kaba olacak ama 'o benim kışımındaki kırk yıllık basurdur, ne onunla birlikte yaşayabildim, ne de onu kesip atabildim,' dedi."

Bu kadın bana hakaret mi ediyor abi, dercesine Mahmut'a baktı Çavuş.

"Halk budur işte," diye çıkıştı, Kerime'nin inadına; "Kışın-daki basurla yaşar asırlarca, ama onu kesmeyi akıl etmez. En fazla, basurunu küçültmek için kışını sıcak suya daldırır, kendi kendine söylenir, dua eder, terler, rahatlar, kurtulduğunu sanır."

"Yine küçümsüyorsun," diyerek kafasını iki yana salladı Kerime; "Halk kışının büyüyen basur memesini kendirle sıkır, kopacak hale getirir, sonra da kesip atar, 1789'da Fransız halkının yaptığı gibi. O kadar küçümseme halkı."

"Halkın basuruna takılıp kaldık, sohbeti değiştirelim," diyerek ayağa kalktı Mahmut. Elmaların çürük yerlerini kesip attı. Kalan sağlam yerlerini bir tabağa doğradı. Bekleye bekleye gevşemiş bir kaç havuç kesti. Sabah kahvaltısından arta kalan çayı ocağa koydu.

Çevresinde bilen bilmeyen, soran susan, yargılayan yargılanan, gülen ağlayan, sıkılan ferahlayan bir yığın gereksiz insanın olduğunu düşündü. Ağzını açan her insan yaşamın bir yanını eleştiriyor, toplumu yargılıyor, düzene sokuyor veya kargaşa içinde bırakarak evden çıkıp gidiyordu. Çay demleyen, elma kesen, kavrulmamış eski fıstıkları dolaptan çıkarıp masanın üzerine koyan, bardakları yıkayan bir tek insan yoktu. Mahmut bu insanların dünyayı düzeltmekten bu küçük işleri yapmaya zamanlarının kalmadığını fark edince gülümsedi. Birkaç dilim soyulmuş elmayı ve beş on fıstığı bir tabağa koyup Martha'ya götürdü. Diğer tabağı da Kerime'yle Çavuş'un önüne indirdi.

"Dünya haddinden fazla ısındı çünkü düşümde. Birkaç bilim adamının önderliğindeki bir süper teknoloji merkezi, dün-

yayı yörüngesinden çıkardı, güneşten bir hayli uzaklaştırarak Jüpiter'e yakın bir yerde yeni bir yörüngeye oturttu. Sabah uyandığımda soğuktan titriyordum; yorganım yerlerdeydi. Durumuma uygun düşler görüyorum bugünlerde.”

Durup dururken bunları niye söyledin, dercesine bakındı Kerime. Delilere özgü mimiklerle güldü Çavuş. Mahmut'un gerekli bir şey söylediğini ama kadının anlamadığını düşündü.

“İnsan, anlama yeteneği olan bir hayvandır; gelgelelim ki anlamakta güçlük çekiyor.”

“İnsan doğru anlasa ve hiç konuşmasa, anladığına uygun hareket etse, hayat kolaylaşır,” dedi Kerime; “Dünya insanların ezici çoğunluğu anlamadan konuşuyor.”

Çavuş, Kerime'nin kendisine laf dokundurduğundan kuşkuluyor, bu kadar destek olduğu ve cinsel ilişkide bulunmadığı halde kadının hasmane davranışlar içinde olmasına içerleniyordu.

“Bu dünyada en az anlaşılan insan benim. Önemli değil, kendimi başkalarına kavratma çabası içinde değilim. Genellikle kendimi konuşurum. Kendime hayran olduğumu sanmayın. Kimse kimseye benzesin istemem. Benim mesleğim insanın gözlerine bakmaktır. İsterim ki bir insan gözlerime baksın, bakarken gözlerimden içime girsin, kendisini mecbur etsin bana.”

“Ne demek istediğini anlayamıyorum, Çavuş,” diye çıkıştı Kerime.

“Aklımdaki fazlalıkları çıkarıyorum dışarı. Anlamayabilirsin. Rahatsız ediyorsam susarım. Susmanın bir zararını görmedim. Halk değilim ben.”

“Yanlış anlama,” dedi Kerime; “Rahatsız ediyorsun anlamında söylemedim. Rica ediyorum bakışlarınla, kinayelerinle baskı altına alma beni.”

Kadının bütün fıstıkları ve elmaları yediğini fark eden

Mahmut, bir mendil çekip alınının yağını sildi. Gelmiş geçmiş, tartışmalara girmiş tüm konukların ceddine küfretti içinden. Gelenlerin, planlanmış zamanı fıstık gibi yediklerini düşündü.

“Planlanmış, niyetli, kasıtlı, kinayeli sözler söylememeliyiz. İçimizden geçeni, ağzımıza geleni söylemeliyiz. Korkusuz, önyargısız, tabusuz bir kafayla katılmalıyız sohbete.”

“Bu mümkün değil,” diye itiraz etti Kerime, Mahmut’a; “Kafamızda yarattığımız ideal insanlardan oluşan bir sohbet kuramayız. Kursak bile çekilmez, kuru, cansız bir sohbet olur o. Herkes, ters yanları da dâhil, kendi gerçeği ile çekincesiz katılmalıdır sohbete.”

“Ben sohbet peteğini balla dolduran bir arı değilim,” dedi Çavuş; “Her kitap bir çiçek, her kütüphane de bir çiçek bahçesidir. Çiçekten çiçeğe yaylayan çalışkan arılarla olur güzel sohbet. Ben problemim; kimsenin çözmeye yanaşmadığı bir problem...”

“Problem olmayan insan yoktur Çavuş,” dedi Mahmut. Kitapların üstündeki dosyayı aldı; “Gülcan Samanlı’yı tanıyor musun?”

Bakışlarını dosyaya çevirdi Çavuş. Gözlerini kıstı. Meraklı bir tonla, “tanıyorum,” dedi; “Antepli ayyaş Muharrem’in kızıdır.”

“Nasıl bir kızdır?”

“Gezen tozan, değişik erkeklerle sağda solda görünen, dö-küntü, geveze, deli bir kızdır. Ben o kızın kışındaki kot pantolonu beş yıldır değiştirdiğini görmedim. Gösteriş budalasıdır. Avaredir.”

“Okuyup düzeltmemi rica etti. Gönder, dedim, gönderdi. On gündür fırsat bulup okuyamadım. Eciş bücüş yazılarla yüz elli sayfa döktürmüş.”

“Roman mı yazmış?”

“Hayır, anılarını yazmış. Adı da *Genç Bir Kızın Hayatı*.”

Çavuş acı acı gülümseyerek, iki yana salladı kafasını. Sonra

da bir şaplak attı alnına.

“Gülcan da kitap yazdıysa, yazarlık dünya çapında iflas etti demektir. Şahsen ben yazar olsam, bu korkunç durum karşısında ilkin bütün kitaplarımı yakarım; sonra müsait bir uçurum bulur, atarım kendimi aşağı, eğer kendime saygım varsa tabii.”

“Kadınları bu kadar küçümsemen doğru değil Çavuş,” diye çıkıştı Kerime; “Genç bir kızın oturup anılarını yazmasından daha güzel ne olabilir ki?”

“Gülcan’ı sen tanıımıyorsun, tanısan böyle konuşmazsın,” diye inatlaştı Çavuş; “Hayat Gülcan’ı dışlamış. Ciddi kişilik problemleri olan, uyuşturucu müptelası, kendini satan, sırnaşık, yani anlatılması zor ve gereksiz bir kız o. Kızları yoldan çıkaran birisidir.”

Sıkıntıyla arkaya yaslandı Mahmut. Bel ağrılarının artmakta olduğunu hissetti. Dosyayı bir an önce okuyup Gülcan’a postalamayı düşündü. Kalkıp Martha’nın yanına gitti.

GENÇ BİR KIZIN HAYATI

*Herkes midesinin boşluğu kadardır,
o boşluk kadar çalışmalı.*

Okuduğu romanı kapattı, tüp ve fırça karmaşasının üzerine koydu: Soluğunu hazla alan, haz üreten, haz yayan kuşkucu bir yetenek. Farklılık arıyor, bulduğu her farklı şeyi farklılaştırıyor, estetize ediyor, çoğul mizaçlarla donatıyor.

Sıkıntısını ve doyum açlığını hafifletmek için bir bardak tuzsuz ayran içti. Yavaş ve derin okumanın yarattığı ağır kasaveti, bahçedeki ses ve renk cümbüşüne doğru yaydı. Ormandan topladığı yeşil eriklerden bir tanesini ağzına attı. Yeşili bu denli vahşi bir erik yediremedim yeteneğime, diye iç geçirdi. Odayı voltalamaya başladı, baştan başa. Kitap tomarının üzerindeki dosyaya dikti bakışlarını gidip gelirken. Dosyayı aldı, her zamanki yerine oturdu, açtı. İlk sayfadaki dev harflere baktı esneyerek: *Genç Bir Kızın Hayatı – Yazar: Gülcan Samanlı*

Burnunun ucunu kaşıyarak sayfayı çevirdi:

Ben Gülcan Samanlı. Şimdi size nasıl doğduğumu anlatacağım. Anam beni Royal Women Melbourne Hospital'da doğurdu. Ziyaretime kimse gelmedi. Dert değil. Sanki ben dünyaya gelmemişim. Beni doğuran el, beni bilsin yeter. Gelmeyenin sıcımsım çarkına...

Son cümlelerin üzerine kalın bir çizgi çekti Mahmut.

Sarılık olmuşum. Sarı civciv gibi ışıklı cam fanusun içine

koydular beni. Kalçamdan iğne vurdular. Sonra çıkardılar. Babam geldi. Sarhoştı. Kucağına aldı, ağzımdan öptü, adımı Gülcan koydu. Anam beni kucağına aldı. Babamla birlikte hastaneden çıktık. Egzoz kokusu. Arabamız yoktu. Işığa baktım. Gökdenlerin arasında sıkışan gökyüzüne baktım. Hep baktım. Çok baktım. Motor gürültülerini dinledim. İnsanlar benim ağzımdaki süt kokusundan kaçıyorlardı. Trafik ışıklarını geçtik. Yırtılan kaim bez gibi sesler çıktı arkamdan. Bu babamın sözüdür. Altıma kaçırdım. Anam dinledi, hoşlandı. Sütünün işe yaradığını anladı. İçimin boşalmasına sevindi...

Son dört cümlenin üzerini çizdi, "Bunlara gerek yok," diye kenarına not düştü.

Trene bindik. Şehir silindi. Yönsüzleştik. Broadmeadows istasyonunda indik. Babam Ford fabrikasındaki işine gitti. Anam beni evimize götürdü. Bahçe duvarından sarkan gül kokusu hoşuma gitti. Magpie (saksağan) öttü. Kapı çarptı. Komşunun köpeği hav hav yapıtı. İrkildim. Korktum. Altıma işedim...

"Amaaan, çattık haa!" diyerek son cümlenin üzerine iki kalın çizgi çekti Mahmut. Düşündü. Yaptıklarının yanlış olduğunu anlayıp vazgeçti.

Tavana baktım. Dışardan gelen seslere baktım. Buzdolabı uyuklayan kedi gibi mır mır ediyordu. Büyümeye karar verdim. Her şeyi bir an önce kavramak istiyordum. Biraz büyüdüm. Babam annemle kavga ediyordu. Halının üzerinde yüzükoyun yatıyordum. Kollarıma dayanıyor, göğsümü azıcık kaldırıyor, kafamı dikeyliyor, kavgayı anlamaya çalışıyordum. Sağdan sola, soldan sağa devrilmek hoşuma gidiyordu...

Oturma pozisyonunu değiştirdi Mahmut. Basit bir anladım, basit bir ses, diye düşündü. Ve hemen ardından, Basit bir ses deyip geçme, bazen her şey onda gizlidir, diye karşı çıktı düşüncesine.

Büyümem hızlıydı. Her şey büyüyordu, belli değildi. Yumurta ile sütü çok seviyordum. Broadmeadows ilkokuluna yazıldım.

İlk defa bu kadar kalabalık çocuk görüyordum. Sesler renkler kalabalıktı. Türkler, Araplar, Oziler, İtalyanlar, Yunanlar, İrlandalılar kalabalıktı. Aşure gibi. Burnum akımıyordu. Çok sevinçliydim. Herkes bana bakıyordu. Ben herkese bakıyordum. Renkli loli'lere benziyorlardı. Kimisi kara, kimisi beyaz, kimisi sarı, kimisi kahve, kimisi kırmızı, kimisi çilli. Ben beyazdım. Koşuyorduk. Zıplıyorduk. Gülüyorduk. Bağırıyorduk. Düşüyorduk. Beni okuldan hep annem alıyordu. Beni eve bırakıyor, işe gidiyordu..

“Beni”lerin üzerine birer çizgi attı Mahmut. Kalktı, tence-rede kaynattığı ot çayından iki kepçe koydu bardağına. Altı milyar insanın anılarını yazışını hayal etti. Belindeki ağrının artması üzerine, dosyayı alıp yüzükoyun devam etti okumaya:

Az sonra da babam geliyordu. Yorgun bir insandı. Ford'da araba parçalarını birleştiriyordu. Kendisini birleştiremiyordu. Şarap içiyordu her geldiğinde. Küfrediyordu. Kime, belli değildi. Annemin evde olmadığı zamanlar bir kadınla konuşuyordu. O zamanlar herkes gizlice biriyle konuşuyordu. Babamın gözleri her yere bakıyordu. Kendine de bakıyordu. Televizyondaki kızlara bakıyordu. Kızlar gidince kanal değiştiriyordu. Kızlı kadınlı kanal arıyordu. Birayı çok içiyordu. Babamın arkadaşı yoktu. Arkadaş arıyordu. Sık sık buzdolabını açıyordu. Sık sık kanal değiştiriyordu. Alnını duvara dayıyordu. Duvarı seviyordu. Duvar sessizdi. Annem gelince kavga başlıyordu. Babamın çeşit çeşit, türlü türlü küfürleri vardı. Onların hepsini anneme gönderiyordu. Kötülük olsun diye değil. Küfürler, kendiliğinden gidiyordu. Annem babama köpek diyordu. Annemin köpeğinden başka bir şeyi yoktu. Köpek soyu da diyordu. Hırlama diyordu. Babamı dinlemiyordu. Babam hırıliyordu..

Peş peşe öksürdü Mahmut. Hırıltıyla boğazındaki balgamı söküp attı. Kızın düşünce ve inanç sistemini merak etti.

Karanlık her şeyi yutunca kavgaları kızışıyordu. Onlar da bir birlerini yutmaya çalışıyorlardı. Ben dinliyordum. Çok dinle-

yince dinlemiyordum. Babam istiyordu. Annem vermiyordu. Annem verseydi komşular rahatsız olmazdı. Annem inatçıydı. Yüreğinde diklemesine bakan bir keçi sürüsü vardı. Babam kuvvetliydi. Yatakta boğuşuyorlardı. "Yapmayın!" diyordum, "Uyu," diyorlardı. Annem yeniliyordu. Babam üste çıkıyordu. Annemin sesi yumuşuyordu. Yumuşak yumuşak bağıırıyordu, komşular duymuyordu. Annem yoruluyor, susuyordu, ben de uyuyordum.

Yağmur yağıyordu, toprak kokusu yayılıyordu rüyama. Bilmiyorum işte. İnsanlar vermeyene saldırıyorlar. Kimde varsa o vermeli. Herkes midesinin boşluğu kadardır, o boşluk kadar çalışmalı. Babamla annem çok çalışıyorlardı. Ben kimseyle oynayamıyordum. Sen hele şöyle dur diyorlardı. Ertelenmiş bir cocuktum. Öğretmenimin verdiği kitapları okuyordum. Kimse benim yaş günümü hatırlamıyordu. Kimse benim yaş günümü kutlamıyordu. Evimizin önünde bir taş vardı, dibinden uzun otlar çıkmıştı, bir de çiçekler... Ben o taşa benziyordum. Kedi küskündü. Bana benziyordu. Eve seyrek uğruyordu...

"Ya ben hangi taşa benziyorum," diye mırıldandı Mahmut; "Çiçekler arasında yosunlanmış küçük bir kayaya..."

Annem Türkiye'ye gitti. Bir gece sesler duydum. Babamın odasından bir kadının iniltisi geliyordu. Her şeyi inletiyordu. Annemin Türkiye'den döndüğünü sandım. Kalktım, kapıyı sevinçle açtım. Kadının bacakları babamın omuzlarına binmişti. Babam beni görünce hiç irkilmedi. "Kapıyı kapat, git yat, yarın okula gideceksin," dedi. Kapıyı kapattım. Kapıya sesler üşüşmüştü, kapıyı seslerin üzerine kapattım. Gittim yatağıma yat-tım. Kulağımı seslere verdim. Kadın babama dedi: "Bu kız, gördüklerini annesine söyleyebilir." Babam dedi: "Söylesin, biz zaten boşanacağız."

Kadın Türk değildi. Hiç yorulmuyordu. Kocasına darılmış, sosisi yemişti sanki. Babama, "hadi hadi," diyordu, "hadi, durma." Babam Ford'da çalıştığı için durmuyordu. Babam yakışıklıydı, kuvvetliydi. Her gece bir şişe içki içiyordu. Duvarı dinli-

yordu. Duvardan sesler geliyordu.

Babamı o kadının bacaklarının altında omuzsuz görünce anneme üzüldüm. Çünkü annem babama: “Ben senin, sen de benim emanetimsin,” diyordu. O kadın, babamı annemden çalmıştı. Kalktım, kıpıyı hafifçe araladım, içeri baktım. Babam bu sefer kadının arkasına geçmişti. Yaylanıyordu. Sırtı terliydi. İçeri girdim. “Baba, böyle yapıyorsun, annemden izin aldın mı?” dedim. “Aldım,” dedi. “Git yat, yarın okula gedeceksin. Bir daha da gelme,” dedi. Durum çok komikti. Babam bunları bana söylerken kadına tapur tapur yükleniyordu. Kadının gözleri kedininki gibi güzeldi. Yüzü alabalık derisi gibi kırmızı çillerle kaplıydı. Babam kadından korkuyordu. Çünkü babam durunca kadın “hadi, durma,” diyordu. Ben fazla durmadan çıktım. Yatağıma geldim, yattım...

Mahmut, Bu kız, dilin sınırlarını içtenlikli, yalın bir tarzda zorluyor, diye düşündü: Ben de zorluyorum, zor bende sınıra dönüşünce yazamıyorum; bu yazıyor. Cinsel sorunları bu denli geniş anlatması da ilginç...

Annem Türkiye’den döndü. Babamın geceleyin o kadınla kendi odasında yaptığı çalışmalarını anneme söylemedim. Babamla annem ayrıldılar. Annem evden çıkıp gitti. “Beni de götür,” dedim, götürmedi. Ev, sıcaklığını kaybetti. Annem Dallas’ta fala bakan, kocasız bir kadınla beraber kaldı. Bir ay sonra annem bir koca buldu. Hem önünü, hem de arkasını aynı zamanda gören garip bir adamdı. General Motor’da çalışıyordu. Karısı ölmüştü. Beş çocuğu vardı. Çok sonraları öğrendim ki, annem beni yanına almak istemiş ama kocası kabul etmemiş. Babam da beni vermemiş.

Ben yalnız kaldım evin önündeki o taş gibi. Kedi bir arkadaş bulmuştu, gelmiyordu. Annem haftada bir gizlice geliyordu. Yeni kocasından korkuyordu. Çevrede anneme orospu diyorlardı. Okul arkadaşım Sevim söylemişti bana. Seven kadına, veren kadına orospu diyorlardı. O zamanlar öyleydi. Anam okulda

bana yemek getiriyordu, hediye alıyordu. Babamla konuşmuyorlardı. Beni okulda, bahçeye çıktığımızda görüyordu. "Beni bırakma, eve gel anne," diyordum, ağlıyordu. "Ben evlendim, gelemem," diyordu. O ağlayınca ben de ağlıyordum. Arkadaşlarım bize bakıyordu.

Ben okula kendim gidiyor, kendim geliyordum. Yemeklerimi kendim yapıyordum. Temizliğimi kendim yapıyordum kedi gibi. Evi süpürüyordum. Annemin yaptıklarının hepsini yapıyordum. Aklım büyümüştü. Ellerim çok çalışıyordu. Kedi bazen geliyor, evi yokluyor, bana bakıyor, acıyor, sonra çekip gidiyordu. Çaresizdi. Arkadaşı vardı. Mutlu değildi...

Arkaya yaslanıp gözlüğünün camını sildi Mahmut. Gerçeği değil, gerçeğin ruhunu; yaşadıklarını değil, yaşayamadıklarını yazan yazarları çağırıştırıyor bana bu kız, diye düşündü. Düşündüğünü kuşkuyla karşıladı: Edebiyatta ısrar etse bu dil, kalıba girmeyen, kalıpları kıran bir dile dönüşebilir.

Biraz daha büyüdüm. İlkokul beşinci sınıfa başladım. Gözlerimin rengi değişti. Güzelleştim. Ellerim büyüdü. Kalçalarım gelişti. Belim inceldi. Ellerim çok şeyler öğrendi. İnsanlar beni fark ettiler. Ben insanları fark ettim. Yağmuru sevdim. Tabanları yüksek ayakkabıları sevdim. Gördüğüm köpeklerin gözlerine baktım. Erkekleri merak ettim. Köpeklerin erkeklerden daha kibar olduklarını fark ettim. Yaşlılar bile bana bakıyorlardı. Her bakıştan hoşlanıyordum...

Dikkatini dışarıya yöneltti Mahmut. Zamanın arka çöplüğünde didinen adam, her zamanki şarkısını söylüyordu.

Annem o kocadan iki çocuk doğurmuştu. Annemin bakışlarına acıyordum. Yüzü park taşlarına benziyordu. Kınalı. Annem insanlardan korkuyordu. Ayaklarının ucuna bakıyordu yürürken. Anneme çiçek veriyordum, çiçekleri öpüyordu. Verdiğim çiçekleri saçlarıma takıyordu. Çok doğurduğu için alnı büyümüştü. Taş duvarların üzerinden sarkan çiçekleri seviyordum. Hep o çiçeklere bakıyordum. Çoğalıyor, duvarları kaplıyorlardı.

Yollara sarkıyorlardı. İnsanın yüreği de böyle çiçeklere bürünse, yollara sarksa ne iyi olur...

Sarı, mavi gözlü bir çocuk beni sevdi. Yaklaştı bana. Elimi tuttu. Yağmur yağdı, islandık. Burnunun ucunda kahve renkli çiller vardı. Çilli kuş yumurtasına benziyordu. Saçlarından akan sular, burnunun ucundan damlıyordu. Ağaçlardan başka bize bakan yoktu. Ben bal gibi tatlı, bal gibi yumuşaktım. Işıklanmışım. Çocuğun gözlerine gülümsüyordum. Dudakları karpuz içi gibi kırmızıydı. Çocuk bana bakıyordu. Bakmasını istiyordum. Islak saçlarıma dokunmasını istiyordum. Çocuk konuşmuyordu. Bakmak, konuşmaktan güzeldir. Yağmur ılıktı. Yağmur bakmamızı bozamadı. Gök gürledi. Korkmadım. Ağaçtan bir yaprak düştü çocuğun ayağının ucuna. Ağaç sallandı, bir yaprak daha düştü. Çocuk yaprakları yaklaştırdı bir birine. Ben bir yaprağı bir yaprağa dokundurdum. Çocuk parmağının ucuyla çeneme küçük küçük dokundu. Ben saçlarına dokundum...

O evden taşındık. Duygularımın bir bölümünü bıraktım o evde. Taşıyamadım. Babam yeni bir kadın buldu. Evlenmedi. Kadın büyük gözlüydü. Bana küçük küçük bakıyordu. Yüzünden konuşuyordu. Anlıyordum. Dudakları boyalıydı. Kaymaklı kremalı pastalara benziyordu. Alnı cilalı tahtaydı. Kadın konuşuyor, babam dinliyordu. Babam konuşuyor, kadın dinlemiyordu. Kadının anlatacak çok şeyi vardı. Anlatıyordu. Çok anlatıyordu. Yan odadan dinliyordum. Dinlemekten yoruluyordum. Kadın içiyordu, ağlıyordu. Yakka'da çalışıyordu, çorap fabrikasında. Ericson'un karşısında. Şişeleri bir birine vuruyor, kırıyordu. Kırık şişelerin üzerinde ayakkabılarıyla dans ediyordu. Kadın, "her erkek şişe parçasıdır," diyordu. Benim sevgilim de küçük bir şişe parçası oluyordu o zaman. Üzülüyordum...

Bu kez komşunun havlayan köpeklerine kulak verdi Mahmut. Dünyanın en iyi köpek dinleyicisi olduğunu düşündü. Her havlayışta, mağarasına sığınan ve kanının içine akışını dinleyen yaralı bir ceylan canlandı hayalinde. Zirvesi dumanlı

bir dağın koyağında tek başına oturan bir hapishane firarisine benzetti kendisini. Dosyaya kaydı bakışları yeniden:

Babam o çok konuşan kadını kendi odasında çok bağırtıyordu. Kadının sesi gecenin zamanını alıyordu hep. Komşular, babamın o kadını dövdüğünü sanıyorlardı yine. Ben biliyordum. Çünkü ben kapı aralığından seyrediyordum. Babamın kendisine neler yapmasını hep o kadın söylüyordu. Evin susan eşyaları arasında canlı bir eşyaydım. Çok iyi dinliyordum. Gece kuşlarının cikcikleri geliyordu. İyi anlıyordum. Mavi gözlü arkadaşımın da büyü-yünce babam gibi olacağını, beni bağırtacağını düşünüyordum. Bağırarak ağlamaktan iyiydi. Ben annemin karnındayken annemin bağırdığını duyuyordum. Parkta bir kuş, bir kuşun sırtına çıktı, ben alttaki kuşun bağırdığını duydum. Dalga kıyaya vurunca bağılıyor. Yanan bina bağılıyor...

Bağırtılara taktı kafayı kız. Çelişkilerden oluşan içindeki yumak, karınca yuvası gibi kaynıyor. Kız tutuşmuş. Eski Anadolu uygarlıkları gibi, elinden gelse secde ettiği putunu yontaya yontaya "fallos"a benzetecek. Yemek yediği kaşığın sapını, dibek tokmağını, kullandığı tüm araçlarını fallos biçiminde yontacak. Kalktı, bir bardak portakal suyu aldı dolaptan. Kafaya dikti. Haksızlık ediyorum kıza, diye mırıldandı. Aynaya baktı. Anarşist liberterliğin zirvesine vardığını ve orada delirerek ışığa dönüştüğünü hayal etti. Askeri marşlar başlayınca radyoyu kapattı. Marşları dinleyecek ne sabır ne de zaman var ben-de; Enternasyonal hariç. Tüm büyük ulusların milli marşları böbürlenmenin, büyüklük taslamanın örnekleridir; Polonya hariç. "Henüz Polonya'yı yitirmedik," diye başlıyor. Ne güzel. Oturdu, kaldığı yerden sürdürdü okumasını.

O adamın annemi bıraktığını, çok dövdüğünü duydum. Annem kaçtı bir sığınma evine attı kendini. Çocuklarını aldı, Türkiye'ye gitti sonra. Gitmeden geldi beni gördü. Yüzüne acıdım. Kırılmış bir dala benziyordu. Yaprakları solmuştu. Düştü düşecek toprağa. "O adam hem beni, hem de kalbimi dövdü," dedi

bana. Anneme içim yandı. İçimin suları kurudu. Ağlayamadım. Acı suları kurutur. Ağlayamayanın acısını yazmak zordur. Ben beni iyi yazamıyorum. Acı duyunca fotoğrafıma bakıyorum. Acının fotoğrafı yok, kalemi de yok. Acının renklerini kimse görmemiş. Acı konuşsa, biz dinlesek, ah ne güzel olur. Acı zengindir. İnsanlar bir birlerini anlar görünüyorlar. Acının sesini duyamıyorlar. Kadın yarım insandır. Yarım anlıyor. Acı eritir. Erkek de yarım insandır. Yarım anlıyor. Ben ne kadar anlıyorum. Bilmiyorum. Annemi babamı iyi anlıyorum. Geceleyin babamın odasında bağırın o kadını da çok iyi anlıyorum. Bağırmasa anlayamam. İyi ki de bağırıyor. Haz bahanedir...

Herkes yazmalı, diye düşündü Mahmut. Edebiyat, herkesin yazdığı ya da okuduğu bir çağda ayrıcalığını yitirir ki bu, edebiyatın özgürlüğü fethetmesi demektir. Herkes yazarsa yeryüzü kitap mezarlığına döner; dönsün...

Yirmi sayfayı kaba bir göz atışla, beş dakikada geçti. Canım sıkılıyor, diye mırıldandı. Fırçaya sarılısam, nesneler dünyasının ruhunu, ışık ve renk dünyasının ruhuyla fethetsem. Delirmiş bir gökkuşağına çevirsem yeryüzünü.

Bir bardak su içti. Pencereden gökyüzüne baktı.

Bu kahredici sonsuzluk içinde ben kimim? Maddenin önünde mi yürüyorum yoksa arkasında mı? Başkaları tarafından neden bu kadar kolay kavranıyorum? Tanımıyorlar ve okuduklarında da kolay kavlıyorlar. Demek ki kendimi keşfedemiyorum.

O anda bir Dersim atasözü çınladı kulaklarında:

Sen kendini tanı ki başkaları da seni tanıyabilsin.

Elbise dolabının kapısındaki aynaya baktı. Gözlerinin kızardığını gördü.

Gerçek kör, sesin ve ışığın önünde yürür, büyük düşünce gibi, diye iç geçirdi. Dibi karanlık bir çıra gibiyim. Dibimdeki karanlıkta oturuyor o kadın; karanlıkla özdeşleştiriyor beni.

Kütüphane ile çiçek bahçesi arasında kurulan bir evde doğup büyüseydim keşke. Konu bulmakta güçlük çekiyorum. Arkasını görmek için ömür boyu dönen bir ahmağın yaşamını yazmalıyım. İnsanlığın ahmak yanını...

Koltuğa, her zamanki köşesine oturdu yeniden. Dosyayı açtı. Yeryüzündeki hiçbir yazar kendi gerçeğine bu kız kadar yaklaşamamıştır, diye düşündü. Sızlayan, kanayan bir vicdanın coğrafyasında geziniyorum:

Artık büyümüştüm. On dört yaşıma girmiştım. Arap çocuk beni durmadan izliyordu. Güzel olduğumu söylüyordu. Ben İtalyan'ı seviyordum. Keçi gözlüydü. Yakışıklıydı. Arap çocuk da yakışıklıydı. Ama ağzı bozuktu. İtalyan içtiği sigarayı bana uzatıyordu. Birkaç kere çekiyordum. Arap da uzatıyordu. Onunkini almıyordum. Uzatışında beni ürküten bir şey vardı. İtalyan, sınıfımızın en başarılı öğrencisine de ilgi gösteriyordu. Kıskanıyordum. Kıskanınca Arap'a yaklaşıyordum. Arap zekiye. Kıvırcık saçları vardı. Yüreğinin hazinesini göstermiyordu. Papağan gözlüydü. Çok güzel dans ediyordu. Dansını anlıyordum. İtalyan beni ormanda öpmek istedi. Öptürdüm. Omuzlarımıza rosellar kondu. Yiyeceğe alıştırılmışlar. İtalyan, "sen Sue'den daha güzelsin," dedi. Sevindim. Sınıfın en başarılı öğrencisinden daha güzeldim. Daha güzel değildim. Biliyordum. O'na güzel görünüyordum. Çok çok kötü bir şey oldu. Bir gün kütüphanenin arkasında onları gördüm. İtalyan'la Sue öpüşüyordu. Kızı kucağında oturtmuştu. Beni görmediler. Gittim tuvalette ağladım. İtalyandan nefret ettim...

Kıvırcık saçlı Arap iyiliklerini çoğaltmıştı. Artık uzattığı sigarayı reddetmiyordum. Birkaç yudum çekip geri veriyordum. Dudaklarım onun dudaklarının değdiği yere değince gülümsüyordu. Bu hoşuma gidiyordu. Çantamdaki yemeğin yarısını ona veriyordum. Vermek hoşuma gidiyordu. Hep vermek istiyordum. Verdiğim zaman yüreğim büyüyordu; her şeyi daha çok seviyordum. Almayı düşünmüyordum. Veriyordum ama almak için

değil. Onun bir gülümseyişi, bir teşekkürü bana yetiyordu. Rahatlıyordum. Annemi daha az düşünüyordum. Gözleri çok güzeldi. Adı Halid'ti. Çok az konuşuyordu. Kendi dilini dinliyordu. Bana benziyordu. Bakmayı, dinlemeyi seviyordu. Ben çok okuyordum. O okumuyordu. Soru sormayı seviyordu. Okul dağılıncaya ormana gidiyorduk. Yan yana yürüyorduk. Elleri çok terbiyeliydi. Elimi tutmuyordu. Sonunda dayanamadım. Sarı bir çiçek kopardım, kendisine uzattım. Aldı, teşekkür etti. Bir çiçek de o kopardı, bana verdi. Elini elime aldım. Elini götürüp yüreğimin üstüne koydum. Yüreği sanki yüreğime değmiş gibi oldu. Yüreğim çok kimsesizdi, çok acele ediyordu..

İnsan böyledir işte, sevince sevişmek istiyor. Sevişmek iyiliktir, insana yol gösterir. İnsan annem gibidir, ekmeği, sütü, balı sever. Sevişince insan insana eklenir, ortaya çoğalmış başka bir insan çıkar. İnsan her yaşta sevişmek ister. Ben çocukken babamla sevişmek istiyordum. Babam aşk üniversitesini birincilikle bitirmişti. Bulduğu her kadınla iyi sevişiyordu. Kadınlar sevişme anında deliriyorlardı. Babam iyilikle doluydu. İyilikleri yakıcıydı. Onun için her kadın bağırıyordu. Kıvrıkcık saçlı Halid babama benziyordu. Yüzü güzeldi. Anlatamam. Çiçek bahçesinde kırık bir ayna parçası vardı. Halid'in yüzüne benzetiyordum. Avuçlarının içini çiçek gibi kokluyordum. Sigarasını almadığım insan, nasıl oldu da beni kendisine delice bağladı. Hızla renkle-niyordum. Elmaydım dalda. Tatlanıyordum. Kızarıyordum...

Ormandaydık yine. Halid yoruldu. Çimenlerin üzerinde oturdu. Oturuşu çok tatlıydı. Güneş kıvrıkcık saçlarının uçlarını kavurmuştu. Dayanamadım. Gittim, Halid'in kucağında oturdum. Beni güçlü kollarıyla kaldırdı, yana oturttu. Evlenmeden bu işleri yapmamamı söyledi. Hoşuma gitti. Beni öpmesini istedim. Kabul etmedi. Hoşuma gitti. Evlenmeden öpüşmenin günah olduğunu söyledi. Hemen ardından, beni çok sevdiğini söyledi. Gözlerine yakından baktım. Ateş vardı. Anlatamam. Söyleyemediklerinin hepsi vardı. O anda, gözlerinin içindeki ateşte yanmak

istedim. Sadece elimi tutuyordu. Benimle sevişmiyordu. Sevişmeyince çıldırıyordum. Her gün bir aşk romanı okuyordum. Yorgunluktan gözlerim kızarıyordu. Zayıflamıştım biraz. Halid'den başka bir şey görmüyordum. Saçlarımın uçları, tırnaklarımın uçları, kirpiklerimin uçları, memelerimin uçları, her şeyim Halid'i düşünüyordu. Halid olmuştum. Kaybolmuştum. Uzaktan gelen herkesi Halid'e benzetiyordum. Kendimi aramak, kendimi bulmak istemiyordum. Benden başka hiç kimse beni anlayamazdı. Arasa da bulamazdı. Yaşam çok güzeldi. Her şeyi çok iyi duyuyor, çok iyi kavırıyordum. Göğüslerimi rüzgâra veriyordum. Yağmurda sıırıslıkla ıslanıyordum. Tek başına ormanlarda...

Mahmut, anılarını anlatan kızın, tabu tanımadan her şeyi ni anlatma cesaretini nereden aldığı ni merak etti. Dinin ve geleceğin terbiyesinden uzak birisi mi? Ruhundan taşan hiçbir şeye zincir vurmuyor, diye düşündü. Karanlığını yangına çeviren bir kız. Türkçesi de güzel. Zeki.

Sıkıntısını hafifletmek için bir havuç yedi. Oturdu. Kucağına aldı dosyayı:

Bazı şeyleri hesaba katıyordu. Bir kuş kadar serbest değildi. Bir daldan bir dala konarken rahat değildi. Evleninceye kadar beni öpmemesini kimden öğrenmişti. Babam bana nasıl davranılacağını hiç söylemedi. İyile kötüyü göstermedi. Onları ben buldum. Babası Halid'e hep buldurmuş. Evlendiğimizde bir çocuğumuz olursa ne olacak? Halid çocuğumuza hep bulmayı öğretecek. Olsun. Halid'i seviyorum...

İnsanlar karıncalara benziyor. Hepsi aynı yolda yürüyor. Yürüyüşleri de benziyor. Hiçbir karınca yalnız yürümeyi sevmiyor. Halid yalnız yürümeyi sevse ne güzel olur. Halid gerçekten düşündüğü gibi mi davranıyordu? Benim davranışlarımı seviyordu. Neden? Onun davranışları O'nun muydu?...

Okullar tatile girdi. Halid gitti. Nereye gideceğini söylemedi. On gün aradım onu. Bütün okul arkadaşlarıma sordum. Dayanamadım. Arap komşusuna sordum. Benden gizlediler. Evlerini

bulamadım. Taşınmışlardı. Bir yaz boyu aradım. Delirecektim. Gittiği yeri bana neden söylemedi? Arapların yaşadıkları semtleri gezdim günlerce. Öğretmenlerime sordum. Oturduğum evi biliyordu. Adresimi, telefonumu biliyordu. Her telefon çalışında koşuyordum. Günde üç kere posta kutusuna bakıyordum. Yuvasını arayan bir kuş yavrusuydum. Okulun açılış gününü bekliyordum. Çok sabırsızlanıyordum...

Açılış günü erkenden gittim. Çok erkendi. Benden başka gelen yoktu. Merdivende oturdum. Gelen öğrencileri izledim tek tek. Halid'i sordum. Uzaktan gelenleri Halid'e benzetiyordum. Herkes gelmişti. Halid yoktu. Sınıfımın bütün öğrencilerine sordum. Kimse bilmiyordu. Bir saat sonra bahçeye çıktık. Öğrencilerin arasında aradım onu. Sınıflara girdim çıktım. Öğretmenlere sordum. Yoktu. Halid yoktu. Kayıplara karışmıştı. Umut vermiyordu. Uzak bir semtte oturabilirdi. O semtin okuluna gidebilirdi. Ben bu halimle Melbourne'nin okullarını gezemem...

"Aman gezme," diyerek ayağa kalktı Mahmut. Kaldığı sayfayı katladı. Uyumak için yatak odasına geçti.

İLKESİZ VE TAPINAKSIZ

Ölüm: Yaşam sancısı

Bir demet gül ve kocaman bir gülümseyişle girdi içeri. Kadının cömert, iyimser, baharımsı bakışlarıyla karşılaşan Mahmut, okumakta olduğu dosyayı bir kenara bırakıp ayağa kalktı.

“Gül kokusuyla girdin içeri, hayırdır,” diyerek yanaklarından öptü.

“Ben her zaman gül kokusuyla girerim içeri,” dedi Melis. Sunulan gül destesini aldı Mahmut, kokladı. Vazoya yerleştirdi hemen.

“İçim gülistandır sen göremiyorsun.”

“Dikeninin bolluğundan içinde gezemediğimiz, koklayamadığımız bir gülistan. Kuşlar bile konamıyor.”

“Hiçbir zaman anlayamadığın, geçit vermez bir güzellik, bir derin uçurum. Uçurumlardan, kasırgalardan, öfkeli denizlerden korkan bir insansın sen.”

Eyvah, diye iç geçirdi Mahmut. Gül destesiyle gelen güleç kadını, çok sevdiği çatışma ortamına soktum yine. Lanet olsun bana. Durmaz çenesi artık.

“Geç şöyle, otur. Bugün de sakın sakın konuşalım. Çatışınca değiştiremiyoruz yaşamı.”

“Senin yaşamı değiştirme diye bir derdin yok,” diyerek oturdu Melis; “Duygu ve beden yetilerin de farklılıklara, zenginliklere, değiştirme gücüne sahip değil. Ocağa çay koy.”

Ruhunu bedenine emziren, orada dinlendiren sakın, çelebi bir kadın özlemiyle gülümsedi Mahmut. Dünden kalma ot çayının altını açtı. Yarım tabak pörsümüş fıstıkla birkaç bisküvi koydu Melis’in önüne. Kadının iklimini yumuşatmak istiyordu.

“Birbirlerini arayan varoluş hallerini geride bırakıp yaşadığın ana gel. Sakin ol, keyfine bak. Deh diyen koca dünyayı bir çüşle durduramazsın. Saldırmayı bırak, sarılmaya bak.”

“şu anda bin kolum olsa, iki tanesini bile ayırmam sana sarılmak için.”

“Ateşim yüksektir. Her kadın sarılamaz. Sarılanları kavuruyorum, küle çevirip savuruyorum.”

Acı acı güldü Melis. Bir fıstık attı ağzına. Ağır, acıtıcı bir eleştiriye başlayıp başlamamak üzerinde düşündü. Acıdı Mahmut’a. Getirdiğı güllerin iklimine uygun şeyler söylemenin daha iyi olacağına karar verdi. Bakışlarını Mahmut’un yeni yaptığı resme çevirdi.

“Renkleri iyi seferber ediyor, iyi konuşturuyorsun. Ama derinlik yok. Seyirciyi bir yerlere götürüp getirmiyorsun. Kendi çarpık yanlarını resmin öznesi haline getiriyorsun. İnsanı seslerle dölleyen, fal tadında resimler yap. Mağara resimleri gibi... İlkel insanın büyüünü, hayalini ve saflığını yakala.”

“Sen ilkel insanlar gibi çiziyorsun.”

“Ben senin kadar usta değilim. Kendi yerelimin diline ve kültürüne inemiyorum. Resim yapmamın nedeni, yaparken resmin beni değiştirmesi ve benim bu değişimi derinden hissetmemdir. Yani benim resmi değil, resmin beni çizmesidir. Sende böyle misin bilemiyorum.”

O anda başka şey düşünüyordu Mahmut; konuşmayı anlamamış olmanın mahcubiyetiyle, “Evet,” dedi. Bu “evet”, Me-

lis'i dikkatle dinlediğinin bir göstergesiydi. Kendisinin dikkatle ve ciddiyetle dinlenilmesine büyük değer veren Melis, Mahmut'un zaman zaman başvurduğu "evet", sahtekârlığını sezinler gibi oldu.

"Hayatta hiçbir şeyi ciddiye almıyorsun," diye sürdürdü Melis; "Ama hayır, büyük şeyleri ciddiye alıyor, küçük şeyleri ciddiye almıyorsun. Bu senin çap fukaralığını gösteriyor. Herhangi bir devlet başkanının kör olması, bir köpeğin kör olmasından daha çok ilgilendiriyor seni. Sen tank paletinin altında kalan çiçeğe değil, tanka bakarsın ilkin."

Melis'in içindeki uyuyan cinlerin uyandığını fark eden Mahmut, talihsizliğin ve çaresizliğin verdiği illetle esnedi. İlk heceyi ya da sözcüğü ünleyen ilk insanı merak etti. İki fıstık attı ağzına. Zamanın dayanılmaz eleştirileri karşısında pörsüyen fıstıklarla aynı kaderi paylaştığını düşündü.

"Dışarı çık biraz. Çiçekleri seyret. Yanından geçen köpeğe veya kediye, insana bakarcasına bak. Dallardaki meyvelerin renklerine, iç hareketlerine, mantıklarına bak. Köprünün altına in, suyun yaşamını izle. Kamışını çıkar, sağa sola bakmadan, cesaretle bir çalının dibine işe."

"Geçenlerde işedim," diye mırıldandı Mahmut, karıncalı bir sesle.

"Nereye işedin?"

"Broadmeadows'a gitmiştim. Yanlış yoldan gittim. Arkadaşın evini kaybettim. Ara ara, en sonunda bir futbol sahasına çıktım. Sıkışmıştım. Torbamın tazyikine daha fazla dayanamayıp çimenlere çövdürdüm. Bir baktım uzaktan birisi el sallıyor. Sevindim. Türk mahallesindeyim ya. Birisi beni tanıdı dedim kendi kendime. Arabasına atar, bulamadığım eve götürür beni. Uzaktan iyi seçemiyorum el sallayanı. Koşa koşa gittim. Yaklaştığımda afalladım. İki kadın polis... Birisi el sallayan, birisi de arabanın içinde. 'Ne yapıyordun orda?' dedi ciddiyetle. 'İşiyordum,' dedim. 'İşemenin yasak olduğunu bilmiyor musun?'

dedi. 'Biliyorum ama ben prostatlıyım,' dedim. Arabanın içinde oturan, başını dışarı çıkararak, 'bu şehirde her üç erkekten birisi prostatlıdır. Bütün prostatlılar senin gibi işemeye kalkarlarsa bu şehirde yaşanmaz,' dedi. Adımı adresimi aldılar. Giderken de 'fermuarını ilikle,' dediler."

"O anki ruh halini hayal ediyorum. Ceza kesecekler diye korkmuş, tövbe etmişsindir çimenlere bir daha işememeye. Yazar tövbe etmez. Tövbeyle çatışır. Yaşamı taşlaştıran tapınaklara saldırır. Sen nesin? İdare-i maslahatçısın. Sisteme ve topluma karşı bir duruş içinde olduğunu sanırsın. Aslında öyle değilsin. Kollamay, korumayı, dengelemeyi, esen rüzgâra göre yelken açmayı seversin."

"Hep beni anlatıyorsun, biraz da kendini anlatsana."

"Yaşamım beni anlatıyor yeterince. Kendimi Dünyalı olarak görmüyorum. Sonsuzluğun rahminde parlayıp sönen bir kıvılcımım ben. Işığımın şavkı, yankısı, uzayda ölümsüzlüğü arıyor. Ölümsüzlükten nefret etmeme rağmen ben bu arayışı seviyorum. Çünkü ben, her an bana karşıyım. Sen kendinsin; ben değilim. İç çelişkilerimi çoğaltma, kendimle daha yoğun, daha şiddetli çatışma çabası içindeyim."

"Ben de öyleyim."

"Hayır, öyle değilsin. Sıradansın. Her yerde bulunan, standart birisisin sen."

Keşke söylemeseydim, ne güzel başlamıştı kendini anlatmaya, diye hayıflandı Mahmut. Bir yolunu bulup kadını kendine yöneltmeyi düşündü.

"Sürekli geleceği düşünen geri bir insansın sen. Anı kurtaramayan ve kurtaramayanın durumudur bu. Gülmenin, dalga geçmenin, saldırganın, severek çalışmanın felsefesini kitaplarına koymuyor, yedirmiyorsun sen. Yönetilmeye muhtaçsın. Dünyanın en ağır küfrüdür bu."

"Yö-ne-til-me-ye-muh-taç-sın-sen."

“Sen benden pek faklı değilsin.”

“Çok farklıyız. Hortlamış bir insansın sen. Ortaçağa aitsin. Benim zamanla yarışma, onu alt etme diye bir derdim yok. Senin var. Ben ne toplumun ne de zamanın izinde yürürüm. Tapınaksız ve ilkesizim.”

“O zaman entarini çıkar, şu Arapların olduğu sokakta yürü bakalım.”

“İçimden gelsin, entarimi değil, donumu da çıkarırım. Donumu giydirmeye kalkışacak kadar zavallılaştan bir sistemi seyretmek ne hoş olur.”

Avucundaki aydınlığa baktı Mahmut. Ölümü duyumsadı. Ölüm: yaşam sancısı, diye iç geçirdi. Gençliğini, dağ ve mah-pushane yıllarını; düşüncenin derin uçurumlar gibi ürkütücü, sözün ise güvercin zarafetinde etkileyici olduğu dönemleri düşündü. Ne yaşam benimle barışıktır, ne de ben yaşamla, diye sürdürdü iç geçişi.

“Biliyorum; çok kesin ve keskin konuşuyorsun, diyeceksin. Doğrudur ve buna mecburum. Gerçeğin izinde değil, önünde yürümeyi seviyorum. Yürüyemiyorum, tökezliyorum. Bu önemli değil. Önemli olan yürüme çabamdır. Şartların tutsağı değilim. Dünyadaki ezici çoğunluğun doğru yolda olduğuna inanmıyorum. Bir kurtarıcıya bel bağlamış zavallılar topluluğundan başka hiçbir şey değildir şu andaki insanlık. Kendi kuyusunu kazmakla meşguldür. Kendisinden başka gerçek kurtarıcının olmadığını kavrayamıyor.”

“Kavrayamıyor değil, kavramasının önünde büyük engeller var,” dedi Mahmut.

“Hayır, bal gibi kavrayamıyor. Robotlaşmış, medya maymunu olmuş, mummylanmış. Gen teknolojisi büyük rol oynayacak bu maymun sürüsünün değişiminde. Belki de topluca yok olmalarına yol açacak. Bilgisiz beyin sürüsü, en tehlikeli sürüdür. İskeletleşmiş çocukların, hırsızların, fahişelerin,

uyuşturucu kurbanlarının, kumarbazların, hortumcuların, her türden sömürücülerin ana rahmidir.”

“Hep şikâyetçisin. İyimser değilsin.”

“Seninki sahte bir iyimserliktir. Ben gerçek değışimin çapına bakıyorum.”

Bir de kendi çapına baksan, diye iç geçiren Mahmut, “ben güzel kadınların çapına bakmaktan özel bir zevk alıyorum,” dedi.

“Benim kadar zevk alamazsın. Kalabalıklarda kadınlar daha çok ilgimi çekiyor. Güzel, kaliteli, saf, saldırgan bir kadınla sevişememiş olmanın burukluğunu yaşıyorum. Ne yazı ki ben de senin gibi duygularımı bastırıyorum. Nefret ediyorum erkeklerden bazen. Çocukluğum, gençliğim onların sarkıntılıklarını savmakla geçti. Daha ilkokul dördüncü sınıftaydım. Müdürümüz kuytulara çağırıyor, kucağına çekiyordu beni. Bağır-mak, kurtulmak istiyordum, başaramıyordum. Coğrafyayı tepeden tırnağı alt üst ediyordu.”

“Yaşından daha büyük mü gösteriyordun?”

“Gövdemde erken bir isyan durumu vardı. Gözlerim ip iri-neydi. Ateş gibi parlıyordu. Köpürmüş kara taşı andırıyordu saçlarım. Gülümseyişim de cazip ve gizemliydi biraz, yarattığı çağrışımlarla bakanları büyölüyordu. Çok hareketliydim. Memelerimin dikliğı dikkati çekiyordu. Toparlak, hareketli, kıvrak kalçalarım vardı. İp incecik belimi kemerle sıkmayı çok seviyordum. İşsizler, hamallar, gençler, ihtiyarlar, sağır-lar, lallar, topallar dönüp bana bakmak zorunda kalıyorlardı.”

“Körlerin durumu neydi?”

“İnanmayacaksın ama onların da, kulaklarıyla bana baktıklarını sanıyordum. Sadece gençlerin değil, yaşlıların da bakışla-rını celbediyordum. Alış veriş yaptığımız bakkalda yetmiş yaşla-rında biri çalışıyordu. Baktı, baktı, dayanamadı. Ellerini memelerime attı. Kucakladı aniden, öptü beni. Güç bela kurtarabildim kendimi. On yaşlarındaydım. Bu dünyada benim güzelliğimi

fark edemeyen tek insan sensin. Çok ilginçtir, senin evindeki aynalarda, diğer aynalara nazaran daha güzel görünüyorum.”

İçinden gülümsedi Mahmut. Bilinmeyen yönlerini merak etti kadının.

“Bir yığın kitap var bu evde,” diye sürdürdü Melis; “Bu kitaplardan yayılan kalite, eşyaların görünümüne ve yansıtma gücüne kalite katıyor. Bir insanın okuyup okumadığını yüzüne bakınca anlıyorum. Okuma insandaki değişimi kesinlikle hızlandırıyor.”

“Bu insanın ne okuduğuna ve kişiliğine bağlıdır,” dedi Mahmut; “Zekâ ve kavrayış düzeyleri aynı olan iki insanı düşün. Birisi, birbirine benzeyen kalitesiz şövalye romanlarını, diğeri ise, çağları etkileyen, derin çığırılar açan dünya klasiklerini okuyor. Değişim hangisinde daha derin olur?”

“İkincisinde. Ama ikinci tür kitapları okutmaları işlerine gelmiyor. Piyasa seks ve cinayet kitaplarının zulmü altındadır. Buna rağmen bu kitapların okunması bile onlar için bir soru işaretidir. Okumayın, diyorlar. Dinleyin ve seyredin. Neyi? Medyayı. İnternette chat’e girin, kalitesiz, gereksiz yazışmalar ve konuşmalarla vakit geçirin. İnsanları uyuşuk, beyinsiz, zaruri ihtiyaçlarının kölesi yaratıklara dönüştürüyorlar. Kaliteli bireyler değil, bencil, dar kafalı, çarpık bireyler çıkıyor ortaya. Kendisinin, evinin ve ülkesinin çıkarlarını, insanlığın ortak çıkarlarından üstün tutan tiplerin baş döndürücü türeyişi, doğanın ve yaşamın can damarlarını daraltıyor.”

Bileğindeki damarlara baktı Mahmut. Milyonlarca sokak çocuğu canlandı gözlerinin önünde. Kendi oğlunu da bu çocukların içine savurup attı. Ürperdi.

“Dünyayı kurtaracak güç uyuyor. Uyanacak ama ne zaman.”

“Kurtarıcının olduğu yerde ben yokum. Kurtulan, kurtarıcının kölesi olmaya hem yatkın, hem de mahkûmdur. Kurtarıcılık misyonu ve psikoza korkunçtur. Disiplinsizliği, örgütsüzlüğü önermiyorum. Öyle anlamlı bakma, anlamaya çalış beni biraz.”

GENÇ BİR KIZIN HAYATI

Sevgiden hiçbir şey korunamaz.

Zamanı bir şiir külliyyatı olarak gören ve aldığı her soluğu pişmanlığına sayan adamın kitabını kapatıp göğsüne koydu. Sineklerin tavanda görünmeyen ayak izlerine baktı. İzler, tespih tanesi gibi dizilen zerreciklerden oluşuyordu. Düşündü. Her yazar bir sinek, her zerrecik de bir kitaptı. Bu zerrecikler, zamanın tavanında görünmeyen izlere dönüşüyordu. Martha'nın giderken söylediği son söz çınladı kulaklarında: ölüm, evrenin tek sözcüğe sığıldığı an. Kalktı, sırt çantasını alıp dışarı çıktı. Okalıptüs ormanını mahalleden ayıran patikayı okula doğru katetmeye koyuldu. Beyaz papağanlara, rosellalara, kara kargalara teslim olmuştu orman.

Okula vardığında paydos zili çalıyordu. On beş numaralı sınıfın merdivenlerinden inen çocuğun sırt çantasını alıp, her zamanki gibi yanağından öptü.

“Nereye gidiyoruz?”

“Benim eve,” dedi Mahmut.

“Bugün de anneme gidelim. Hep senin evine gidiyoruz.”

“Annenin evi uzak, gidemeyiz.”

Altı yaşın ele avuca sığmaz afacanlığıyla, “Çok eşeksin!” diye bağırdı çocuk; “Araba almıyorsun. Herkesin arabası var. Her gün yürütüyorsun beni.”

“Yürümek güzeldir oğlum, kemiklerin gelişir. Araba çevreyi kirliliyor.”

“Ne pişirdin bana?”

“Mantarla brokoli.”

“Mango aldın mı?”

“Aldım.”

“Çürüklerinden mi aldın gene?”

“Hayır,” diye gülümseyerek, çocuğun yaşamı hınçla sorgulayan kocaman bakışlarını süzdü; “Bu sefer sağlamlarını aldım.”

“Kaça aldın?”

“Tanesini bir dolara aldım?”

Çocuğun gerilimi gevşedi, yürüme şevki canlandı. Belediye binasını, kütüphaneyi ve biçilmiş araziye geçerek beton patikaya çıktılar. Ormanın reçine ve tomurcuk kokan kıyısını izleyerek ana yola doğru yokuş aşağı inişe geçtiler. Resim için reçinelelerinden yararlandığı dev bir okaliptüs ağacının dibinde durdu Mahmut. Fermuarını açtı. Sağa sola baktı.

“Sen hep aynı ağacın dibine işiyorsun! İşeme, gel!” diye bağırdı çocuk.

“Prostatım var oğlum, mecburum, bekle.”

“O zaman ben de işeyeceğim,” diyerek babasının yanına geldi çocuk. Aynı anda, reçine ve kabuk kırıntılarıyla renklen toprağı köpürttüler.

“Seninkinin niye kavas (cover) yok?”

“Babam sünnet ettirdi?”

“Sünnet ne?”

“Bülüğün ucundaki kabuğu kesmeye sünnet diyorlar.”

“Niye kestirdin?”

“Fazlalıktı. Onun için kestirdim.”

“Benimki fazlalık değil. Ben kestirmem.”

“Olabilir,” diyerek fermuarını çekti Mahmut; “Herkes kendisi karar vermeli, babalar değil.”

Sohbet ede ede, yirmi dakikalık bir yürüyüşten sonra eve geldiler. Önceden hazırladığı mantarları fırına sürdü Mahmut. Buzluktan çıkardığı pideyi de çözülmesi için mantarların yanına koydu. Brokoliyi kaynattı. Sofrayı hazırlayıp çocuğu çağırdı.

Yemeği birlikte yediler. Çocuk bitirdikten sonra, çizgi film seyretmek için televizyonu açtı. Mahmut ise bulaşıkları yıkadı. Koltuğa uzanıp dosyayı aldı:

Posta kutusunu açtım. Bir mektup. Baktım, Halid'den gelmiş. İnanamadım. Sevincimden bağırdım. Zıplaya zıplaya çevremde döndüm. Hemen açtım mektubu. Ben şimdi buraya aktarıyorum Halid'in mavi kâğıda kara kalemle yazdığı mektubunu.

“Gülcan, seni özledim. Senden özür diliyorum. Sana haber vermeden ailemle tatili geçirmek için Filistin'e geldim. Gençlerle birlikte İsrail askerlerine taş attım. Vuruldum. Şimdi hastanede-yim. İyileşince geleceğim. Seni çok seviyorum. Halid. Vurulduğumu söyleme kimseye.”

Mektubun altında kırmızı kalemle yazılmış Arapça bir yazı vardı. Çok meraklandım. Halid yazmış olamazdı. Hemen koştum, Arap arkadaşlarımdan Necib'i buldum. Ona çevirttim. Okudum. Şok oldum. Sessiz sessiz ağladım. Yazı Halid'in babasına aitti. Şöyleydi:

“Kızım,

Oğlum Halid sana bu mektubu yazdı. Ben gönderemedim. Yaralıydı. Yaralı olduğunu okul arkadaşlarının duymasını istemiyordum. Bu mektubu yazdıktan bir ay sonra öldü. Öldüğünü okul arkadaşlarına söyleyebilirsin.

Selamlar.

Babası Tarık.”

Dayanacak kimsem kalmamıştı. Yapayalnızdım. Odama çekildim, günlerce ağladım. İnsanların neden birbirlerini öldürdük-

lerini anlayamıyordum. Birkaç gün sonra babam ağladığını fark etti. Odama geldi. Sordu. Anlattım. Üzüldü. İyi şeyler söyledi. Sarhoştı.

Babam da benim gibi yalnızdı. Artık eskisi gibi kadınları eve getiremiyordu. Esrar içiyordu. Herkesin iyiliğini istiyordu. Hiç düşmanı yoktu. Dostu da yoktu. Güneş gibiydi. İçinden geleni söylüyordu. Özgürlüğümü çok seviyordu. Mutfağa geçtik. Şarap içmek istediğimi söyledim. Yarım kadeh doldurdu. Birlikte içtik. Bana küçüklüğünden bu yana, yaşadığı aşklarını anlattı. Tane tane, yumuşak yumuşak, gülümseye gülümseye anlatıyordu. Halid'i andırıyordu. Çok tatlıydı, çok.

Artık zevk alamıyordum derslerimden. Derslerim bana küskündü. Kimseye de söylemiyordum Halid'in öldüğünü. Ölüm söylenmez. En iyisi ölümü zamanın söylemesidir. Ölmek zor değildir. Ölümü öğrenmek, bir de söylemek zordur. Öyle insanlar vardır ki, ölümü öğrenince ölür. Herkes onun yaşadığını sanır. Yaşayan ölü, her saniye ölene derler.

Yavaş yavaş sigaraya başladım. Adını söyleyemeyeceğim. Bir kız bana ot sattı. Nasıl içildiğini gösterdi. Babamdan aldığım paranın miktarı arttı. Ödevlerimi aksattım. Haftada bir iki gün okula gitmedim. Odamda düşünüyordum. Düşününce olgunlaşıyordum. Glenroy kütüphanesinden Türkçe kitaplar alıp okuyordum. Okudukça anlıyordum okulun gereksizliğini. İnsan, başkalarının istediğini değil, kendi istediğini okumalı...

Çizgi filmleri ilgiyle seyreden çocuk, "baba bana ot çayı getir," dedi; "İçine de bir kaşık bal at.

Dosyayı masanın üzerine koydu Mahmut. İki saat önce kaydattığı ve hala sıcak olan ot çayından iki kepçe çocuğun bardağına doldurdu. İki kaşık bal atıp karıştırdı.

"Çayın hazırdır ağam, gel iç."

"Ceviz getir. Fıstık da getir. Çikolata var mı?"

"Ballı çayla çikolata olmaz oğlum."

Cevizle fıstık koydu çocuğun önüne.

“Bu fıstıktan istemiyorum. Osurtuyor. Çam fıstığı getir.”

“Çam fıstığı pahalıdır. Her zaman alamıyorum. Param yok.”

“Bankadan çek.”

“Bankada yok param.”

“Annemin bankasından çek.”

“Başkalarının banka hesabından para çekmek doğru değil.”

“Shop’a gittiğinde para verme, kartını ver. Onlar o zaman sana çam fıstığı verirler, üstüne de istediğin kadar para verirler.”

“Bankada param olmadığı için kartım işe yaramaz. Hadi iç çayını, ye fıstığını.”

“Senin bülüğünün kavasını baban mı kesti.”

“Hayır, berber kesti. Böyle şeylere takma kafanı. Seninkini kesmeyecekler, korkma.”

Koltuğa sırtüstü uzandı Mahmut, okumaya devam etti:

Bir başka oğlan, onun da adını yazmayacağım, bana bir parça esrar verdi. Para istemedi. İlk defa esrar içtim. Hayalim büyüdü. İçime sesler doldu. Hayalimdeki renklere dokundum. İnsanlardan uzaklaşmış gibi oldum. Hoş bir yalnızlıkla arkadaş oldum. Bana esrar verenin yanında iki kız daha vardı. O kızlarla yakın arkadaştı. Kızlara parayla esrar veriyordu her hafta.

Bize esrar satan oğlan, birlikte ormana doğru bir gezi yapmamızı teklif etti. Teklifini kabul ettim. Kocaman ela gözleri vardı. Elleri boş durmuyordu. Yaşamdan sonuna kadar yararlanmak istiyordu. Herkesle konuşuyor, herkese teklif ediyordu. Acele etmiyordu. Teklifini kabul etmeyenlere gülümsüyordu; teşekkür ediyordu. Aynı insana bir hafta sonra tekrar teklif ediyordu. “Zarar etmiyorum,” diyordu. “Tekliflerim masrafsızdır,” diyordu.

Elli dolar esrar borcum vardı oğlana. O iki kız, ben bir de esrarcı oğlan ormana gittik. Komik şeyler anlattı. Üçümüzle de

sevişebileceğini söyledi. Güldük.

Yürürken sağ eliyle kalçamı okşadı. Hoşlandığı belliydi. İnsanların benden hoşlanması kötü değildi. Oğlanın eline karşı çıkmadım. İnsanın eli çalışmak içindir, okşamak içindir. İkisi de zararlı değildir. Oğlan sempatikti, komikti. Benim hoşgörülü, açık bir kız olduğumu söyledi. Kalçamı okşayan elini anlayışla karşıladığım için bunu söylemiş olabilirdi.

Ağaçların yer bulamadığı, sıklaştığı yerlere doğru ilerledik. Oğlanın bu iki kızla buralara sık sık geldiğini biliyordum. Ağaçların çevrelediği çimenlik bir yere geldik. "İlkin hanginizle sevişeyim," dedi. Saçları güneşin altında possum postu gibi parlıyordu. Çok heyecanlandırıcıydı. Heyecanlandık. Güldük. Bir birimize baktık. "İsterseniz üçünüz birbirinizle sevişin, ben seyredeyim, sonra gelip size katılayım," dedi. Şaşırdım. Güldüm.

İki kız, oğlanın önerisini hemen kabul ettiler, "Aaaa olur mu," dedim, "Our, olur," dediler. Daha önce ağaçların altında, patikalarda, tuvalette kızların birbirleriyle öpüştüklerini çok görmüştüm. Tartışmıştım. Alışmıştım. Bana normal gelmemişti ilkin. Sonra normal geldi. Kızlar öpüştüklerine göre, hoşlanıyorlardı. Hoşlanmak normaldi. İki kız öpüşüyordu. Bir üçüncü insan onları görüyordu. Öpüşenler rahatsız olmadıklarına göre, seyredenin de rahatsız olmaması gerekiyordu.

İki kız bir birlerine sarıldılar. Çok sıcak sıcak, uzun uzun öpüştüler. Oğlan benim elimden tuttu, öpüşen kızların yanına götürdü. "Hadi sen de katıl," dedi.

Nasıl katılabilirdim ki, kızlar öpüşüyorlardı, kendilerinden geçmişlerdi. Uzun boylu, sarı saçlı kızın gözleri bana kaydı. Arkadaşını bıraktı, geldi arkadan bana sarıldı. Burnunu saçlarımin içine gömdü, ensemden öpmeye başladı. Gülüyordum. Gıdıklanıyor, hoşlanıyordum. Diğer kız bana önden yaklaştı. Memelerimi okşamaya başladı. Oğlanın gözleriyle dudakları büyümüştü. Bizi seyrediyordu. Kalın esrarlı sigara içiyordu. Önümdeki kısa boylu, toprak saçlı kız, gömleğimin düğmelerini açtı.

Sütyenim yoktu. Avuçladı. Uçlarından öptü. Çocuk gibi uzun uzun emdi.

Kuş tüyü gibi hafiflemiştim. Gökyüzündeydim sanki. Rüya-
dan daha güzel, daha gerçekti. Yüreğim doluyor, doluyor boşalı-
yordu. Yaşamın kıyısından içine kaymışım. Ayaklarım, çakılları
renklendiren, duru, ılık bir dere suyunun içindeydi sanki. Çilek-
lenmiş, ballanmışım. İnsanın ne kadar güzel de olsa, güzelliği
insandan aldığı anlamaya başlamışım.

Beni arkadan kucaklayan kız, arkamdan çekildi. Arkamda
ağırlığına dayanamayacağım bir boşluk oluştu. Kuşkularım,
beklentilerimle boşluğu dolduramıyordum. Önümü dolduran kız
çok becerikliydi. Hortum gibi çekiyordu ateşimi.

Beklediğim oldu. Bir baktım oğlan arkadan sarıldı. Kolları-
nın gücü belime dolanmıştı. Bunun bir felaket olmadığını bili-
yordum. İçimizden geldiği gibi davranıyorduk. Kimse kimseye
kötülük etmiyordu. Toplum zarar görmüyordu. Biz rahatlayınca
toplum da rahatlıyordu. Kuşlar bizi seyrediyordu. Yüreğimi
memnun ediyordum. Davranışımı seviyordum.

Oğlan becerikliydi. Kendini bana verdiğini hissediyordum.
Beni çalmıyordu. İncitmiyor, hoşlandırıyordu. Kalçamı koruma-
dım. Sevgidir. Sevgiden hiçbir şey korunmaz. Kalçama samimi-
yet verdim. Onu kendi haline bıraktım. Önümdeki kız, memele-
rimle eğleniyor, ağzımı emiyordu. Oğlan dudaklarını, kulakla-
rıyla, ensemde gezdiriyordu. Sevgiden hiçbir şeyin kaçırılama-
yacağını anlıyordum. Kaçıramazdım. Oğlan beni kendime doğru
kaçırıyordu. Kendimden kaçamazdım. Kendime olan saygımı
yitirirdim.

Kendi duygularıma zincir vurmamam güzeldi. Duygularım
karşısında dürüst olmam çok güzeldi. Dünya zaten güzeldi,
hafifliği taşımaya alışmıyordu. Tüm insanların dürüstlüğüyle
yaralarını iyileştirebiliyordu.

Oğlanın bana arkadan neler yaptığını ayrıntılarıyla anlata-
mam. Utandığım için değil, utanmam. Utanılacak bir durum

yok ki. Açığız. Hava alanından kalkan uçakların yolcuları da bizi tepeden seyrediyorlardı. Utanmıyorduk. Hayat, açıklığı utan-dırmıyor. Çatıda, kalabalıkların gözlerinin önünde sevişen gü-vercinler utanmıyor, onları seyreden kalabalıklar da utanmıyor. Orman, çepeçevre bizi sarmıştı. Bizi seyrediyordu orman. Her ağaç bize utanmayın diyordu. Utanmıyordum. Her insan bir ağaçsa, dalları budanmış, iki dala kalmışsa, muhtaçsa, niye utanayım. Her ağaç da bir insansa, dalları budanmamışsa hiç utanmam.

Oğlan bana arkadan o güne kadar hiç tatmadığım şeyler tattırdı. Canım acımadı değil. Ama bu acı, o güne kadar tatmadığım en tatlı acıydı. Kızlar bir ara kenara çekildiler. Beni oğlanla baş başa bıraktılar. Oğlanın beni nasıl biçimlendirdiğini seyrettiler. Bu kızlar belki de ilk defa seyretmiyorlardı böyle bir durumu.

Oğlan kesinlikle becerikliydi. Özelliklerini ve güzelliklerini sezdiriyor ama açığa vurmuyordu. Tam bir saat oğlanın nabzındaki şımarışı yudumladım. Dünya umurumda değildi. Oğlan halden hale giriyordu. Eski oğlan değildi.

Ben ağaçların insanlara dönüşmelerini, gelip bizi yakından seyretmelerini, yorum yapmalarını çok istiyordum. Öyle olunca, aldığım zevkin on katına çıkacağını sanıyordum...

Dosyayı yana koydu. İlginç bir kız, diye mırıldaandı Mahmut: Doğal ve sağlam bir özgürlük duygusuna sahip. Kurulu yaşama kendisini dayatıyor, teslim olmuyor.

Çizgi filmi seyrederken gülen çocuğu dinledi. Doğada en hoş sesin çocuk kahkahası olduğunu düşündü. Hayvanlara, özellikle de kuşlara haksızlık ettiğini fark etti. Kalktı. Çocuğa birkaç şeftali yıkadı. Bir tabağa koydu.

“Al şeftali ye, kanın sulansın, gözlerin daha da güzelleşsin.”

“Yine ucuz şeftali mi aldın?”

“Hayır, bunlar pahalı ve kaliteli. Ucuzlarını ben yıyorum,

pahalılarını sen.”

“Eşeksin işte.”

“Bu eşek kelimesini bırak oğlum. Bir daha da kullanma. Hem bana hakaret ediyorsun, hem de garibim eşeğe. Deden-den mi öğrendin bu eşek küfrünü?”

“Dedem bana eşek demiyor ki, eşek oğlu eşek diyor.”

“Farkında değilsin, hem sana eşek diyor, hem de bana.”

“Baba, annem geldi! Korna sesini duydum!”

Ayağa fırlayarak pencereden aşağılara baktı çocuk. Annesi, arabanın içinde, çocuğun aşağıya inmesini bekliyordu. Ayakkabılarını giydi, çantasını alarak inişe geçti. Her zaman yaptığı gibi çocuğun arkasına takılarak aşağı indi Mahmut. Çocuğun küçük üvey kardeşi arabanın arkasında uyuyordu.

“Ses etmeyin yavaş olun,” diye uyardı kadın.

“Yarın nasıl oluyor,” diye fısıldarcasına sordu Mahmut.

“Yarın çocuklara annem bakacak. Perşembe günü çalışmıyorum, Kraliçe’nin doğum günüdür.”

“Kraliçe’nin anasının doğum gününü de tatil etseler ne iyi olacak,” dedi Mahmut.

Hareket eden arabanın arkasından baktı. Karşıdaki komşusu genç, delişmen ve güzel Nancy ile selamlaştı. Evinin iki boş odasına iki bayan kiracı alması gerektiğini düşündü. Döşemeleri fidelerini suladı. Sokaktan bulup sağa sola gelişi güzel attığı odunları bir köşeye istif etti. Yaşlandığında, bu tepedeki yaşamın bir hayli zor olacağını düşündü. Merdivenleri çıkarırken belinin ağrıdığını fark etti. Her beton basamağı yazdığı bir romana benzetti. Basamakların sayısını merak etti. Elektrik tellerini köprü gibi kullanarak, yolu karşıdan karşıya geçen possumlara baktı. Komşuların havlayan köpeklerini dinledi. Yaşamın da endişe, kuşku ve korkuyla dolu olduğunu ve havladığını düşündü.

KAÇIŞ

Kıyımı verdiğim tek okyanus sensin.

Martha trenden indi. Adamı aynı yerde, sırtını tuvalet duvarına yaslanmış, trenden çıkanları seyreder bir durumda görünce hızlandı. Adam, Martha'yı görür görmez ayağa fırladı. Pardösüsünün cebinden çıkardığı çekici sağ eline aldı. Çekicin sapını kolunun yenido gizledi. Üç metre mesafeden izlemeye koyuldu. Heyecanlı ve keyifliydi.

“Bugün çok şık görünüyorsunuz. Yürüyüşünüzü zevkle izliyorum.”

“Beni izlemekten vazgeçin, aksi takdirde sizi polise bildiririm,” diye tehdit etti Martha.

Çevreden geçenlerin dikkatini çekercesine, çopurumsu, garip bir kahkaha attı adam. Ürperdi, dönüp arkasına bakmak zorunda kaldı Martha. Çekici görünce korktu.

“Güzelliğiniz çekiyor beni. Sen beni istemiyorsun. Bunu biliyorum. Benden kurtulmak istiyorsun. Benden kurtulmak istiyorsan, bir saatliğine köprüünün altına ineceksin. Bir saat sonra benden kurtulacaksın. Ve bir daha peşine takılmayacağım. Yüzümü bile görmeyeceksin. İstedigimi yapmazsan cezavine giririm. Polis seni bir yerlerde, kafan ezilmiş, göğüs kafesin parçalanmış olarak bulabilir.”

Yetişin bu adam beni öldürecek, diye bağırarak geldi

içinden.

“Beni öldürmeye kalkıştığın anda seni bıçaklarım,” diye tehdit etti yeniden, Martha.

“Seni ne zaman öldüreceğimi hiç bir zaman bilemezsin. Seninle bu istasyonda karşılaştığımı sanma. Nerelere gittiğini, kimlerle buluştuğunu, hangi evde kaldığını biliyorum.”

Adamın yalan söylediğini düşündü Martha. Kendisinin yaptığı gibi, onun da korkutma taktiklerine başvurduğunu sandı.

“Watsonia’da, 38 numaralı evde kalıyorsun.”

Şoke oldu Martha. Ayakları bir birine dolandı. Ölüm korkusunun yarattığı kriz atmosferiyle olduğu yerde durdu. Dönüp adama baktı. Adam, kadının çarpılmış bakışlarını ve sara ran benzini fark etti.

“Neden istiyorsun köprü altına inmemi?”

“Seni okşamak, seninle sevişmek istiyorum.”

“Hayır, olmaz, yapamam. Kendime olan saygımı yıkarsın.”

“Benimle sevişmen sana çok şey kazandıracak. Şimdiye kadar birçok kadını köprü altına indirdim. İlk korktular. Sevişmeden sonra çok mutlu oldular. İçlerinden bazıları benimle zaman zaman sevişmek istediğini söyledi. Kabul etmedim. Bir kadınla bir kere sevişebilirim. Ne kadar güzel olursa olsun, görmek istemem ikinci kere.”

Adam, kendisini cenaze gibi dinleyen kadına yaklaşmıştı bir metre kadar. Sakindi.

“Cehennemin kapısında uzun süre bekletilen günahkârlardanım. Kaçamazsın benden.”

Adamın gözlerini ve yüz hatlarını yakından inceleyen Martha, duyduğu korkunun şiddetini kuşkuyla karşıladı. Bir adım geri çekildi.

“Elinde çekiçle insanları izlemen, sevişmeye zorlaman

doğru mu?”

“Doğru değil ama herkesin elinde görünmeyen bir çekiç var,” dedi adam, kaşlarını çatarak; “İnsanların davranışlarında doğruların oranı yüzde birdir. İnsanın ilk doğru davranışı, doğarken ağlamasıdır. Yanlış bir zamana, yanlış bir yere geldiğinin farkındadır bebek. Çekici ben almadım. Çekiç benim elime geldi. İnsanları yönetenler eşyalardır. İnsanlar, eşyaların oldukları yerlere doğru yürüyorlar.”

Adamın ruhi dengesinin bozuk ama eğitilmiş olduğunu tahmin etti Martha. Gereksiz bir tartışmaya girmek istemedi. Çekicinin kafasına her an inebileceği korkusuyla adımlarını hızlandırdı. Adam, bir metre mesafeden izliyordu Martha’yı bu kez.

“Cinselliği bu kadar önemsemeyin. Küçülüyorsunuz.”

“Asıl küçülen sizsiniz.”

“İnsandan kaçılmaz. Şu anda sen benden kaçırıyorsun. Konuşmaya bile tenezzül etmiyorsun. Güzelliğini imtiyaz olarak kullanıyorsun, insanlarla paylaşmıyorsun.”

Martha, art niyetsiz, hesapsız, yalın ve korkutucu insanlar gibi konuşuyor, diye düşündü.

“Ben her kadını izlemem. İzleyeceğim kadının gözlerine bakarım ilkin. Muhatabım gözlerdir. Gözler, kadının içindeki cevherin kalitesini ele veriyorsa izlerim. Elimdeki çekiç, cevheri biçimlendirmenin sembolüdür. Çekiç ne yazık ki korkuyu doğuruyor. Korku kadını bana getiriyor. Ben kadına manevi değerlerimi, tüm biçim zenginlikleriyle birlikte emziriyorum. Kadın incelikteki dehayı fark ediyor, bağlanıyor, kopamıyor. Onun için her kadına nasip olmaz benim izleyişim. Şanslısın.”

Martha, orman yoluna girmede. Kaldırımını izleyerek yokuş yukarı tırmanışa geçti. Adamla tartışmak istiyor ama korkuyordu. Durmaksızın konuşuyordu adam.

“Ölümden korkmuyorum. Beni defalarca yutmak istedi ölüm. Kıl payı kurtuldum. Güzellikler bu kötü, anlamsız dün-

yandan firar ediyor, kadınlara sığınıyor. Kadınlar, kendilerine sığınan güzelliklerin farkında değiller. Ben güzelliklerin peşindeyim. Tehlikeli kadınlardan uzak dururum. Hiçbir şey bilmeyen bilgisiz kadınlar beni çekiyor. Özgüveni olan kötümser kadınlar da beni çekiyor.

Dar kafalı kadınların kafaları çekiçle genişletilemez. Kibirli, kıskanç, kinli, geveze, dedikoducu kadınlardan korkarım. Onlar düşüslere sevinirler. Onları görünce, elimdeki çekici vermek, kendimi onlara öldürtmek gelir içimden. Rütbesiz general kadınların sayılarında artış var. İşlerine çok bağlılar. Sapları kafalarından daha kaim çekiçlere benziyorlar. Bunlarla karşılaşınca ömrüm kısıyor. Kökten kurumuş ipincecik bir ot gibi sallanıyorum.

Sen farklısın. Az bulunan kadınlardansın. Yanılmıyorum. Eminim.”

Martha’nın geri dönüp adamla yüz yüze konuşma isteği biraz daha güçlenmişti. Konuşma, insan gerçeğine açılan ilk kapıydı. Yaşam olduğu gibi ölüm de vardı bu gerçeğin içinde. Kafasına inmek için ısıt ısıt havaya kalkan çekiç heyulasıyla birlikte tepeye çıktı, adımlarını hızlandırdı yokuş aşağı.

“İnsanlar, son otuz yıldır birbirlerinden kaçıyorlar. Ben hiç bir insandan kaçmıyorum. Kaçma nedenimi yok ettim. Kaçan insanlara yetismeye çalışıyorum, istatistikler beni de kaçanlara dâhil etmişler. Önümdeki insanları görmemişler. Paltomun kolunda gizlediğim çekicimi görmemişler. Yalnız yaşayan kadın, yalnız yaşayan erkekten daha çok acı çekiyor. Kaçıyor. Kaçtıkça yalnızlaşıyor.”

Büyük köprünün altından geçti. Ölüm korkusunun yerini kuşku ve kararsızlık almıştı. Kaçmıyordu. Yaşadığı kent, doğurduğu problemleri çözmeye çalışırken, çözüm değil, problem üretiyordu. Küçük köprünün üstüne çıktığında, adam durdu. “Beni buraya kadar sürüklediğin yetiyor,” dedi;

“Duru sular, çamurlu taş parçalarını sürükleye sürükleye,

renkli şimşir çakıllara çevirirler.”

Adamın bu son sözü hoşuna gitti Martha'nın. Dönüp arkasına baktı. Adamın el sallayışına el sallayarak karşılık verdi. Döndü, yoluna devam etti. Bundan sonra otobüsle gelmeyi düşündü. Egzoz dumanları arasında boğulmasına rağmen kendisini insana ısrarla dayatan biçilmiş ot kokusunu ciğerlerine çekti. Mahmut'un tepedeki evine doğru yılan kavisi çizen biçimsiz merdivenleri çıkarken gülümsedi. Kapının sağındaki duvara çakılan bakır çanı tıngırdattı. Elinde fırçasıyla kapıyı açtı Mahmut.

“Merhaba Martha. Umarım bu sefer peşine takılmamıştır o adam.”

“Takıldı,” diye güldü Martha; “Köprüye kadar izledi beni.”

“Yine çekiç var mıydı elinde?”

“Vardı.”

“İyi.”

“Neden?” dedi Martha.

“Dostoyevski'nin Raskolnikov'una özenmiyordur. Baltanın yüzü soğuktur, ormanları kesiyor. Çekiç ise biçim veriyor demire. Açlığın, susuzluğun var mı?”

“Hayır, teşekkür ederim, yedim geldim. Ot çayı içebilirim. Adamdan bu sefer korkmadım, Mamud.”

“Neden?”

“Saldırgan bir havası yoktu. Arkamdan beni izlerken farklı şeyler söylüyordu.”

“Arkandan seni izlesem ben de farklı şeyler söylerim. Neler söylüyordu?”

“Arayış içinde olan bir adama benziyor. Hoşlandığı kadınla bir defaya mahsus olmak üzere sevişmek istiyor. Kadınları tanıyor. Boş konuşmuyor. Kir pasak içinde, ayağa kalkmış bir toprak ya da kaya parçası gibi yürüyor. Düşen pantolonunu sık

sık yukarı çekiyor.”

“Onu takip etmişsin gibi konuşuyorsun.”

“Kendisi arkamda, hayali ise önümde yürüyordu. Ölümünden bu kadar korkmam doğru değil.”

“Takma kafayı. Sana bir ot çayı getireyim de ruhun yeşillensin. İnsanlar kendilerini istedikleri gibi ifade etme olanağına sahip değiller. Toplum insandan, çizdiği daire içinde hareket etmesini istiyor. Özgürlüğü sınırlanan insan bunalıma giriyor. Bunalım insanın davranışlarını biçimlendiriyor.”

Kocaman tencerede hazırladığı çaydan bir bardak doldurup Martha’nın önüne koydu.

“Bir işe başladığım zaman bir milyon yıl sonraki dünyanın halini düşünüyorum,” dedi Martha; “Yapacağım işin anlamı kayboluyor. Kendimi boşlukta hissediyorum o zaman.”

“İnsan yaşamı, uzaydaki organik yaşamın minnacık bir parçasıdır, Martha. Anlamı vardır. Anlamsız hiç bir şey yoktur. Bir işe, geleceği düşünerek başlamak iyidir. Gelecek perspektifinden yoksun, dar pratikçi kafalar, yaşamın özgürleşmesini önüyor.”

“Her geçen gün biraz daha ıssızlaşıyorum, Mamud. Yaptığım işler ıssızlaştırıyor beni.”

“Sevdiğin işlerde yoğunlaş. Tagore, ‘sevilmeyen yol kalabalıkta bile ıssızdır,’ der.”

“Özgürlüğümü anlayışla karşılayan, dayanışmayı seven bir arkadaşla ihtiyacım var. Toplum bizi hep bir arkadaşla mahkûm ediyor. Arkadaş da arkadaşı sınırlıyor. Sevmeler hep karşılıklı. Birisi sevmekten vazgeçince diğeri de vazgeçiyor. Sevilmediğini anlayan âşık yıkılıyor. Ne kadar kötü...”

Trende bir erkek, yanında oturan kadına, ‘Beni sevmeye çabala n’olur,’ diyordu. ‘Sevgin biterse, yıkılır, mahvolurum.’ İnsanın çaresizliği ve zavallılığı ürkütüyor beni.”

“Korkunç yabancılaştırmış, yalnızlaştırmış insan,” diyerek bir

fırt çekti çayından Mahmut; “Onun için yalvarıyor, beni sev, diye. Yalnızlaşmaktan korkuyor.”

“Arayış ve özgürlük duygusunu yitirmiş insan. Bizde mi aynıyız yoksa?”

“Seni bilmiyorum ama benim arayış ve özgürlük duygum yıkılmış değil,” dedi Mahmut.

“Sanırım sen bu tepede, dört duvar arasında, roman yazmak için dalınca gidiyorsun. Budistleri andırıyorsun. Roman yazmak, gerçek dünyadan kaçışın bir yolu olarak görünüyor.”

“Sanmıyorum,” diye gülümsedi Mahmut; “Ben gerçek dünyayı bir üst seviyede yeniden yaratmak için duygu kuyumculuğuna giriyorum. Budist, duygu kuyumculuğundan, biçimlendirme serüveninden, yaratıcı dünyadan kaçıyor. Umarsızlık noktasında, bilmekle bilmemek, yaşamakla ölmek arasındaki hiçleniş noktasında bağdaş kuruyor, kıpırdamıyor, hiç bir şeye yönelmiyor.”

“Sen de şu koltuğun köşesinde kıpırdamadan oturuyorsun, hiç bir şeye yönelmiyorsun.”

“Somut dünyayı değiştirme çabası içindeyim. Sanatçılar, edebiyatçılar insan bilincinin ve ruhunun derinliğinde çalışırlar. Kendi derinliğinde kaybolup hiçbir eser bırakamayan sanatçıların sayısı az değildir. Çaplarının gücünü aşarak, kendilerini evrene doğru yayan, yaratan büyük sanatçılar da onlardır bence.”

Mahmut’un bakışlarındaki sakin, şeytani ışıltılardan onun iç fırtınasını tahmin etmeye çalıştı Martha. İnsanı düşünce dünyasına, derinliğe ve deliliğe taşıyan dürtüleri merak etti. “Umutlu ve iyimsersin,” diye mırıldandı; “Ben değilim. Son bir yılda daha çok değiştim. Artık birçok şeyden nefret ediyorum. Ayrıntılarla uğraşanlardan, çok çalışanlardan nefret ediyorum.”

“Ben de çok çalışıyorum.”

Mahcup ve muzip bir ışıltıyla gülümsedi Martha. Sol gözü-

nün kapağını parmağının ucuyla sıvazlarken, kafasının çekiç darbeleri altındaki halini hayal etti.

“Sen gönüllü çalışıyorsun. Farklısın. Senden nefret etmediğimi, aksine seni sevdiğimi de çok iyi biliyorsun.”

İç i aniden aydınlandı Mahmut’un. Kadının söylemindeki samimiyetten etkilendi.

“Nefret etmek sana yakışmıyor Martha. Eleştir, karşı olduğunu söyle, ama...”

“Hayır, nefret ediyorum. Bu benim gerçeğim. Birbirlerini sevmedikleri halde evliliklerini sürdürenlerden nefret ediyorum. Barış ve savunma adına silahlanan devletlerden, sınırlardan, bayraklardan, dinlerden, yasalardan nefret ediyorum. Daha önemlisi kendimden nefret ediyorum. Yiyen, içen, gezen bir insan durumundayım şu anda. Düşüncemi söyleyemiyorum. Söyleme olanağını bulsam, söyleyecek bir şey bulamam. Toplumun kahredici sağırılığı moralimi bozuyor. Toplum canlıları katlediyor, vitrinlere koyuyor, satıyor, alıyor ve yiyor. Katletme imtiyazından nefret ediyorum.”

Mizaçları tamamen farklı olan iki kadının, Martha ile Melis’in şaşılacak derecede benzer şeyler söylediklerini düşündü Mahmut. İyimserliğini yitirmiş olmasına üzüldü Martha’nın.

“Hiç kimse yeteneğinin gereğini yerine getiremiyor, karşılığını alamıyor. Çıkış arayanların sayısı çok az. İki yıldır Dünyayı ve insanları düşünüyorum.”

“İyi bir şey... Düşüncen dünyalaşmış. Ama karamsarlıktan kurtarmalısın kendini. Karamsarlar dünyayı değiştiremezler.”

“Karamsarlığım, çabalarımın itici gücüdür. Değiştirmem gereken bir şeye, ben bunu değiştiremem diye başlarım. Sonunda değiştiririm.”

“İlginç bir durum,” dedi Mahmut.

“Hiçbir şeye ben, ben bunu yapamam veya değiştiremem gibi bir kararla başlamam. Eksantrik, kural dışı insanlar gelip

beni buluyorlar hep. Yaşamım daha bir renkleniyor.”

Mahmut’un yarı alaycı iyimserliği hoşuna gitti Martha’nın. “Yaşamın renkli değil ki senin,” dedi gülümseyerek; “Bakışların yumuşak. Alayların da yumuşak... Yazıların nasıl bilemiyorum ama resimlerin yumuşak. Sevişmekten çekiniyorsun, sevişmeye çok önem verdiğin halde.”

Heyecanlandı. Martha’nın gözlerine bakamadı Mahmut.

“Güzel kadınlarla iç içe geçmek istiyorsun. Onların hayatında gezinmek hoşuna gidiyor. Ben de senin gibiyim. Artık erkeklere eskisi gibi ilgi duymuyorum. Farkımız, ben yaşıyorum sen yaşamıyorsun.”

“Nasıl,” diye mırıldandı Mahmut.

“Ben arzularımı yaşıyorum, sen yaşamıyorsun. Hoşuma giden kadınlarla sevişiyorum. Kadınlarla daha iyi bütünleşiyorum. Onların bakışları bakışlarımı, gövdeleri gövdeyi daha iyi anlıyor. İnceliğin, duyarlılığın tadına varıyorum. Sevişmenin gerçek değerini, gücünü anlamak isteyen bir kadın, bir kadınla sevişmelidir. Ateşli arzu ve hoşlanma temelinde bir seçim olmalı tabii.”

“Zıt cinslerin birleşmesi daha derin, daha ateşlidir bence,” dedi Mahmut.

“Bu bir erkek kültürüdür.”

“Hayır, doğal bir gerçektir,” diye arkaya yaslandı Mahmut.

“Erkek kültürü, doğal bir gerçeği, cinselliğin şaşmaz, mutlak, tek biçimi haline getirmiş, diğer biçimleri doğa dışı, zorlanma, zararlı ilan etmiştir. Özgürlüğün gelişmesi, sakat anlayışlar üzerine kurulan kültürlerin yıkılmasına bağlıdır. Kadın değilsin. Bir kadının bir kadınla sevişmesindeki güzelliği duyumsayamaz, anlayamazsın.”

“Cinselliği tek biçime indirgeyen, diğer biçimleri de çarmıha geren bir insan değilim ben,” dedi Mahmut; “Kendilerini biricik gerçek ilan eden sivri anlayışlara karşıyım.”

“Birbirimizi ikna edemeyiz bugün tartışmayalım. Müzik dinleyelim. Şampanya aldım. Sessizliğe, söze değil yumuşak melodiye ihtiyacım var. Birkaç saat buna uy, anlayışla karşıla beni.”

Kadın kalktı, çantasından şampanya ile kırmızı mum çıkardı. Mumu masanın ortasına dikti. Çakmakla tutuşturdu. İki kadeh getirdi. Müzik kasetini yerleştirdi, teybi açtı. Perdeleri kapattı. Mahmut’un karşısındaki koltuğa sırtüstü uzandı.

Kadını tepeden tırnağa süzdü Mahmut. Sonu gelmez mutluluk arayışları, itirazlar, kahırlanmalar, içtenlikler, insaf ve dayanışma duyguları, çözümsüzlükler, şaşırtıcı ve eğitici enginlikler, darlıklar, ateşli ruh halleri, bir ışık anaforu gibi gelip geçti gözlerinin önünden.

“Şakaklarıma masaj yapar mısın,” diye mırıldandı kadın.

Karmakarışık, ikircimli, tatlı, sıcak, kararsız, esrik, masalsı duygularla kalkıp kadına yaklaştı Mahmut. Gözlerinin içine baktı. Yumuşak hareketlerle şakaklarını ovmaya koyuldu kadının.

“Dalgalı, ılık, duru su gibidir parmakların,” diye yeniden mırıldandı kadın; “Yalnızlığımı yenmek için geliyorum sana. Susuzluktan kavrulan bir çöle benziyorum. Kıyımı verdiğim tek okyanus sensin. Hiç bir şey istemiyorum senden. Yeter ki anla beni. Bu bana yeter.”

GENÇ BİR KIZIN HAYATI

Aşk işçiliği zor zanaat.

İç içe geçmiş okaliptüs ağaçlarına baktı Mahmut. Güneşin ve yağmurun altında pırıl pırıl... Çocukluğunda böyle havalara, tilkinin yavruladığı havalar denildiğini anımsadı. Doğayı engelsiz görebilmek için pencere camlarını temizledi. Modern yaşamın ormanla ve hayvanlarla, onlara zarar vermeden iç içe yaşayışını, ilerledikçe onlarla anlayış birliğine varışını hayal etti. Koltuğa sırtüstü uzandı. Dosyada kaldığı yeri buldu:

Okulu terk ettim. Güzel duyguları, acılı anıları terk ettim. İyi ettim. Terk etmek benim terbiyem olsa yenilenirim. Kendi Yenilerimle yaşarım. Terk ettim. Güneşin altına çıktım. Şehrin merkezi beni çağırdı. Bakışlar, sesler, kokular, ışıklar, renkler bana gülümsedi. Onlarla doldum, rahatladım. Uyuduğum saati terk ettim. Kalktığım saati de terk ettim. Yarın endişesini terk ettim. İtalyan, Yunan, Anglosakson, Fransız kafelerinde garsonluk yaptım. İlginç gözlerle karşılaştım. Benden ne istediklerini ilk bakışta anladım. Benden beni isteyenlere gülümsedim. İştahlı bir kadın olmadığımı, açık olduğumu, seçici olduğumu sezdirmeye çalıştım.

Tek başına, sokaklarda gezmeyi sevdim. İnsanların yoğun oldukları yerlere girdim hep. Yerlerdeki iğnelerin, şırıngaların, izmaritlerin, prezervatiflerin, kırılmış içki şişelerinin bana

anlattıklarını dinledim. İnsanların çok yalnız olduklarını anladım. Yüzeyselleşmekten, renklerini yitirmekten korktum. Sonra düşündüm. Gezindim kendi içimde. Karakterli, bilgili insanlarla arkadaş olursam olgunlaşıyorum. Okursam bilgim ve ilgim artar.

Diskolara, gece kulüplerine gittim. İçtim, oynadım, kahkahalar attım, tartıştım, kustum. Kendini göze ve duyguya cömertçe sunan, Samantha adında içtenlikli bir kadın buldum. Brunswick caddesinin ara sokaklarında çalışıyor, tatmin ettiği her erkekten de altmış dolar alıyordu. Neşeli, fincan gözlü, oynak dilli biri...

“Sen de benim gibi ara sokaklarda haz işçiliği mi yapıyor-sun?” diye sordu. “Hayır,” dedim. Bir yere gidip oturduk. Kahve ısmarladı bana. Esrarlı bir sigara verdi. Hayatını anlattı. Hoştu. Parmaklarının ucuyla masayı sıvazlaması da hoştu. İki hafta sonu gecesi çalışıyordu ara sokaklarda. “Bana bir gelen, bir daha gelir,” diyordu. Bir gecede bazen bin dolar aldığını söylüyordu. Tanıdıkları çoktu. “İşim zor değil,” diyordu.

Bana çalışmayı teklif etti. Güldüm. “İki gece çalış, beş gece dinlen,” diyordu. “Bir dene, restoranlarda garsonluk yapmaktan daha kolay, daha hoş olduğunu göreceksin.” Çok ilginç, komik, hoş şeyler anlattı. Anlattıklarının hepsini dolu dolu yüzümde gülümsetti. Düşünmem gerektiğini söyledim. Telefonunu, ev adresini verdi. Fitzroy’da oturuyordu. Ayrılırken, “seni çok sevdim,” dedi, ağzımdan öptü. Benden beş yaş büyüktü. Kendine güvenen, hoş görülü bir kadına benziyordu. İyi duygularla ayrıldım. Düşüncem daracık, karanlık ara sokaklara kaydı.

Parmaklarını saçlarının arasına kaydırды Mahmut. “Parasız kalmış,” diye mırıldandı; “Bir çiçek kokusuna karışır, dolanır dünyayı bu kız. Belli olmaz şartların gücüne teslim olur belki de.” Okumasını sürdürdü:

Bir ağacım işte, geçmişim topraktır. Köklerim topraktan memnundur. Hayatı kolay ve zor yönleriyle kucaklıyorum. Çevremle uzlaşmıyorum. Küçük sorunları anlamaya çalışıyorum.

Sayısı ne olursa olsun kimsesiz, kaçak sevgilere içimde yer var. Kucaklamasam çoraklaşırım. Samantha'yı seviyorum, babamı seviyorum. Burada adlarını saymaya gerek yok. Birbirine zıt, bir yığın insanı seviyorum. Sevmek marifet değil, zorunlu da değil, şarttır. Dünyayı bana getiriyor, harekete geçiriyor bende. Durgunluk bana göre değil. Her noktam kaynıyor benim. Her şeyi merak ediyorum. Merak ettiğim şeyleri yaşamak istiyorum. İnsan inanıyor. İnanç durgundur. İnsan aynı şeyi yapıyor. Aynı şey durgundur. İnsanı bağlayan en büyük zincir, durgunluktur. Merak etmediğim tek şey yoktur.

Samantha'nın ara sokaklardaki işini merak ettim. Sabahleyin Samantha'nın evine gittim. Beyaz köpeğiyle beraber kahvaltısını yapıyordu. Kucakladı öptü. "Geleceğini biliyordum," dedi. Kahvaltısına katıldım. Tek odalı bir evde kalıyordu. Koltuklar eskiydi, yaşlı zebralar gibiydi. Üzerine küçük randevu kâğıtlarının yapıştırıldığı köhne bir televizyonu vardı. Eşyaları kendi haline bırakmıştı. Olmaması gereken yerlerde duruyorlardı. Kargaşa vardı. Köpekten dökülen beyaz kıllar bu kargaşanın tuzu biberiydi. Köşedeki Woman's Day dergi tomarı yıkanmamış donların sırtına devrilmişti. Hemen yanında, Samantha'nın her yıl alıp Kolombiya'ya götürdüğü vurmaları guacharaca ile caja vardı. İkisini de sağ gözünü kırpa kırpa çalıyordu.

Evin kimsesiz perişan halini Samantha'nın güleç yüzü affettiriyordu. Özgürlüğünü yaşayan pejmürde eşyalara bakıyordum. Hiçbirisi Samantha'nın yürürken ayaklarına dolaşmıyordu. Saygılı bir duruşları vardı. Güneş evin ortasındaydı. Köpek bana bakıyor, beni anlamaya çalışıyordu. Duvarlardaki afişlerde çocuklarla kadınlardan başka kimsecikler yoktu.

Samantha'ya ara sokaklardaki aşk işini çok merak ettiğimi söyledim. "Çalışmak istiyor musun?" diye sordu yine. Sürekli çalışmak istemediğimi söyledim. Merakımı gidermek için bir gece çalışabilirdim. Güldü. Kabul etti. Kahvaltıdan sonra bong çekti. Ben de çektim. Gözlerimin merakına baktı. "Erkekleri çok

iyi tanıyorum. Artık, kadınları tanımamın zamanıdır,” dedi. Hep veren, hiçbir şey almayan bir kadına benziyordu. Bana güven veriyordu. “Cumartesi akşamı gel, beraber gidelim,” dedi. Saat altıda sözleştik.

Bana ayrıca bir partiden söz etti. Ayın sonunda, bir arkadaşının evinde düzenlenecek o partiye katılmamı istedi. Bir grup kadının geleceğini söyledi. “Hoş anlar yaşayacaksın,” dedi. Daha fazla bilgi vermedi. Merak ve heyecan içinde bıraktı beni.

Bakışları dosyadan tavana kaydı Mahmut’un.

“Uçurum kıyılarında yürüyen siyasi bir partiden, aşk partisine transfer olamadım bir türlü,” diye mırıldandı. Doya, doya gülmek geldi içinden. Merakı artmıştı:

Cumartesi akşamı karanlık çökmeden Samantha’nın evine gittim. Yıkanmış, süslenmiş, kokular sürmüştü. Süslenmenin insanı bu kadar güzelleştirebileceğini hiç sanmazdım. Bana hemen makyaj yaptı. Yüzümü biçimlendirdi. Gözlerimle dudaklarımı öne çıkırdı. Güzel şeyler anlatıyordu. Garip şeyler düşünüyordum. Göğüslerimi sıkıştırdı, ateşte kabaran süt gibi, askılı siyah entarimin dışına taşırdı. İncecik belimi kalın bir kemerle sıktı, kalçalarım büyüdü, yuvarlaklaştı. Donumu çıkarttı. “Bunun sana bu gece bir yararı yok,” dedi. Saçlarıma, koltukaltlarıma, göğüslerimin arasına, ağzımın içine, göbeğime, daha alt bölgelerime hoş kokular sıktı. “Cesur ol, şen ol,” dedi; “Hayatın gerçek yüzünü bu gece öğreneceksin.” Korkum yoktu. Heyecanlanıyordum sadece.

Koltukları yıpranmış, garip sesler çıkaran çok eski bir arabası vardı. Kendisine neden yeni bir araba almıyordu. Bu kadar güzel, süslü bir kadının böyle bir takazaya binmesi...

“Erkekleri avucumda istediğim gibi oynatıyorum,” diyordu. “Onlar bir zamanlar beni ezdi, şimdi de ben eziyorum onları. Apış aramın bütün terlerini iştahla yalıyorlar,” diyordu. Erkeklerin zavallı olduklarını anladım. Kadının içinde kadına hiç benzemeyen bir başka kadın daha vardı galiba. Konuşan o kadındı

bazen. Bir insanda birçok insanın gizli olduğuna inanıyorum. Görünen insanın, o görünmeyen insanlardan hangisi olduğunu çıkaramıyorum bir türlü. Bazen ben de birden çok insan oluyorum. Anlatamam.

Bir diskoya girdik, bazı adamlarla konuştu, beni gösterdi. Oradan çıktık bir başka gece kulübüne girdik, birçok adamla selâmlaştı. Bazılarıyla beni tanıştırdı, bazılarıyla da ayrı bir yerde konuştu. Giriş kapısındaki görevliler, tezgâhta çalışanlar, servis yapanlar, müzisyenler, Samantha'yı tanıyorlardı. Duvarlarda ilginç tablolar vardı. Loş ışıktaki parlayan sigara dumanları vardı, uğultunun ağırlığı altında masalara çökmüştü. İnsanlar birbirlerine ya sözle ya da dansla kendilerini anlatıyorlardı. Sahnede müzik yapanlar, kendilerini dinleyen birçok kişiye bakıyorlardı. Oturanların ürkütücü yüzlerinden kaçırıyordum. Pistte oynayanların içine girersem rahatlayacağımı düşünüyordum. Samantha'ya sarılan kadınlar dikkatimi çekiyordu.

Arabaya bindik, dar, karanlık sokaklara girdik. Bir kamyonun yanında, karanlık bir yerde park etti. Bir kutu prezervatif verdi. "Sakin prezervatif taktırmadan ilişkiye girme," dedi. Bir cep telefonu verdi. "Bir terslik olduğunda bana telefon et," dedi. Küçük bir sprey verdi. "Sana kötü davrananın gözlerine sık," dedi. Arabada beklememi söyledi. "Aşk tiyatrosu başladı, başarılar dilerim," dedi. Öptü. Çıkıp gitti. Giderken de, "ağzından öptürme," dedi.

Gülümseyerek başını iki yana salladı Mahmut. Kızın, paranın değil, merakın izinde yürüdüğünü ve toplumu tüm yönleriyle yaşamak istediğini düşündü.

Arabanın içindeydim. Yüreğimi fırtınalara savurmuştum. Bekliyordum. Başımı camdan dışarı çıkardım. Gökyüzüne baktım. Yıldızlar hiç böyle seyirci olmuşlar mıydı? Kadın gitmişti. Birilerini mi gönderecekti? Gözlerim karanlıklarda, bekliyordum. Merakım arabaya sığmıyordu. Bir kedi girdi yandaki kamyonun altına. Gözlerinin ateşini merakıma gönderdi. İlkokul

yıllarımda evimizi terk eden kedinin soyundan geldiğini, beni izlediğini düşündüm o an. Ürperdim, meraklandım. Avucumun içindeki sıcaklıkla alnımı yokladım. Seslere kıpırtılara baktım. Şehir konuşmuyordu ama ben anlıyordum ne dediğini. Her arabanın içinde bir iki kadın mı bekliyordu? Ya şu kamyon? Kedi ne düşünüyordu bana bakarken. Ruhum mu çekip getirmişti onu buraya.

Az sonra karanlık dalgalandı. Ayak seslerinin arkasından birisi geldi. Beni gördü. Selam verdi. İncecik kısa bedeni vardı. Gözlüklüydü. Tanıştık. "Arka koltuğa geçelim mi?" dedi. Geçtik. Hayatıma ilişkin sorular sordu. Çok kibardı. İştahına hâkimdi. Anlamayı seven bir insana benziyordu. İçimdeki dişi aslanı uyandıranlara kanım kaynar. Hayatını ne güzel anlattı. Böyle bir adamın mezbahada çalışması ne garip? Elektrik şokuyla hayvanları öldürmesi... Mesleğinden nefret ettiğini söyledi. Elimi tuttu. Yaklaştı çenemden öptü. Elleriyile yumuşak yumuşak gövdemde gezindi. Koltuğa sırtüstü yatıp yatmayacağımı sordu. Yattım. Cebinden prezervatifini çıkardı. Her şeyi incelikli, soraarak yapıyordu. Üzerime çıktı. Ağır değildi. Elbiseleri tertemizdi. Hoş kokular sürmüştü. Çabası, derinliğime inmesi, çok ölçülü, çok yumuşaktı. Beni ummadığım hayallere taşıyan hafif bir ağırlığın altında ırgalanıyordum. Şanslıydım. Güzel ırgalatan, insana derin yerlerinin gücünü hissettiren insanlar çok azdı dünyada.

Beklemediğim bir şey oldu. Heyecanının doruğundayken ağladı. Babamı anımsadım birden. O da seviştiği kadınların üzerinde, sevişmenin herhalde en ateşli anında ağlıyordu. Duygulu bir insandı babam. Ağlayan insanın dünyadaki kötülüklerden daha çok rahatsız olduğunu, iyi duygularla örüldüğünü söylerdi. Adam ağlayınca üzerimden kalktı. "Çok güzel çok saf bir kadınsın, sen bunu hak etmiyorsun," dedi. Kızına benzetti beni. Özür diledi. Arabadan dışarı çıktı. Telefon numaramı aldı. Altmış vermesi gerekirken yüz dolar verdi. Giderken de sağ avucumun

içinden üç kere öptü. Çok duygulandım. “Adım George, unutma,” dedi.

O gittikten sonra kamyonun altındaki kediye baktım, olduğu yerde duruyordu. Hayallerim renklenmişti. Çalışabilirdim. Samantha’ya hak verdim. Değişik insanları tanıma, değişik zevkleri tatma açısından ilginç bir meslekti. Biliyorum, zamanımı çalmamak için gitmişti George. Unutulmaz, buruk bir izlenim bırakmıştı bende. Az sonra Samantha geldi. “Nasıl, iyi geçti mi,” dedi. “İyi, hoşlandım,” dedim yarım şişe şarapla bir kalın sigara verdi. Sırada birkaç kişinin daha olduğunu söyledi. Çekti gitti sonra. Giderken, yine “prezervatif kullandır, ağzından öptürme,” diye uyardı.

Arka koltuğa yaslandım. Bir dikişte içtim şarabımı. Sigarayı yudumlamaya koyuldum. Sıradaki insanları merak etmeye başladım. Kedi kamyonun altında, hiç kıpırdamadan bakıyordu bana. Benim için geldiği kesindi. Mesleğim hakkında neler düşündüğünü merak ettim. Güldüm kendi kendime.

Gözlüklerini çıkardı. Kalktı, iki parça buz aldı buzluktan; göz kapaklarına bastırdı. Buzdan yanaklarına süzülen soğuk damlalar hoşuna gitti. Türkçe radyoyu açtı. Sırtüstü devam etti:

Erkekleri her yönüyle tanımak istiyorum. Tanırısam duygularımı eğitmiş olurum. Mantiğim güçlenir. Davranışlarım oturur.

Ayak seslerini duyunca kediye baktım. Karanlık dalgalandı. Dev bir adam belirdi arabanın yanında. Eğildi, içeri baktı. “Hello,” diye seslendi. “Samantha’nın arkadaşı sen misin?” Ürperdim. “Evet,” dedim. Memnuniyetle mırıldandı. Arabanın kapısını açtı. “Arabada aşk olmaz, dışarı çık,” diye emretti. İtiraz etmeden çıktım. Sokak gibi kokuyordu. Tiksindim. Korktum. Sarhoştum. Hemen kucakladı beni. Ayaklarım yerden kesildi. Korkunç güçlü kolları vardı. “Kıpırdama küçük kuş,” dedi, “yumurtalarını yiyeceğim.” İyice havaya kaldırdı. “Kibar davran,” dedim. Hiç aldırmadı bile. Ağzını göğüslerimin arasına soktu. Sonra indirdi göğsümün düğmelerini çözdü. Tekrar kaldırdı beni. “Yumurtaların

çok da küçükmüş,” dedi. Sol göğsümü yutarcasına ağzına aldı. Bir devin kolları arasında, ağzının içinde hissettim kendimi. Birkaç adım attı, sırtımı kamyonu dayadı. Ayaklarım yerden kesilmişti. Sağ eliyle fermuarını çözdü. “Prezervatif tak,” diye bağırdım. Dikkate almadı beni. Çırpındım. “Kıpırdama küçük kuş,” dedi, “hortumumu çıkardım. Bahçen kurumuş, sulayıp yeşillendireceğim.”

Kamyonla adam arasında sıkışmış, kıpırdama şansını yitirmiştim. Vergiden kaçırdığımı, yasadışı çalıştığımı, polis çağırmayacağımı çok iyi biliyordu. Peş peşe uyardım. Prezervatif vereceğimi söyledim, dinlemedi. Benim duygumla, hakikatimle tanışma diye bir derdi yoktu. Dünyasını hortumunun ucunda kuran biriydi. Yarım saat kadar ezdi beni. Adamın gövdesinde baş edebileceğim küçük bir organ bile yoktu. Bütün organları büyük, kaba ve adam kadar anlayışsızdı. İşini bitirince gevşedi, bıraktı beni.

Ayakta duracak halim kalmamıştı. Kamyonun dibine yığıldım. Onurumu yitirmiştim. Moral çöküntüsü içindeydim. Duygularım diken gibi morarmıştı. Gözlerim, yerdeki, kim bilir ne zamandan kalma prezervatifleri, iğneleri görecektik kadar keskinleşmişti. Adam eğildi, memelerimin arasına elli dolar sıkıştırdı. “Yumurtaların çok lezzetliydi küçük kuş,” dedi. “Defol leş herif!” diye bağırmak geldi içimden. Bağıramadım. Bağıramayınca da ağladım. Adam gitti. Dönüp kediye baktım. Yerini değiştirmemişti. Bana bakıyordu. Biliyorum, beni anlayan tek canlı oydu.

Ben bu toplumu anlamaya çalışıyorum. Bu toplum beni anlamamaya çalışıyor. Bu toplumun beni anlaması için, kedi kadar küçülmesi, bu kamyonun altına girmesi, çıkarsız, hesapsız beni seyretmesi gerekiyor. Memelerim acıyor. Bacaklarımın arasısızlıyor. Pis pis kokuyorum. Ayağa kalkmalıyım. Bu iğrenç bataklıktan çıkmam gerekiyor.

Kelimeyi düzeltti, bir virgül koydu Mahmut. Göğsünün kollarını kaşdı. Bir elma yedi. Karanlık sokaklar ve bu sokaklarda

kendilerini satan genç kadınlar canlandı hayalinin aynasında. Kendisini tek başına karanlık, daracık bir sokakta kadınlara satan bir erkek olarak düşündü. Gülümsedi. İki yana salladı kafasını. “Zooor, zor, aşk işçiliği zor zanaat,” diye mırıldandı kendi kendine. Tekrar sırt üstü uzandı koltuğa:

Kalktım, arabaya girdim. Kapıları kapadım. Arka koltuğa uzandım. İnsanların birbirlerini anlamak istemediklerini, saldırganlıktan hoşlandıklarını düşündüm. İnsanlar birbirlerini öldürebilecek durumdaydılar. Amacımı, anlamımı yitirmek istemiyordum.

Az sonra bir başkası geldi. Enlemesine genişlemişti. Ayıyı andırıyordu. Arabanın çevresinde bir tur attı. Camı tıklattı. Hafif araladım. “Siz Samantha’nın arkadaşı mısınız?” Kanguru suratlı bir adamdı. Samantha’nın arkadaşı olduğumu ama çalışmadığımı söyledim. “Samantha sizi çok övdü, merakta kaldım, bana bir şans vermenizi isterdim,” dedi. Kabul etmedim. Aklımın ve gövdemin direnişi müthişti. Adam gitti.

Adamın gitmesinden yarım saat sonra Samantha geldi. Şen şakraklı. “Ne oldu,” dedi gülerek. Durumu anlattım. Çalışmaya-cağımı söyledim. Samantha’nın içkili olduğu her halinden belliydi. Sam’ı bana göndermekle hata ettiğini söyledi. Sam’ın kaba bir insan olduğunu, genellikle sarhoş gezdiğini ve bazı çirkin davranışlarını anlattı. Ama kendisine müşteri bulup getirdiğini de ekledi.

Samantha’nın böylesi bir mesleği nasıl olup da sürdürebildiğini kavrayamadım. Yüz elli doları kendisine uzattım. Güldü. “Deli misin,” dedi, “bu senin hakkındır, koy cebine.” Üstelemedim, koydum cebime. Kendimi bir an önce eve atmak, yıkanmak, bir güzel uyumak istiyordum. Samantha’yla tokalaştım. Yardımı için teşekkür ettim. Ayrılmadan eğildim kediye baktım, ağladım. Niçin ağladığımı anlamadı Samantha. Kaldırdı, göğsüne bastırdı, özür diledi, teskin etti, “Partiye gelmeyi unutma. Zaman zaman uğra bana,” dedi.

*En yakın tramvay durağına doğru yürüdüm. Yürürken ben-
de kötü bir anı bırakan sokağın kaldırımına tükürdüm. Karşıdan
iki kişi geliyordu. Biri diğerine, “kentın görünmeyen yüzüdür bu
sokak,” diyordu.*

Dosyayı kapattı, derin derin esnedi Mahmut. Kocaları tara-
findan tecavüze uğrayan kadınları düşündü. Yüreğinde, kendi
hayatını yazan genç kıza karşı gittikçe büyüyen sempatinin
varlığını fark etti. Dosyayı bitirdikten sonra, bir yerlerde kızla
buluşup sohbet etmeyi aklına koydu. Saatine baktı. Çocuğu
okuldan almanın zamanı gelmişti. Şemsiyesini ve yolda oku-
mak için gazeteden kestiğı makaleyi aldı, alelacele çıktı dışarı.

KANGALLAŞMAK

*Kırk yıllık düşüncemi toplasan incir çekirdeğine sığmaz;
patlasa evreni yok eder.*

Göğün pürüzsüz, masmavi kubbesinde el kadar küçük bir bulut, görünmeyen bütün bulutları çağırdı, birleşti, kardı ve tüm göğü sardı. Köpek havlayışları çoğaldı. Possumlar çatılara sığındı. Yavrusunu kaplan yılanına kaptıran sarı robin kuşunun çığlığını, peş peşe çakan şimşekler izledi. Görkemli gürlemeleriyle yırtıldı gök kubbe. Ve sağanak halinde ormanı kamçılamaoya koyuldu yağmur.

Düşünmekten kafası ağırlaşan, gözleri küçülen Çavuş, bahçedeki ağacın dibine tünleyen beyaz papağanlara baktı. Çare ve çıkış arayışından vazgeçişin yarattığı kararsızlığı ve karamsarlığı yaşıyordu. Yakınarak, anlatarak boşalmak, ferahlamak istiyordu.

“Kadın lezbiyen çıktı abi,” dedi yolunu yitirmiş bir sesle; “Gözlerimle gördüm. Bu kıta, lezbiyenlerin kıtası...”

“Nasıl gördün?” dedi Mahmut, yağmurun inişini seyrederken.

“Her şeyi tam zamanında gördüm abi. Bir sarışın kadın bulmuş nerden bulmuşsa. Alt alta, üstü üste. Benim yatakta hem de. Beni gördüler, hiç pozisyonlarını değıştirmediler bile. Zevk, terbiyeyi sallamıyor. Lanet olsun, mesele değil.”

“Mesele değil diyorsun ama mesele yapıyorsun,” diye çıkıştı Mahmut. Bahçeden gelen seslere kulak kabarttı.

“Zoruma giden sevişmeleri değil abi. Beş milyar insan sevişiyor. Nasıl ve kiminle seviştiklerini dert edecek kadar dangalak değilim. İki dişi penguenin, albatrosun veya martının sevişmesi kadar alakadar etmiyor beni. Kızdığım bu değil, insan yerine konulmamamdır.”

“İnsan yerine koyup da yatağa çağırırsalardı ne yapardın Çavuş?”

“Ben fırsatçı değilim abi, ne zamana madik atarım, ne de mekâna.”

“Yani sen grup aşkına karşısın.”

“Karşıyım tabii,” diyerek arkaya yaslandı; “Sen değil misin?”

“Aşkın hiçbir türüne karşı değilim,” dedi Mahmut. Bir mendil çekti yüzünün yağını silmek için; “Grup aşkı, aşkın diğer biçimlerinden daha zengin, daha insanidir.”

“İnsan doğasına ters bir durum değil mi?... Çıkışsızlığın vardığı bir nokta gibi görünüyor.”

“Değil. Değişik güzelliklerin, mizaçların, karakterlerin, duyguların harmanlandığı bir durumdur. İnsanı insanın inceliğine, derinliğine, doğasına, özgürlüğüne çeken bir durumdur. İnsanın alabildiğine yabancılaştığı, kendi ruhunun arafında taşlaştığı bir toplumda tüm biçimleriyle aşkı savunmak, onu özgürlük sahasına çıkarmak kötü mü? Aşka özgürlük tanıma, insanın doğasına uygundur. Frederic Chopin, George Sand, Bernard Shaw, Bertrand Russel gibi aydınlar da savundular bu özgürlüğü.”

Derinliksiz, bulanık bakışlarla, halının üzerindeki plastik çocuğu süzdü Çavuş.

“Kim savunursa savunsun, yaşamı kafasının üzerinde yürütmeye çalışma gibi bir şeye benziyor bu. İnsanoğlu grup seksini sevseydi, onu hiçbir güç durduramazdı. Yaygınlaşırdı.”

“Sen ne dersen de Çavuş, insan, yaşamın her alanında özgürlüğe tutkun bir yaratıktır; kendi içindeki özgürlük dünyasını gerçekleştirilmeye ya da yaşamaya kalkıştığında ve de gerçek-

leştiremediğinde deliriyor. Onun içindir ki, delileri seviyorum. Bırak insanlar arzuyla sevişsinler, nasıl sevişeceklerine de kendileri karar versinler.”

Mahmut’la tartışmanın yararına inanmayan Çavuş, içindeki seslere kulak verdi. Dünyayı kadın kalabalığı sarmıştı. Tip tip, renk renk, boy boy... Her kadın bir erkek bulmuştu. Birbirlerini idare ediyorlardı. Herkes herkesi idare ediyordu. Erkek dişi, dişi erkeği iyi idare ediyorsa, dünya iyi idare ediliyor demektir. Dünyada sadece iki kişinin idare edilemediğini ve idare edemediğini düşündü Çavuş: Bunlardan birisi Çavuş, diğeri de Mahmut’tu. Mahmut kaçıktı. Değer yargılarını, kuralları, inançları yaşamından süren tehlikeli, toplum, dışı bir kaçık.

Çavuş’a Lesbia Harford’un şiirleri ile Kollontay’ın yazılarını okutmayı düşündü Mahmut. Okumaz bu herif, okusa da burunun ucuyla okur, diye iç geçirdi.

“Yine daldın Çavuş, ne düşünüyorsun?”

“Kırk yıldır düşünüyorum, hepsini toplasan incir çekirdeğine sığmaz; patlasa evreni yok eder.”

Kendini hiçleyen insanların iç dünyasını, gizil dilini merak etti Mahmut. Göz göze geldi Çavuş’la. Anlamsız, derinliksiz, kuru bir karanlığa dalmış gibi oldu.

“Yaşamasan, ulaşamasan bile güzel düşler, hayaller kur Çavuş. İç dünyanı renklendir. Merak eden, kuşkulanan, okuyan biri olmaya bak.”

“Bir köpek gibi yaşasam, kime ne zararım olur?”

Kocaman bir kangal köpeği canlandı Mahmut’un hayalinde.

“Herkes senin gibi düşünse ne olur bu Dünyanın hali?”

“Bu dünyanın doğal zenginliği altı milyar köpeğe yeter, artar bile,” diyerek başını ellerinin arasına aldı Çavuş; “Lağım sorunu, egzoz dumanı, tımarhane, kerhane, birahane, eroin, kumar, silah ticareti, savaş olmaz hiç değilse. İsteyen istediği şekilde havlar. Temiz hava, duru sular...”

“İstediyiyle istediği şekilde çiftleşir.”

“Sorun değil,” diye mırıldandı Çavuş; “Sorunlar, kıskançlıklar, aşklar, ayrılıklar insan olmamızdan kaynaklanıyor. Gerek yoktur. Kâinatın insana ihtiyacı yoktur. İnsanın programlar çizmesi, büyük amaçlar belirlemesi gülünçtür. Kırk yıldır kendime iyi bir kadın nasıl bulabilirim diye didindim. İnsan olmasaydım bu kadar gülünç duruma düşmezdim. Her şeye yüksek değer biçmenin gereği yok. Ciddi bir şekilde hayvanlaşmaktan yanayım.”

“Doğru değil,” diye çıkıştı Mahmut; “Bir hayli evrimleştik ve bir yığın devrim yaptık, bu noktaya geldik. Bu noktada durup dururken kangallaşmanın bir anlamı yoktur.”

Çavuş’un yüz ifadesini, kıpırtılarını dikkatle izlemeye koyuldu Mahmut.

“Kangallaşmanın bu kâinata, bu sonsuzluk âlemine bir zararı var mı yok mu?” diye çıkıştı Çavuş; “Sen bunu bana ispat edersen vazgeçerim kangallaşmaktan. Kolay değil bu işler.”

Sıkıntıya düşen insanların değişik kişiliklere bölünerek kendilerini yoğun bir iç çatışma içinde bulduklarını düşündü Mahmut. İçindeki sesler ve çevresindeki eşyalarla barışık olmayan insanların sayısı artıyor muydu?

“Dar düşünme Çavuş. Kâinatın bir parçasıyız. Kangallaşmanın bu dünyaya zararı varsa, kâinata da var demektir.”

“Dünyanın doğal dengesini köpeklerin bozduğunu ispat et o zaman.”

“Tamam, insanlar bozdu,” dedi Mahmut; “Şöyle düşünelim. Organik bir yapı kâinatın bir parçasıdır. Bu yapının herhangi bir yerinde bilincin ışıldaması kötü mü?”

“Bilinç ışıldadı işte. Sonuç ortadadır. Gökyüzünün ağarmasından korkuyoruz.”

“Bilinç barbarlığı da beraberinde getirdi, Çavuş. İnsanlık bu korkunç aşamayı yaşadı. Daha da yaşayacak. İnsanın ve

doğanın bu akıl almaz tahribine rağmen yürüyüş daha güzel bir geleceğe doğrudur.”

“Bırak geleceği,” diyerek elinin tersiyle öteye iteledi boşluğu; “Günümüzde güzel şeyler varsa onları yaşamak isterim. Geçmişteki güzeli yaşayamadım. Eksik, çarpık bir insan olup çıktım. Önemli değil.”

“Önemlidir,” dedi Mahmut; “İyi yaşayamayan insanın, çekip giderken arkasında bıraktığı acılar, sıkıntılar, geride kalanlara yük oluyor. Şimdiyi yaşayamayan, geleceği de yaşayamıyor.”

Mahmut’un ne demek istediğini anlamaya çalışıyordu Çavuş. Uçurumları bol olan karanlık bir dünyada yol bulmaya çalıştığı kanısındaydı. Göğsünün iman tahtası, yeryüzündeki tüm sıkıntıların merkezi haline gelmişti.

“Ölümüne yirmi yılım kaldı,” diye mırıldandı meymenetsiz bir sesle; “Bir plan kurmam lazım. Eskisi gibi yaşayamam. Yürüyüşüme çeki düzen vermem lazım abi. Kadınların maskarası oldum. Kişiliğimi nefsimе yedirdim, uçkurumda sallandırıdım. Doğru değil. Ben bu değilim. Felsefeci kadından bile tokat yedim ki sızı hala şah damarımın hafızasında duruyor.”

“Yapma yahu... Nasıl oldu?”

“İçkiliydi, küfretti. Terbiyeni takın dedim. Tokadı patlattı yanağıma.”

“Hayret, hiç ummazdım o kadından,” dedi Mahmut; “İnsanı iyiliğe ve iyimserliğe çağıran güzel gamzeleri vardı. Hayatın insanı şaşırtması hoş bir şey... Sürpriz, burukluk, hayret, şaşkınlık, merak...”

“Tokadı sen yemedin abi, ben yedim. Tokadın acısı değil, niyetidir bana koyan. Önemli değil. İnsanın her eylemi dönüp dolaşıp bana batıyor.”

“Her insan bir problemdir, Çavuş. Problemlerle kuşatılmışsınız. Problem batar. Önemli olan, derin ve ciddi problemlerin batmasıdır.”

Kalktı, bir bardak su aldı dolaptan Çavuş. Gözleri kanlanmış, burnu kızarmıştı. Paslanmış demir külçeleri andırıyordu elleri.

“Bayan tokadından insana zarar gelmez Çavuş.”

“Bir hafta sonra Türkiye’ye gidiyorum abi.”

“Ciddi misin?”

“Ciddiyim. Okuma yazma bilmeyen, gözü açılmamış, saf birisini getireceğim.”

“Bulamazsın Çavuş. Türkiye eksi Türkiye değil.”

“Bulurum. İnsanlık ölmedi. Bu dünyada beni anlayan kesin birisi vardır.”

“Anlaşılmamak sorun değil, Çavuş.”

“Sorundur,” diyerek koltuğa çöktü; “Aydınlar anlaşılmaktan rahatsız olmuyorlar. Halkı anlayan gerçek aydın farklıdır. Anlaşılmamak en büyük acısıdır onun. Karşı çıksınlar ama her şeyden önce seni anlasınlar.”

Çavuş’un doğru şeyler söylediğini düşündü Mahmut. Cehaletle mantığın, bunalımla berraklığın kesiştiği yerde konuşuyordu bu adam.

Duvardaki tabloları, köşelere konan heykellere, masanın üzerindeki boya kutularına, fırçalara, magazin kâğıtları üzerine akrilikle yapılan ve Afrika maskalarını andıran resimlere baktı Çavuş.

Sarımsak, soğan ve ot çayı kokan bu evi biran önce terk etmesi gerektiğini düşündü. Bu ev her haliyle dünyanın huzura değil, kargaşaya ihtiyacının olduğunu haykırıyordu.

“Bana müsaade abi,” diyerek ayağa kalktı.

“Otursaydın Çavuş,” diye isteksizce mırıldandı Mahmut.

“Gitmem lazım, çok işlerim var,” dedi Çavuş. Alelacele dışarı attı kendisini.

Gökyüzüne baktı. Hüzünlendi, ürperdi, gülümsedi.

BİR GÜVERCİN GİBİ YAŞA

Süzme çiçek balında bir parça gökyüzü gibi...

Varlık duygumun dil ve gizem arayışından mıdır bilmiyorum, ölüm bana evrenin dilsiz ve bitimsiz bir hiçlenişi gibi görünüyor, diye iç geçirdi Mahmut. Pencerenin önünde yükselen dev okalıptüs ağacının dalındaki possumla göz göze geldi. Bakışı pareleyen siyah ışıltı tarafından, dilsiz ve bitimsiz bir helezonik akışla ölüme doğru çekildiğini hissetti.

Hissediş, kapının çalınışına yol açmış gibi oldu. Kapı açıldı. Selam vermeden içeri girdi Melis. Koltuğun üzerine attı çantasını. Sabahtan beri hiçbir şey yapamamış olmanın verdiği huzursuzlukla süzdü Mahmut'u. Kadının çelişki ve fırtına aradığını düşündü Mahmut.

"Merhaba, hoş geldin Melis."

Tutkudan arınmış, kuru ve bön bir sesle yüklü olduğunu hissetti "merhaba"nın. Sitem ve sevgi arayışıyla:

"Hiç bir değer ifade etmiyor senin merhaban," diye çıkıştı; "İnsan oturduğu yerden kalkar, gülümser, öper, yer gösterir, yaşadığını, duyumsadığını belli eder."

Disiplin mahkûmu edasıyla oturduğu yerden kalktı Mahmut.

"Hoş geldin, sefalar getirdin," diyerek yanaklarından öptü Melis'i.

“Bu öpüşün, bu gülümsemenin hiçbir değeri yoktur. Ben söylemeden yapacaktın. Şu anda hangi çelişkilerin kurbanısın bilemiyorum.”

Bir insanın bilinçdışının iç ve dış dünya karşısındaki duruşu çarpıksa yapılacak bir şey yok, diye iç geçirdi Mahmut. Nereden kaynaklandığı belli olmayan ince bir sızının, göğsünün iman tahtasını yokladığını fark etti.

“Ama merkezde olduğun, hep kendini düşündüğün kesindir. Zaten sen...”

“Zaten seni bırak da, eleştirisiz, kavgasız bir sohbetin mimarı olmaya bak. Ayağının tozuyla başlama aynı şeylere.”

Her ağız kavgası, her eleştiri salvosu öncesinde olduğu gibi alını daraldı kadının. Tiksinircesine tepeden tırnağa süzdü Mahmut'u.

“Eleştiri değiştirir. Sen değişime karşı çıkıyorsun. Normaldir. Çünkü çalışan insanlardan, asıl yaratıcılardan kopmuşsun. Bütün aydınların dramıdır bu. Kendi ruhunu yiyerek ayakta durmaya çalışıyorsun.”

“Sen ne yapıyorsun?”

“Bırak beni,” diye bağırdı Melis; “Ben bir sıfırımdır. Bir sıfır olarak açıklıyorum görüşlerimi. Sen gerçek bir aydın değilsin. Gerçek aydınları kendi krizleri yıkar. Çıldırırlar. Kendileriyle ve kendilerinin dışında kıpırdayan her şeyle çatışırlar. Derinlemesine değiştirmek, değiştirdikleri her şeyi yaşamak isterler. İnsanın içindeki ve dışındaki zorunlulukla en zorlu çatışanlar onlardır. Sen çatışmadan korkan, pısırik, yalak bir aydınısın. Teorin ne olursa olsun, sistemle uyum içinde yaşamayı seviyorsun.”

“Çatıştığım insanın duygularını duyumsama çabası içine girdiğimde kendime daha çok yaklaşıyorum. Duyguları duyumsama çabası güzeldir ama duyguları kuşatan ‘aura’yı duyumsama çabası ondan daha güzeldir. Her neyse, çay mı isti-

yorsun, kahve mi onu söyle.”

“Ben o çabayı sende görmedim. Kalk çay yap.”

Kalktı, mutfığa girdi Mahmut. Çatışan çelişkilerini, kuş-kularını, yaratamamanın verdiği sıkıntılarını, endişelerini dinlemeye koyuldu. Çaydanlığı doldurdu, elektrik ocağının üzerine koydu. Kadının gece gündüz durmadan sıkıntı topladığını ve sıkıntılarını getirip bu eve boca ettiğini düşündü.

“Bu kadın ne yazıyor, okudun mu?” diyerek önündeki dosyaya baktı Melis.

“Dünyanın şerefsizliğini hiç sevmiyorum. Bunun gibi bir yığın içtenlikli kadın heba olup gitti. Bir tanesi nasip olmadı bana.”

“Ne yazıyor?”

“Hayatından kesitler yazıyor,” dedi Mahmut; “Arayış içinde, var olanı seven, arayan, bulamayan, bulamayınca şaşırın, merak eden, merakından geberen, çılgınlaşan birisi.”

“İyi. Seninki gibi taşlaşmış bir ruha sahip değil. Ne güzel. Arıyor, merak ediyor, şaşıyor, çılgınlaşıyor, kendisini yaşıyor.”

“Ahlakçılar için hayasızlığa varan bir açık sözlülük var bu kadının anlatımında. Karanlık ara sokaklarda kendisini nasıl sattığını bile anlatıyor.”

Duraksadı Melis. Emin misin, dercesine kaşlarını çattı. Düşündü.

“Ne yapalım, insanlığın büyük bir bölümü emeğini satıyor, bir bölümü cinselliğini satıyor, senin gibileri de romanlaştırdığı palavralarını satıyor. Palavralarınla karnını doyuruyorsun sen. Doyurabiliyorsan tabii.”

“Günümüzün insanı kaliteli palavraya para vermiyor. Karnımı doyurmuyor palavralarım. İhtiyaçlarımı karşılayamamam bir bakıma iyi oluyor, avuntum güçleniyor.”

Melis’in ön yargılarla yüklü, sezgisel ve saldırgan çıkışlarına

mahal vermemek için dikkatli bir dil kullanma zorunda hissediyordu kendini.

“Palavralarının kaliteli olduğunu sen söylüyorsun. Gerçekten kaliteli mi? O kalitede güvercin ürpertisi var mı? Arayıp da bulamadığımız insan sıcaklığı, ruh zenginliği var mı? İnsanda olmayanı yazabiliyor musun?”

“Sen de bir okuyucusun,” dedi Mahmut; “Romanlarım sende bir alengire yol açıyor mu?”

“Hayır, açmıyor,” diye anında yanıtladı Melis; “Sen kendini ispatlamak, toplumun üstüne çıkmak için yazıyorsun. Zamanı tanımıyorsun. Kahramanlarını okuyucunun sırtına yüklüyorsun. Anlaşılmaz bir bilgelik budalalığı var sende. Kahramanlarını yaşadığı şartlardan koparıyor, onları kum kuruya konuşturuyorsun. Orijinalite ve aykırılık saplantısı vaaza dönüşüyor sende. İnsanların sabrını iffal ediyorsun.”

“Önerin nedir?”

“Ben okuduğum metnin ruh zenginliğine ve çatışkılı bilincine bakarım; güdüsel, kökensel ve özsel iç kaosa bakarım. Sen ilkin hırsı bırak, alçak gönüllü ol. Yazmak zorunda değilsin. Yıldızların altında yürü. Serbestçe öksür. Yarını planlama. Bir güvercin gibi yaşa. İnsanlığın büyük acısını hisset. Olmayacak şeyler düşün biraz. Hoşuna giden kadına açıl.”

“Nerden biliyorsun açılmadığımı?”

“Hissettirmiyorsun. Kendini beğenmiş birisin. Zamanın korkunç ve büyük mantığını kavrayamıyorsun. Milyarlarca yıkıcı çelişkinin göbeğinde yaşadığının farkında değilsin. Her taraftan yangınlar, çılgınlıklar yükseliyor. Sen bu inanılmaz olayların göbeğinde kına tutmamış, çatlammamış sağır bir kara taş gibisin. Konuşturma beni?”

Yanındaki raftan Patrick White’in Voss romanı ile David Marr’ın White biyografisini aldı. Masanın üzerine koydu. Eleştirinin yaşamı değiştirme gücünden yoksun olduğunu düşündü.

“Eleştiri ve barış gücünü yitirdi. Güzel şeyler gücünü yitirdi.”

Masadaki boş bardaklara çay koydu. Kadının kafasında balık istifi gibi üst üste yığılan ve sıra izlemeden, ağzından zamansız çıkan her sözcüğün bir sözcük ulağının olduğunu, kadının ulaksız yaşayamadığını düşündü. Etkilendiğini, düşünce ve duygu iskeletinin esneyip şekilsizleştiğini sandı. Henry Lawson dönemine ait uzak bir çiftlik evinde yaşama arzusu uyandı içinde.

“Doğanın yalın büyüüne açılan güçlü bir sanatsal yaratıcılık kurtarabilir bizi.”

“Bizi diyorsun ama beni kastediyorsun,” diye diklendi Melis. Masaya konulan kitaplara el attı; “Sen kendine bak. Güçlü sanatsal yaratıcılık da kurtaramaz seni. Ömür boyu kara saba-na koşulan öküzler gibi bakıyorsun. Onların gözlerinde uysal, mazlum bir renk var. Sende o da yok. Ölümsüz eserler yarattığını sanıyorsun. Kendisini senin kadar aldatan bir insan var mı bu dünyada?”

“Konu ben değilim,” diye geveleyerek bir bisküvi attı ağzına Mahmut.

“Konu sensin. Dünyayı değiştirme eyleminin kıyısına düş-tün. Bir şeyler yazarak ruhunu kurtarmaya çalışıyorsun.”

“Benim dünyayı değiştirme çabam eskisinden daha ileridir.”

“Kendini aldatma,” diye bağırdı Melis.

“Pratikten kopmuşsun. Ateşin gücüne inanmıyorsun. Kendi kendini yiyerek tükettin sen. Bu içler acısı durumunu teorileştirme. Pratik her şeyin anasıdır.”

Şekerli çay içmediği halde, şaşkınlığından üç kaşık şeker attı Mahmut. Cebinden çıkardığı eski kâğıt mendile sümkürdü kızgınlıkla.

“Teori pratiği aydınlatır,” diye mırıldandı bir şey söylemek için. Tartışmaya girse sonucun kötüye varacağını biliyordu. Aldırmamaya, ağzındaki bisküvinin tadını anlamaya yöneldi.

“Senin teorin pratiği aydınlatmıyor ki, pratiği meşgul ediyor, müşkülâtını arttırıyor onun. Teori pratikten doğar, pratiğe hizmet eder. Senin teorin, senin gevşek, içi boş, lafazan pratiğinden doğuyor ve senin pratiğine hizmet ediyor. Hatta sen kendi teorinin uygulayıcısı değilsin.”

“Sen nesen?”

“Benim ne olduğum önemli değil,” diyerek bir fırt çekti çayından; “Ağzımdan çıkan gerçek mi, değil mi sen ona bak. Söze bak. Söz seni öze götürüyor mu, ona bak.”

Melis’in ağzına baktı Mahmut. Tartışma arzusunu yitirmişti. Boş bir kitap kapağı gibi parlıyordu alını. Dikkatini, kadının iki gözünün arasına hançer gibi giren burnu üzerinde toplamıştı. Burun biçimi insanın zekâ derecesini ele veriyor muydu gerçekten?

“Değiştir kendini,” diye sürdürdü Melis; “Git biraz fabrikada çalış. Maden ocaklarına gir. Aysız karanlık gecede işçi mezarlarını ziyaret et. Gezin oralarda. Mezarlardan yükselen mırıltıları dinle. Şehre in, sokak çocuklarıyla yat kalk. Dünyanın kanayan vicdanına bas ayaklarını. Başını çevir, bıraktığın kanlı izlere bak, vicdanın uyansın. Vicdanı uyanmayan yazarın kalemi kördür.”

Kadının bir an önce çekip gitmesini arzuladı Mahmut. Düşünce ve hayal silsilesi parçalandı. Tüm bu eleştirileri hak etmediğini düşündü. Bu tip eleştiriler karşısında susma ahlakına sahip olmadığını ama bu ahlaki giderek benimsediğini fark etti.

“Sen galiba çok geziyorsun,” dedi sakın bir üslupla; “Gezdiğin yerlerde damla damla devşirdiğin stresi getirip bu eve boca ediyorsun.”

Melis irkilircesine baktı Mahmut’a. Yüzünün manzarası değişti.

“Beynini kemiren karanlık düşünceleri bastıramıyorsun,

arada bir sırtıyor onlar. Kendini sıkma, rahat ol. Bırak, engelleme düşüncelerinin akışını. Düşüncelerini o daracık kafana hapsettikçe kişiliksizleşıyorsun.”

“Senin iyi bir psikiyatriste görünmen lazım,” diye mırıldandı Mahmut.

“Düşüncenin karşısında çamurlaşıyorsun. Sıkışınca kaçmak, kişiliğinin kopmaz bir parçası haline gelmiş. Ateşten kaçtın, düşüncenden de kaçyorsun. Kendinden kaçyorsun. Kendini zaten tükettin. Kaçacak bir şey kalmadı ki... Senin bir psikiyatriste görünmen gerekmiyor. Psikiyatristlerin gelip seni görmesi, analiz etmesi gerekiyor. Psikanalizi zenginleştirecek ciddi arazlar var sende.”

“Sende yok mu?”

Mahmut’un sorusunu, dün yaşadığı kötü şeyleri düşünerek çay yanıtladı. Uzun süredir konuşmayan ve konuşmamaya da kararlı görünen bir kadın edasıyla önündeki romanın ilk sayfasına bir göz attı. Kadının yeni bir saldırıya hazırlandığına yordu bunu Mahmut. Çatışmaya değmez, diye iç geçirdi. Tuvalete gitmek için kalktı, David Marr’ın kitabını aldı. İnsanlara mesleklerinden ve mülkiyetlerinden soyutlayarak bakmanın gide rek zorlaştığını düşündü.

“Enginlik saldırıyı ortadan kaldırır,” dedi kendi kendine.

“Benimle konuşacaksan tuvaletten çık öyle konuş,” diye yanıtladı Melis; “Enginlik sayıklamalarıyla kendine pay çıkar ma. Engin bir insan değilsin sen. Engin görünüyorsun, değilsin. Karıncanın mekânındasın. Karınca, daracık bir tuvaleti engin bir yer sanır. Karınca bile değilsin. Keşke karınca olsaydın.”

Kadının iki yıldır aynı şeyleri tekrarladığını düşündü Mahmut.

“İnsanın gizli dünyasındaki sırlar açığa çıksa, insan yeryüzünde ve düşünce âleminde gizlenecek hiçbir şeyin olmadığını

kavrasa, dünya değişecek.”

“Yine saçmalıyorsun,” diye çıktı Melis; “Dünya varsayımlarla değişmez. Yaşamı yaratan kuvvetlerin eylemiyle değişir. Dünya güneşten koptu. Aslı ateştir. Bütün yaratıklar ateşi sever. Ateş konuşunca her şey değişir. Kuru bilgeliği, kehaneti, kabızlığı bırak, bir çıkış yap. Yapamazsın.”

Kadının kullandığı sözcüklere dikkat etti. Stil olarak kendisi gibi konuştuğunu fark etti Mahmut. Kaynağını ve anlamını keşfedemediği bir ses serseriliğine benzetti onu. Çöle gitse, orada Aborjinlerle bir yıl beraber yaşasa, duru çöl gölü gibi sakinleşir, diye düşündü. Kitabı okumadan kapattı, kalktı. Etrafı envaiçeşit çiçeklerle kuşatılmış, yaban balının bol olduğu bir mağara canlandı hayalinde. Ve yanı başında, kaya çatlağından fışkıran duru bir su... Beyaz kaya güvercinleri, yaban keçileri, bakır burunlu tilkiler...

“Gidip bir mağaraya yerleşeceğim.”

“İyi edersin,” diye onayladı Melis; “Doğayı dinlersin. Geceyi dinlersin. Duru suların dibine bakarsın, kendinle karşılaşırsın. Ateşi seyredersin geceleyin. Ateşin çatırtısını, fısıltısını dinlersin. Mağara kayasını yalayan alevleri izlersin. Alevlerin yeşil, turuncu damarlarını... Doğadan öğrenir, insanlaşırsın.”

“Benim amacım insanlaşmak değil,” dedi Mahmut. Koltuktaki klasik köşesine yerleşti; “İnsanlıktan çıkmaktır.”

“Saçmalıyorsun yine.”

“Maymunlar toplanmış, tartışıyorlar. İçlerinden birisi, ‘çok kötü yoldayız arkadaşlar,’ diyor, ‘doğru yola gelelim, maymunlaşalım.’ Bir başka maymun ise ‘hayır yeterince maymunuz,’ diyor, ‘maymunluktan çıkalım, insanlaşalım biraz.’ Tabii bütün maymunlar karşı çıkıyorlar bu fikre. Maymun kolonisinin dışına sürüyorlar fikir sahibini.”

Acı, acı gülümsedi Melis. Çantasını aldı. Çayını bitirmeden ayağa kalktı. Gitmekle gitmemek arasında gidip geldi.

“Maymun kolonisinin insanlaşmayı savunan maymunu değilsin sen. Kendini aldatma. Dünyayı bu evde oturarak değiştiremezsin. Çık buradan. İnsanın acı çektiği yerlere git. Meşhur olmak için gitme. Ölümsüzleşmek için hiç gitme. Sen gerçek yaşamı ciddiye almıyorsun. Hegel çağında yaşıyorsun. Elini kulağının dibine atıp düşününce kendini filozof sanıyorsun. Ölümsüzlüğe âşıksın. Senin en aptal yönün budur işte. Ölümsüzlük diye bir şey yok. Varlığın en güzel yanı değişim ve geçiciliktir. Katı, mutlak düşüncelerden kendini kurtaramamışsın. Mutlak diye bir şey yoktur. Seni mezarınla baş başa bırakıyorum.”

Kadının merdivenlerden inişini seyretti Mahmut. Çatmadığı insan yok, diye düşündü. Haberi olup da katılmadığı yürüyüş yok. Felsefesini, erkeklerle olmuyor, erkeksiz de olmuyor anlayışı üzerine oturtmuş. Mali sıkıntı içinde... Hangi ülkede yaşayacağına karar verememiş. Haftada bir gün bu tepeye tırmanıp benimle çatışmazsa rahat edemiyor. Hiç kimseye bana saldırdığı kadar saldıramıyor. Ne olacak bu kadının hali? Okumayı, gezip tozmayı, ilginç insanlarla tanışmayı ve onlara saldırmayı seviyor.

Çiseleyen yağmura kaptırdı düşüncesini. Derin bir mağara ateşinin kıyısında, zifiri karanlıkta, göğün gürlediği, yıldırımların peş peşe düştüğü bir anda hayal etti kendisini. Uçurumların, coşkun ırmakların mağaraya ulaşan mırıltılarını dinleyerek düşünmek... Yağmurdan sonra açılan gökyüzünü, gece mavisini ve yıldızları seyretmek... Toprak kokusuna, çağlayan sulara ve şafak rüzgârına kulak vermek... İnsanın uyuyan yanları uyanır. Gözbebekleri, amaçları, düşleri tazelenir. Kendi inkârıyla yüzleşir insan. Doğadaki büyülü kargaşa fitillerini ateşler. Kalıplar, kılıflar, perdeler parçalanır çıplaklığın gücüyle.

Toprağın bağrında patlamayı bekleyen bir mayın gibidir şu anda yüreğim, diye mırıldandı kendi kendine. Bir tutam yaban gülü kokusuna sürgün edilmeye razıyım. Sağalan yaralarım düş

kaynağı haline gelir. Şafak ısıltısına tutunan gecenin sesine yönelir dikkatim. Süzme çiçek balında bir parça gökyüzü gibi sakinleşirim.

Koltuğun köşesine yerleşti. Kâğıt mendille sildi yüzünün yağını. İşaret parmağıyla, burnunun ucuna düşen gözlüğünü yukarı doğru itti. İç seslerini dinledi. Başladı yazmaya, usul usul, dikkatlice, düzgün, sözcük sözcük...

ÇOCUK VE SERÇE

Işık tüneline kendi kalbinden başlatan seyyah

Ormana, yağmurun uyandırdığı toprak kokusuyla okalip-tüs ağaçlarından sızan reçine kokusu egemendi. Şafağın söküşüyle birlikte kukubaraların ötüşleri gösterişe başladı. Greensborough'nun ormanlı tepeleri geçen geceden bu yana yağmur bulutlarının ağırlığı altındaydı. Patlamış tomurcuk yeşiline çalan sis kümelerinin boğum boğum çöreklediği derelerden çağlayan sesleri geliyordu. Ormanın çevrelediği büyük çimenlikte kanguru sürüleri dolaşıyordu. Burunlarını ormana dayayan cadde ve sokakları iş ile okula gidiş telaşı sarmıştı.

Gözlerini açar açmaz, her zaman yaptığı gibi tavana baktı Mahmut. “Gördüğüm her tavan, sonsuz gökyüzünün ayak tabanıdır,” diye mırıldandı. Hayale ve rehavete çağıran iç seslerini bastırarak ayağa kalktı. Elbise dolabının kapısındaki aynada kendisiyle karşılaştı.

“İşte insan,” diye konuştu kendi kendine; “Zamanın ve uzayın bilinçaltını zorlayan korkunç kıvılcım. Bitip tükenmeyen büyük kargaşa... Şeytanın oyuncağı ve tanrısı... Işık tüneline kendi kalbinden başlatan seyyah...”

Yüzünü yıkamaya giderken duvara tosladı omuzuyla. Suyundu, duş kabinine girdi.

“Çavuş'tan kurtulmam iyi oldu. Tüm insanlardan kurtul-

duğum an değişmeye başlayacağım. Örgütler iç duvarlarımı yıktı, yeniden yarattı beni. Örgütler şu anda eziyor beni. Cesarete ve yaratıcılığa ihtiyacım var. Kalabalıklara ve ormana girmeliyim. Geçirdiğim her boş saniye bina gibi yıkılıyor üstüme. Tıka basa kitap çuvalına döndü beynim.”

“Hoş geldin Martha, şaşırttın beni, sabah sabah.”

“Şaşıracak ne var? Kahvaltıya geleceğimi unuttun mu yoksa?”

“Aaa gerçekten unuttum. Hoş bir sürpriz oldu benim için.”

Banyonun açık kapısında duran Martha, buzlu camın ötesindeki ılık, tensel kısırtıları, sabun köpüklerini duyumsadı.

“İstasyondan buraya kadar yürüdüm Mamud,” dedi; “Oldukça da terledim. Yeni mi girdin?”

“Yeni girdim ama şimdi çıkarım, bekle.”

Yandaki odaya girdi. Işıl ışıl, gittikçe büyüyen bakışları, gülümseyişi, çocuksu heyecanı ile soyundu. Saçının bağını çözdü. Banyoya girdi, duşun kapısını açıp içeri daldı.

Saçını ikinci kez sabunlayan Mahmut, nefesi kesilircesine afalladı. İç çelişkileri, o anda kurduğu hayaller, haz anaforunda eriyip gitti.

“Şaşırtıcı bir kadınsın Martha, bu daracık kabine sığamayız.”

Kadının dalgali gür saçlarını, enginliği ve iyimserliği çağrıştıran oval yüzünü, bir çift kumru duruşunu andıran, mesafe-siz, asi göğüslerini karşısında bulan Mahmut gülümseyerek başını sabunlamaya devam etti. Göğüsleri ve gözleriyle Mahmut’u yana iten Martha, ipek telcikler gibi ışıldayan ılık akışın altına yerleşti.

“Sırtımı keseler misin Martha?”

“Tabii, tabii,” diyerek içinde yeşil sabun kırıntıları olan keseye sarıldı Martha. Enseden başlayarak kuyruk sokumuna kadar keselemeye koyuldu.

“Biz şu anda ne yapıyoruz, biliyor musun Mamud?”

“Keseleniyoruz.”

“Hayır,” diyerek içli içli güldü Martha; “İçimizin sesini dinliyoruz. Özgürlük çıplaktır, yağmur damlası gibi.”

“Buraya yıkanmaya mı, yoksa sevişmeye mi geldin?”

“Yıkanmaya ve sana dokunmaya geldim. Seninle sevişmek istiyorum ama buna cesaret edemiyorum. Bazı şeylerin yıkılacağından korkuyorum. Bakma. Ben hala netameli bir kadınam. Sevdiğin birisiyle cinsel ilişkiye girdiğimde sahipleniyorum. Sahiplenince bir kontrol ve yasaklar hukuku oluşuyor içimde. Hem kendimin hem de sevdiğim insanın özgürlüğünü zincire vurmuş oluyorum. Kurduğum güzel, sıcak, içtenlikli ilişkiler ölüyor.”

Mahmut’un dikkati, kadının el maharetinden sesindeki samimiyete kaymıştı.

“Yüzünü bana dön, önünü de keseliyim.”

“Teşekkür ederim, önümü keseledim, şimdi sıra bende.”

Keseyi Martha’nın elinden aldı, arkasına geçti, sırtını keselemeye başladı.

“Teşekkür ederim, oh ne güzel,” diye mırıldandı kadın; “Bu evde içimden geldiği gibi hareket edebiliyorum. Düşüncelerimi, arzularımı özgürce açığa vurabiliyorum.”

Mahmut kadının ensesini, omuzlarını, sırtını özenerek keseledikten sonra kollarına geçti; açık kestane rengine çalan biçimli, dipdiri varlığında erime arzusu duydu.

“Bu evde doyumsuzluktan daha çok zevk aldığımı fark ettim. Bu eve girince insanları daha iyi duyumsuyorum.”

Kadını keselemeyi bitirdikten sonra suyun altında durulayıp çıktı Mahmut. Değişik duyguların, çağrışımların, esintilerin burgacında havluya sarılıp odasına girdi. Kurulandı, donunu giydi, yeni bir havlu çıkardı dolaptan.

“Sana kuru havlu getirdim Martha, şuraya koyuyorum.

Çıkınca kullanırsın.”

“Ben senin ıslak havluna sarınmak istiyorum,” diyerek kabinin kapısını açtı, başını uzattı, bebeksi bir gülümseyişle göz kırptı Martha.

Yaşama anlam katıyor bu kadın, hak etmediği kadar güzelleştiriyor onu, diye iç geçirdi Mahmut. Giyindi, mutfığa geçti. Kahvaltı çayını koydu. Salata yaptı, mantarlı yumurta pişirdi. Giyinmiş, taranıp kokulanmış olarak geldi Martha.

“O adam elinde çekiçle izledi mi seni yine?”

“İstasyonda göremedim. Bu sefer ne yapacak diye merak ediyordum.”

“Perdeleri aç, güneş içeri girsin.”

“O adamın beni izlemekten vazgececeğini sanmıyorum,” dedi Martha, endişeli bir sesle; “Çantamda artık bıçak taşıyorum.”

“Yalnız seni değil, başka kadınları da izlediği için tutuklanmış olabilir.”

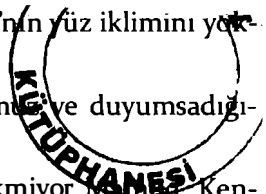
Kaşları çatıldı, bakışları donuklaştı Martha’nın. Hüzün ve merak ikilemine girdi.

“Yaşam çok güzel Mamud,” dedi, savunmasız, masum bir sesle; “Yaşam çok korkunç aynı zamanda... İstasyonda bir adam küçük, dört yaşlarındaki çocuğunu dövüyordu. Çocuklar çarpık, insanlık dışı davranışlarla biçimlendiriliyor. Herkes kendi kafasına göre çocuk yetiştiriyor. Çocukların yanında sigara, ot, esrar içen anne babaları biliyorum. Trenin penceresine çarpıp çakıllara düştü bir serçe bugün.”

Çayı bardaklara doldururken, Martha’nın yüz iklimini yokladı Mahmut.

“Otur, başlayalım... Hayat, gördüğümüz ve duyumsadığımızdan daha karmaşıktır.”

“Çocukların çektiği zulmü kimse çekmiyor Mahmut. Ken-

dimi hep bir çocuğun yerine koyarak düşünüyorum. Hissediyorum. Bazı insanlar çocukların ağlamasına aldırmıyorlar. Hiç bir çocuk sadece ağladığı günün acısıyla ağlamaz. Tüm çektiklerine ağlar.”

Karşılıklı oturdular, sofralarında sabah güneşi, bahçeden taşan kuş muhabbeti...

“Doğurmanın, kan bağının, ailenin olduğu yerde özgürlük olmaz, Martha. Kontrollü, güdümlü yaşamın kurbanıyız hepimiz. Çarpık düşünüyoruz. Cehaletimiz ne kadar derinse o kadar çok akıl veriyoruz. Eleştiriden korkuyoruz. Ciddi kişilik sorunlarımız var. Çocuklar da bizlere benziyor. Çocukları anlayamıyoruz.”

Salatasını tabağa koydu, çayın gün ışığı altında ayrışan renklerine dikti bakışlarını. Karamsarlığını atmış gibiydi.

“Çok değişkenim Mamud. Oturmuş düşüncelerim yok. Her sabah değişik bir düşünceyle kalkıyorum. Bazen her şey anlamsızlaşıyor. Varlıkla yokluk arasındaki sınır siliniyor. Bazen gün ışığını gölgeleyen ışıklı bir anlamın içinde buluyorum kendimi. Güzel hayaller kuruyorum.”

“Ne gibi?”

“Beni çocuklaştıran her türlü hayal... Bu sabah, yataktan kalkmadan önce, bir çocuk merkezini hayal ettim. Bin bir çeşit çiçekle donanmış havuzlu, ırmaklı, mağaralı, köprülü bir bahçeydi. Bahçenin yanında yüz çeşit hayvanın yayıldığı çimenli bir saha vardı. Binaların deseni çok güzeldi; artistik, rengârenk. Tiyatro salonu, sinema, spor tesisleri, resim ve heykel atölyeleri, oyuncak salonu, kütüphane, müzik salonu, akla gelebilecek tüm salonlar, havuzlu, şelaleli bir bahçeye açılıyordu. İyi eğitilmiş kültürlü bakıcılar, sanatçılar, öğretmenler, doktorlar, psikologlar, pedagoglar çalışıyorlardı merkezde. Sık sık geziler, festivaller, sanatsal ve sportif aktiviteler düzenleniyordu. Hoş bir ortam vardı. Çocuklar ailelerine gitmek istemiyorlardı.”

Dikkati dağılmıştı Mahmut'un. Dinlemiyordu. Salatayı, mantarlı yumurtayı ve peyniri lop lop yutuyordu. Martha'nın konuştuğu şeylerin tekrardan ibaret olduğunu, yaşama yeni bir şey katmadığını düşünüyordu.

"Tasarılarını, hayallerini otur yaz, Martha. Ruhundaki değişime özgürlük tanıyan bir kadınsın sen. Krizin iyi huyludur, kalitelidir."

"Cesaret edemiyorum. Kitapların çokluğu korkutuyor beni. Yeteneksiz insanların fast- food kitapları çok okununca morallim bozuluyor. Senin deyimimle her yazar kendisini örgütleyerek yazıyor. Kendimi örgütlersem, istediğim gibi hareket edemem. İçimdeki hoş, yumuşak, gevşek eğilimlerle çatışırım."

Bakışları tavandaki örümceklere kaydı Mahmut'un. Kahvaltıdan sonra, hepsini öldürmeden yakalayıp dışarı atmayı düşündü.

"Hayal ve düş avantajı var sende Martha."

"Zaten sabahleyin çocuklarla ilgili hayal kurmamın bir nedeni de geceleyin gördüğüm korkunç kâbus... Anlatayım mı?"

"Anlat sofraya şenlensin."

"Teşekkür ederim," diyerek gülümsedi. Birkaç yudum aldı çayından. Parmaklarının ucuyla alnını yokladı. Göz kapakları indi. Tüm görkemiyle açığa çıktı kirpikleri.

"Gördüğüm her rüyanın etkisi altında kalıyorum. Kalabalıkları görüyorum son zamanlarda. Dün gece milyonlarca hamile kadın girdi rüyama. Kuyruk oluşturmuşlardı. Ufuk çizgisinden sesler geliyordu. 'Çabuk olun, çabuk olun,' sesleri. Bir grup at vardı. Hepsinin rengi beyazdı. Bacakları, karın altları kanlıydı. At sayısı kadar doktor vardı. Görevliler, sırası gelen kadını yüzükoyun, eğer gibi atın üzerine yatırıyorlardı. Doktorlar yatırılan kadınların arkasına geçiyorlardı. Ellerindeki çengellerle kadınların rahimlerinden bebekleri çekip çıkarıyorlardı. Atlar ağlıyordu. Ben de ağlıyordum. Orada makinaların kazdığı

büyük bir çukur vardı. Çengele geçirilen bebekleri o çukura atıyorlardı. Bebekler tırmanarak çukurdan çıkıyor, gövdelerindeki çengel yarasıyla birlikte, ağlaya, ağlaya kürtaj olduklarını ve kurtulduklarını sanan annelerin ruhlarına yerleşiyor, o ruhları kanayan yaraları ve çığlıklarıyla parçalıyorlardı. Bebeklerini aldırان kadınlar, az sonra bebekler gibi ağlayarak ufuk çizgisinde kayboluyorlardı.”

Kaşlarını çatarak yıkıntı bir suratla arkaya yaslandı Mahmut.

“Dünyanın tüm sorunlarını depolayan ilginç bir bilinçaltına sahipsin.”

“Bilemiyorum Mamud. Öldürülen her bebeğin sesi gelip beni buluyor. Dünyada çocuk ve bebek haklarını koruyan tek bir kuruluş var mı, bilemiyorum. Küçüldükçe sorunları büyüyen bir dünya...”

Boşalan bardakları doldurdu Mahmut. Kadının karamsarlaşan iç dünyasını iyimserliğe dönüştürmenin yolu üzerinde düşündü.

“Çayımızı içip orman gezisine çıkalım.”

“Okaliptüs reçinesi ve renkli taşlar toplayalım.”

“İyi fikir,” diye mırıldandı Mahmut; “Geziden sonra da resim yapalım. Ormanda tazelenmiş, durulanmış bir ruhla...”

GENÇ BİR KIZIN YAŞAMI

*Okunduğunu hissetti kitap,
gözlerimin ve aklımın rengini değiştirdi.*

Mitinge gitmeden önce tıraş oldu Mahmut. Almanya'da bir arkadaşının aldığı ve her zaman giymeğe kıyamadığı kot pantolonunu giydi. Yaşamında pek az yaptığı bir şeyi yaptı, saçlarını taradı. İnsanlığın, kendi yüzü gibi, iç dünyasını gösterecek bir aynaya ihtiyacının olduğunu düşündü. Melis'in kendisini arabayla almaya gelmesine daha bir saat vardı. Oturdu ve masanın üzerinde duran genç kızın dosyasına uzandı:

İçeri girdim, babam yemek yapıyordu. Hafif sarhoş olduğu belliydi. Beni görünce gülümsedi. Nereden geldiğimi sormadı. Zaten hiç sormazdı. Banyo yapmış, taranmıştı. Sarıldı öptü, kalçamı sıvazladı. Çok içten, çok sevimliydi. Yemeği bana yaptığını söyledi. Gerçekten de yemekleri hep bana yapardı. Kapakları açtım baktım. Bulgur pilavı, yanında da hazır mantar çorbası...

Babamı çok seviyordum. Beni büyütmişti. Gözleri hep yuva yapan, civcivleri büyütüp ormana salan bir kuşunki kadar güzeldi. Babam beni bana bırakmıştı. Sınır çizmemişti. Kapıdan girer çıkarken sorgulanmıyordum. O sadece saçlarımı sıvazlıyor, halimi hatırlımı soruyor, tatlı tatlı öpüyordu beni. Hiçbir erkeğin öpüşü babaminki kadar içten ve tanıdık değildi. Öpüşünde, dokunuşunda hiç yalan yoktu. Zaten yalan söyleyen, akıl veren bir adam değildi. Babam kendi bardağındaki şaraba benziyordu.

Yaşlandıkça güzelleşiyordu. Evin duvarlarıyla arası çok iyiydi, içince onlara tosluyordu bazen. Toslayarak yaşıyordu. Tosladığını yıkmıyor, kendisi yıkılıyordu. Tosladığından memnundu. Yıkılmak isteyene engel olmuyordu.

Yemeğimi yedim. Babam her zamanki yerinde, karşımda, şarabımdaydı. Banyoya girdim. Ovalana, ovalana yıkandım. Kollarım uzundur. Banyodan sonra iyice güzelleştim. Gözlerimin renklerinde bir değişimin olduğunu fark ettim. Değişimin sebebi banyo değil, okuduğum kitaptı. Okuduğunu hissetti kitap, gözlerimin ve aklımın rengini değiştirdi. Bazı insanlar bu değişimi göremez ama ben görürüm. Kısa kollu siyah entarimi giydim. Bu entari beni geceyle bütünleştiriyor. Bilmediğim şeyler var gecede.

Babamın dudaklarına bir öpücük kondurdum. Kapıyı çektim, karanlığa karıştım. Samantha bekliyordu beni. İyilik meleşiydi Samantha. Sıkıntılı hayatımıza eğlence dağıtıyordu. Daracık sokakların kadınıydı. Yüreği genişti. Daralana koşardı. Kokulu kuru çiçek sepeti gibiydi. Seviyordum. Hoştu.

Samantha'yı Spring Street'teki bir Cafe'de buldum. Yanında iki kadın daha vardı. Yanaklarımdan öptü, tanıştırdı. Kadınların düzgün beyaz dişleriyle karşılaştım. Dudakları karpuz göbeği gibiydi. İnce uzun boylusu ilgimi çekti. Alnına isteyerek akan bir tutam saç, yemyeşildi. Gözleri birbirine çok yakındı, sert kara ışıklarla doluydu. Doğurmuş geyik gibi tedirgin ve dik bakıyor, sempati yayıyordu. İlk defa birbirlerini destekleyen, birbirlerini seven bir çift göz görüyordum...

Gülümseyerek ensesini kaşdı Mahmut. Burnunu kâğıt mendile gömdü, sümkürdü zorlu zorlu. Kanının kıvılcımlandığını duyumsadı.

İnce upuzun boynu vardı kadının. Kırıksızdı. Toparлак biçimli göğüslerini kendi haline bırakmıştı. Kendini sevgiye, sıcaklığa açan serbest bir kadına benziyordu. Beni süzdüğünü fark ettim. Adı Mim'di. Diğerinin adı Anne'ydi. Anne'ye değil çocuğa

benziyordu. Kıvrıkcık saçlıydı. Hiçbir şeyini gizlemeden, kuzu gibi bakıyordu. Boynundan akan kibar zincir, memelerinin arasına girmişti. Babam olsaydı Anne'yi dudaklarından öperdi. Sade saf kuzuları sever. Kendisi de güvercin gibi sadedir, saftır.

Hep beraber kalktık. Nereye gideceğimizi bilmiyordum. Samantha'nın arabasına bindik. Samantha beni yanına oturttu. Güzel kokular yayıyordu. Ben sadece gülümseyişiyle ilgileniyordum. South Yarra'da bir evin önünde park ettik. Yıldızlar evlerin çatılarına sarkmıştı. Yarra ırmağı çölden gelmişti, yorgundu, toprak kokuyordu. Aynasını ağaçlara, yıldızlara tutuyordu. Yavrusuyla birlikte ağaca tırmanan possuma baktım. Heyecanlıydım.

Evin mermer merdivenlerinden çıktık. Ortasında geyik başı olan bir kapının dibinde durduk. Kapıya vurduk. Geyiğin gözlelerinden birisinin bizlere baktığını hissettim. Kapı açılınca çırılçıplak bir kadınla karşılaştık. Oldukça uzundu, sarışındı. İlkın Samantha'yı, sonra da diğerlerini kucakladı öptü. Samantha beni tanıştırdı. Kadın zevkle bakıyordu. Kırk yıllık arkadaşımıymışım gibi beni kucakladı, dudaklarımdan öptü. Lavanta kokusu sindi ağızıma. İçerde, kırmızı deri koltuğun üzerinde iç içe yatan iki çıplak kadın daha vardı. Bizi görünce ayağa kalktılar. Benim dışımda hepsinin bir birlerini tanıdıklarını anladım. Merak merkeziydim. Evde bir kediyle bir yeşil papağan dolaşıyordu.

Samantha hepimize çırılçıplak soyunmamızı söyledi. So-yunduk, deri koltuklara yerleştik. Evin iki büyük duvarı kitaplarla kaplıydı. Binlerce kitap vardı raflarda. İki rafın kesiştiği köşede, çıplak bir zenci kadın heykeli vardı. Kadın tek ayaklıydı, iki burnu vardı, çenesi çok uzundu. Köşedeki müzik setinden insanı sessizleştiren hoş bir müzik yayılıyordu. Bizim girdiğimiz kapının arkasında da çok anlayışlı, genç bir Alman çoban köpeği oturuyordu.

Kimliğini sonradan iyice öğrendiğim evin sahibi La Trobe Üniversitesi'nde öğretim görevlisiydi. Kapıyı açan oydu. Yaşını

hiç göstermiyordu. Adı Laura'ydı. Alnı çok genişti. Duru suda titreşen mavi çakıl gibi bakıyordu. Kaç kitap okuduğunu bilmiyordum. Kendisinden emindi. Sözlerini pazarlamıyordu. Ben onu sahildeki milyarlarca kum tanesinden birisine benzetiyordum.

Diğer kadınlara baktım. Yüzleri güven vericiydi. Davranışları doğaldı. Yapmacıksız hareket ediyorlardı. Laura, tedirgin olduğumu sandı galiba, bana bakarak, evde toplum kurallarının değil, özgürlüğün geçerli olduğunu söyledi. "Şu anda hepimiz gerçekler gibi çıplağız, özgürlük de gerçekler gibi çıplaktır," dedi.

Üzeri mozaikli kahve masasında üç şişe şarap vardı. Kadehler daire şeklinde dizilmişti. Ortasında kırmızı bir mum yanıyordu. Papağan mum alevine bakıyor, arada bir sohbete katılıyordu. Kedi benim gibi bakışlarını her yere yayıyor, sonucu merak ediyordu.

Laura bir hafta sonra gözaltı merkezine gitmemiz gerektiğini söyledi. Bu gözaltı merkezi çölün ortasında bir toplama kampı gibiydi. İlticacılar çocuklarıyla birlikte bu korkunç kamp- ta tutuluyorlardı. Kamp, demir ağlarla çevrilmişti. Halk oraya gidecek, kampı kuşatacaktı. Hepimiz teklifi kabul ettik.

Kadehleri şarapla doldurdu Laura. John Lennon koydu. Onun, "In His Own Write" adlı kitabını okumuştum. Sesini, sözlerini seviyordum. İnsanların rahatlığı, birbirlerini okşayışları hoşuma gidiyordu. Evlenmeyi düşünmüyordum. İnsanların birbirlerini sevmesi yetiyordu.

İlk kadehi Mavy kaldırdı. Çok gülücü bir kadındı. Kalbinde rengârenk çocuk balonları uçuyordu. Güzel dinleme yeteneği vardı. Şaraplarımızı yudumladık. Laura, Samantha'nın getirdiği çikolatayı açtı. Anne isteyenlere kahve yaptı. Mum alevini, duvardaki kabartma resimleri seyrettim. İçeri girdiğimizde koltukta sarmaş dolaş gördüğümüz iki kadın sık sık öpüşüyor esrar içiyorlardı.

Kadınlar kendiliğinden, sessizce sevişmeye koyuldular. Ilık, taze süt gibi bir birlerinin ışıklık yerlerine akıyorlardı. Samantha

sevgi bahçesinin çiçeklerini bana sunuyordu. Karşı cinsle sevişmekten nefret etmiyordum. Kendi cinsimle sevişmek hoşuma gidiyordu. Güzel olan, beni çeken her cins, her yaşla sevişme isteği uyanıyor içimde. İsteklerimi bastırmak istemiyorum.

Samantha'nın ellerinin içi, ipek gibi yumuşaktı. Dokunuşlarında yoğun duygu ateşi vardı. İnsanların sıcaklığı, kim bilir belki de kadınların duygu sıcaklığı yumuşatmış, eğitmişti onun ellerini. Sırtüstü uzatmıştı beni halının üzerine. Omuzlarımızın genişliği, boynumuzun uzunluğu, göğüslerimizin ölçüsü çok benziyordu. Üzerime çıkmıştı. Hafifti. Kendimi onun gülen yüzünde seyreliyordum. Mutluydum. Gerilimim dağılmıştı.

Hiçbir gerilim, Samantha'nın öpücüklerine, okşayışlarına dayanamazdı. Her dokunuş sevgiyi belli etmez. Samantha, dokunuşlarıyla belli ediyordu. Nasıl olduysa Anne'yi de çağırırdı. Yaşamımda ikinci kez kadınlarla üçlü bir sevişmeye giriyordum. Gövdemin her noktası doldurulmuştu. Güzel bir bütünleşme anıydı bu. Ağırlıklarımı, sıkıntılarıımı atıyordum. Zevkin duyguların biçimlendirmesine bırakmıştım kendimi. Arkadaşlarımla aklımdan ateşinden memnundum. Ellerimin, bacaklarımla akışı özgürdü. Seven kadının göğüsleri ballandır, tutuşur, yanar. Bebek gibi göğüslerime sarılmıştı Samantha. Göğüslerimin iyiliği artmıştı. Dilinin ucunda dans ediyordum sanki. Yetenek dilin ucuna kayınca güzel oluyordu. Çiziyor, işliyor, renklendiriyor, okuyordu. Gözleri büyümüşü. Ulaşmak istiyordu bana. Aralarında daydım. Önümü Samantha, arkamı Anne renklendiriyordu. Laura'nın bizi seyrettiğini gördüm. Hoşuma gitti. Aşkın bizi nasıl biçimlendirdiğini seyreliyordu. Laura'nın o anki duygularını merak ettim. Hayal kuruyordu kedi gibi. Anne'nin yerinde mi olmak istiyordu yoksa? Laura'nın iç dünyasında gezinmek isterdim.

Sevişmenin yerini dans aldı sonra. Oturma salonunun ortasında, hepimiz iç içe dansa başladık. Perdeleri kapattık. Herkes eline bir mum aldı. Kadın gövdeleri, mum ışığında çok güzel

görünüyordu. İçimizde en güzel dans eden, Samantha'yla Mim'di. Omuzlarımızın, göğüslerimizin, ellerimizin, gözlerimizin, kalçalarımızın birbirine dokunması hoş oluyordu.

Şimdi değişik kadınlarlaydım. Özellikle de Laura'yla. Benden yaşça büyük olması hoşuma gidiyordu. Bilgiliydi. Çekiciydi. Güleçti. Değeri, ağırlığı olan sözlerle soluk alıyordu. Sormayı, öğrenmeyi seviyordu. Dinlemeyi daha çok seviyordu. Raflardaki tüm kitapları okumuş olabileceğini düşünüyordum. Ama okuyamazdı. Benden hoşlanmıştı. Benimle tanışmış olmanın sevincini izliyordum yüzünde. Sarılıp öpmek istiyordum kadını. Hayır, önce o öpmeliydi beni. Ağırbaşlılık özgürlükle uyuşmuyordu. Laura'nın seviyeli, sevecen, yumuşak davranışı hoşuma gidiyordu.

Kadının baştaki yazılarıyla sona doğru olan yazıları arasında bir dil ve olgunluk farkının olduğunu düşündü Mahmut. Anılarını yazmayı kesip birkaç yıl sonra yeniden, bıraktığı yerden başlamış olabilir miydi?

Laura'ya karşı anlatamayacağım güzel bir duygu oluştu bende. Hep benimle ilgilendi. Samantha'nın kıskandığını fark ettim. Tatlıydı. Kıskançlık yakışıyordu ona. Kıskançlık hiç kimsese yakışmaz. Kıskançlık bencilliktir.

Geç saatlerdi. Acıkmıştık. Pizza ısmarladık. Her şeyi ortak ödüyorduk. Sohbeti derinleştirdik. Gece on ikide ayrıldık Laura'nın evinden. Samantha beni evime bıraktı. Işık yanmıyordu. Kapıyı usulca açtım. Yumuşak yürüyüşümle karanlığı yokladım. Babam uyuyordu. Şarap ve fıstık kokusu hoşuma gitti. Kedi her zaman yaptığı gibi geldi bacaklarıma sürtündü. Özlem işte. Sevgi ihtiyacı. Mırıldılarını dinledim. Duygularını açıyordu bana. Anlıyordum onu. Anladığım için de çok seviyordum.

Karanlıkta gezine gezine dişlerimi fırçaladım. Laura hayalimdeydi. Kedi yumuşaklığıyla bacaklarımı okşuyordu Laura. Uğurlarken ne güzel öpmüş, "buluşalım," diye fısıldamıştı. Mutluydum. Arkadaşlarım çoğalıyordu. Arkadaşı çoğalınca çoğalan

bir insanım. Soyundum. Pijamamı giydim. Çoğu zaman yaptığım gibi babamın yatağına aktım usulca. Uyandırmamak için ılık ılık süzüldüm, arkadan kucakladım. Yakışıklım her zaman olduğu gibi uyandı. Döndü, beni kollarının arasına aldı. “Üşümüşsün sevgilim,” dedi, ateşli, değişik, doyurucu, yumuşak yumuşak öptü beni. Başımı göğsüne gömdüm. Dudaklarını saçlarımın içinde, beynime yakın bir yerde hissettim. Beni rüyalara götüren sihirli, sıcak bir yastıktı babamın göğsü. Yüzü hep güneşe dönük yosunlu bir kayadır. Sev sevil. İşin gücün hep bu olsun.

Kış geceleri babamla birlikte uyurum. Odun sobası çıtır çıtır yanar. Camlar buzlanır. Gökyüzünde gezinen sesler bacamızdan akar, sobamızın içine dolar. Ben o sesleri dinleye dinleye uyurum. Babam çocukluğunu anlatır. Eski aşklarını, anılarını, hayallerini... Güldüre güldüre uyutur beni.

Korna sesini duyunca dosyayı masanın üzerine bıraktı Mahmut. Pencereden aşağıya, yola baktı. Bakmasıyla ikinci kez öttü Melis’in kornası, çevrenin daha fazla rahatsız olmaması için alelacele iniverdi.

“Yazdığın romanı getir, okumak istiyorum,” diye çıkıştı Melis.

Mahmut koşturarak tırmandı tepeye. Bitmek üzere olan el yazması romanı aldı. Kapıyı çekip hızla inmeye koyuldu merdivenleri.

“Merasimle iniyor, merasimle çıkıyorsun,” diye başladı Melis.

Romanı arka koltuğa attı Mahmut. Melis’in yanına geçti. Hızla hareket etti araba. Arabanın hızlanmasıyla birlikte Melis’in çenesi çalışmaya başladı. Dinler görünerek, yazacağı bölümün içeriğini tasarlamaya koyuldu Mahmut.

EŞYALAŞMIŞ İNSANLARI ANLATIYORSUN

Yıkıcıyım.

Çiçek açmış nar ağacı değilim.

Burnunu çekerek odunla doldurdu sobayı, Mahmut. Tutuşturdu, koca bir tencere su koydu üzerine. On çeşit ot attı içine, zencefil doğradı. Yarım bardak kırmızı şarap döktü suya. Alüminyum kâğıda sardığı patatesleri, tutuşan sobanın bir köşesine yerleştirdi.

Sokaklardan topladığı ve düzenli bir şekilde üst üste yığıldığı okalıptüs kütüklerine baktı pencereden. Bu kışı bu odun yığınıyla geçiririm, diye mırıldandı. Sobanın ön camından, harlanarak ısıtıl ısıtıl odaya yayılan odun ateşinin, düşün ve ilham kaynaklarını harekete geçirdiğini, düşleri renklendirdiğini düşündü.

Kapıdaki çanı çalmadan içeri dalan Melis'i başıyla selamladı. Çantasını koltuğun üzerine, Mahmut'un el yazması romanını ise masanın üzerine attı. Okudun mu, nasıl buldun? diye soracaktı Mahmut, vazgeçti. Sorması durumunda saldırıya uğrayacağından korktu.

"Hoş geldin. Ne var ne yok?"

Mahmut'un çıkışını sinek vızıltısına saydı Melis. Kadının bakışlarında sonsuza doğru parçalanan, kararan, inkarlanan çelişkileri hayal etmeye çalıştı Mahmut. Ziyareti, yumuşak ya da zararsız bir çatışmayla savmanın yolunu bulmak gerekiyordu.

"Bu kadının yazdıklarını okuyup bitirdin mi?" diyerek

dosyayı aldı masadan.

“Daha bitirmedim,” dedi Mahmut yumuşak bir sesle.

“Kadının yazdıklarını aşırıp kendi romanına yerleştiriyorsun, iznini aldın mı?”

“Almadım. Gelecek hafta kendisiyle konuşacağım. Buraya gelecek.”

“Dürüst değilsin,” diye kesip attı Melis. Parmaklarını saçlarının arasına daldırdı, kıvılcımlanmış yıkıcı bakışlarla tepeden tırnağa süzdü Mahmut’u; “Gerçekçi değilsin. Gerçeğin ele avuca sığmaz biçimlendirici sesini değil, kendi bencil sesini romanlaştırmışsın. Bu romanda hayatın gerçek yaratıcısı yok, yaratıcının vicdanı yok. Acı yok, acının çoğul dili yok. Eşyalaşmış, uçkur derdine düşmüş insanları anlatıyorsun. İnsandaki gücü göremiyorsun sen. Kalemin körelmiş, kısırlaşmış senin.”

Masal dinliyormuşçasına portakal soymaya koyuldu Mahmut. Milyarlarca insan, milyarlarca insanı eleştiriyordu. Hedefini bulup dünyayı yörüngesinden çıkaran eleştirileri ciddiye almak gerekiyordu. Birbirlerine selam vermeyen düşüncelerin dipsiz kuyusu haline gelmişti beyni.

“Bu romanda bana yaklaşımın düşmancadır,” diye sürdürdü Melis; “Tek yönlü, bunalımlı, saldırgan, geçimsiz bir kadın tipi yaratmışsın. Anladığını değil, anlayamadığını yazıyorsun. Gerçeğe zerre kadar saygın yok senin. Körsün. Her şey gibi insan da zıtların birliğidir; diyalektik bir harikadır. Sana göre mutlak olumsuz bir insanım ben.”

“Romandaki Melis’in olumlu, güçlü, ilginç yanını göremiyorsun sen.”

“Yaratıcı, duyarlı bir kadın değil o. Kendi krizine teslim olmuş, sorumsuz, yıkıcı bir kadındır o. O ben değilim. Gördüğünü, hissettiğini yaz. Kör noktayı yazma.”

“Yıkıcı bir kadın değil misin sen?”

Şaşkın, ateşli bir duraksayıyla, “yıkıcıyım tabii,” dedi;

“Çiçek açmış nar ağacı değilim. Benim yıkıcılığım, yarattığın düzmece Melis’in yıkıcılığından çok farklıdır. Bilgiyi, bereketi, özgürlüğü doğurmayan bir yıkıcılığa uzağım ben. Sen beni değil, içindeki Melis’i anlatıyorsun. Gerçek yıkıcılığın dünyası sislidir; ırmakları derin, dağları yücedir. Oradaki her dağ, ırmağındaki balık yavrusunun yosuna dokunuşunu hisseder. Gerçek yıkıcılığın dünyası, büyük yazarların dünyasıdır. Sen anlamazsın orayı. Hayalinin ve düşüncenin çapı uygun değil orayı anlatmaya.”

Sıkıntıyla ensesini kaşdı Mahmut.

“Ben seni derinlemesine anlatmadım ki. Bu eve her gelişinde bana yönelttiğin eleştirileri yazdım. Bir şey eklemedim kendimden.”

“İnsanın derinliğine inmekten korkuyorsun. İnsanı bütün yönleriyle yazmaktan korkuyorsun. Bu korku, senin bütün romanlarını kemiriyor. Korkuyorsun. Koruma, kollama güdüsüyle yazıyorsun. Kahramanların kuklalar gibi cansızdır. Vaaz veriyorsun. Roman okurlarını öğrenci sanıyorsun. Kendini öğretmen yerine koyuyorsun. Yaşanmamış, anlatılmamış yeni şeyleri yaz. Yaşamı şaşırtacak şeyleri yaz. Aktarma yaşamı bire bir.”

Oturduğu koltuktan ayağa kalktı Mahmut. Pencereden, okalıptüs ağacına tünleyen baykuşa baktı. Geçen gece aynı yerde bir possum gördüğünü anımsadı. Bir yerlerden taze mısır sütü kokusu geliyordu. Köşelere yerleştirilen heykelleri, duvarlardaki tabloları süzdü.

“Mercimek çorbası var, içmek ister misin?”

Aç olduğu halde, “hayır,” dedi Melis.

Melis’in eleştirilerini dinler görünerek bir tas çorba doldurdu Mahmut. Tam karşısında oturdu. Buğulanan çorbaya daldırdı kaşığını. Düşüncesini kadının eleştirilerindeki haklı noktalar üzerinde yoğunlaştırdı.

“Yanlış şeyler yazdığımı sanmıyorum. Eksik, yetersiz yanlışları olabilir.”

Kendisini çorba içmeye ısrarla çağırmadığı için, içinden dış biliyordu Mahmut'a. Mahmut'un höpürdetişiyle çorbanın kokuşu dayanılacak gibi değildi. Birden çorbaya sarımsak doğramadığını fark etti Mahmut. Kalktı, bir diş sarımsak aldı buzdolabından, ince ince doğradı çorbaya.

"Kaçırma bu çorbayı. Yarım tas doldurayım mı?"

Doldurma, diyemedi. Sustu. Mahmut'un çok iyi mercimek çorbası yaptığını biliyordu. Onun, iştahını daha fazla kışkırtmasına müsaade edemezdi. Mahmut, Melis'in suskunluğunun itiraz değil, onay olduğunu çok iyi bildiği için kalkıp bir tas çorbayla bir kaşık getirdi. Çorbanın lezzeti, alametifarikası eleştirilere bir son verebilirdi.

Çorbayı sezdirmeden usuldan kaşıklayan Melis, gizli gözüyle Mahmut'u süzüyor, onun o anda, kendisi hakkında neler düşündüğünü tahmin etmeye çalışıyordu. Sapları vazo suyu içinde çürüyüp kokuşan ve yaprakları vazoun dibine düşerek masaya yapışan çiçek demetinin ilk halini anımsadı. Ben bu adama artık bahçelerden, ormanlardan çiçek toplayıp getirme-yeceğim, dedi kendi kendine.

"Deste deste çiçek getirdim sana; yazdığın romanda bir ke-re bile olsa sözünü etmemişsin. Ama o kıcı kırık Martha'yı ballandıra ballandıra anlatıyorsun. Banyoya sokuyorsun, sırtını keseliyorsun, kendi sırtını keselettiriyorsun, idealize ediyorsun, bir havalara sokuyorsun. Benim sırtımı az mı keseledin sen? Az mı seviştin benimle? Niye anlatmıyorsun? Anlat da senin gerçekliğinin çapını görelim."

Çorbanın ne kadar lezzetli olursa olsun, tası ne kadar doldurursa doldursun Melis'i susturma gücünden yoksun olduğunu düşündü.

"Bir defa anlattığın o Melis kim? Geçmiş ne? Mesleği amacı ne? Mekânsız geziniyor, lafı leblebi gibi yuvarlıyor, halden hale giriyor. Sen kahramanlarını şartların içinde anlatmıyorsun. İnsan, kendisini sarıp sarmalayan çok yönlü, karmaşık

şartlar içinde anlam kazanır. Senin kahramanların boşlukta yüzen serseri mayınlara benziyor. Sen, çıplak ayağını dünyanın vicdanına basan, çığlık çığlığa bağırarak açlığın merkezinde değilsin. Duymuyorsun o sesi. Sağırsın. Onun için gidip Martha'lara, Çavuş'lara takılıyorsun. Çürüğe çıkan uranyum işçilerini neden yazmıyorsun? Demir işçilerini, garajlarda, dikiş makinalarının başında yok pahasına çalıştırılan göçmen kadınları neden yazmıyorsun? Mc Donald'larda neredeyse karın tokluğuna çalıştırılan tıfil gençleri niye yazmıyorsun? Dünya bunların yarattıkları nimeti yiyor. Martha'nın kıcını nasıl keselediğini yazacağına bunları yaz. Bunların hayallerindeki fırtınaları yaz. Doğa elini harap olmuş, talan edilmiş yerlerine basıyor, derin derin inliyor, o iniltileri yaz"

Kadının kaşla göz arasında çorbayı bitirdiğini gören Mahmut, "bunları da otur sen yaz, benden eksik yanın ne," diye çıkıştı.

Tasın dibindeki çorbayı kaşığına dökerken geçirdi Melis. Mağrur ve alaycı bir eda ile gülümsedi. Mahmut'un, gülümseyişindeki yapay damarı yakaladığını tahmin etti. Tiksinircesine yaslandı arkaya.

"Benim yazma isteğimi senin gibi yazarlar dinamitliyor. Yazılanları okuyunca dengem bozuluyor. Çok bilinmeyenli bir denkleme dönüşüyorum."

Kadının çok bilinmeyenli bir denkleme gibi baktığını ve bilinmeyen yeni çatışma alanlarına hazırlandığını aklından geçirdi Mahmut.

"Tasını doldurayım mı?"

"Hayır içmeyeceğim. Eline sağlık, güzel olmuş."

Bu kadının ağzından güzel sözler çıkınca ben değişiyorum, diye iç geçirdi. Kalktı, kendi tasını doldurdu çorbayla. Bir tas da oğluna ayırdı. Ödenmesi gereken elektrik ve su parasını anımsadı. Morali bozuldu.

“Romanın hiç olumlu yanı yok mu?”

“Dur,” dedi ıslak bir sesle Melis; “O kızın anıları güzel, onlar da sana ait değil. O kız senden daha usta. Yalın, samimi. Bazı cümlelerini düzeltmiş, bazı kelimeleri de eklemiştir. Senin tarzına kaçan yanları var. Keşke yapmasaydın. Herkesi kendine benzetmeye çalışıyorsun.”

“Senin konuşma tarzın da benziyor benimkine.”

“Bir atın yanında kalan ya huyundan ya suyundan derler ya... Öykünme ya da özenme sanma bunu. O kadar aptal değilim. Kendiliğinden bir şey... Dünyada en son özeneceğim adam sensin.”

Bana neden bu kadar karşısın, diye soracaktı, vazgeçti Mahmut. Yeni bir eleştiri sağanağına çanak tutmanın gereği yoktu. Kadını eleştiriden uzaklaştırmanın yolu üzerinde düşünüyordu. Normal, saldırısız bir sohbete kapı açacak sorular neler olabilirdi? İklimi yumuşatacak sorular...

“Sen en çok hangi çiçekleri seviyorsun?”

Bu da nerden çıktı, dercesine, dik dik baktı Melis. Korkutucuydu.

“Neden sordun?”

“Merak ettim.”

“Benimle ilgili hiç bir şeyi merak etmezdin sen. Şimdi çiçeklerimi mi merak ettin. Hayret. Bu eve demet, demet getirdiğim çiçeklerin hiç birisi senden memnun değil. Senin ruhun çiçeklerin dünyasına tamamen yabancıdır. Hangi çiçekleri sevdiğime gelince, boru çiçeğini severim. Koyungözünü, küpe çiçeğini severim. Güneşli zirvelerde boy veren mahmur çiçeğini severim. Sevdiğim otları da sayayım mı?”

O anda başka şey düşündüğü için, boş bulunup, “say”, diye mırıldandı.

“Kediotunu, köpekpençesini severim. Newroz otunu, kurtpençesini, yemliği, kuzukulağını, maya otunu, kulunç

otunu severim. Hepsinden daha önemlisi, biçilmiş ot kokusu-
nu severim. Taş ve toprak cinslerini, renkleri de sayayım mı?”

Bu tip bir konuşmanın eleştiri ve kınama konuşmasından
çok daha iyi olduğunu düşünen Mahmut, “istersen say,” diye
mırıldandı. Kalktı, çayları getirdi. Kavururken yaktığı fıstıktan
bir avuç tabağa koydu.

“Graniti, çakılı, hançer taşını severim. Ateş kızılını ve ateş
mavisini severim. Orman dibinin ağaç ve mantar çürüğü top-
rağını severim. Bu toprağın güzelliğine Glenrowan’da tanık
oldum en çok. Bu toprak, kokusu ve rengiyle bana hep, orman
boşluğunda asılı kalan Ned Kelly’nin tüfeğini ve gözlerini
anımsatıyor. İlginç, güzel, garip bir şey...”

Anasının İstanbul’daki durumunu düşündü. Doksan ya-
şında. Kızıyla beraber. Gelirsiz. Zor iş. Zamanı uzatmanın bir
yolu olmalıydı. Kaliteli, kalıcı yaratıcılık bunun bir yoluydu.
İnsan hiç bir şey yapmadan, yan gelip yattığında da zaman
uzuyordu. Melis’in oldukça içtenlikli ve yumuşak konuştuğunu
fark etti birden. Utandı dinlemediği için.

“Çorbamı içtim, çayımı da içtim, kalksam iyi olur,” diyerek
ayağa kalktı Melis. Çantasını aldı; “Bu hafta sonu, iki günlük
bir geziye çıkalım mı, Melbourne’nin dışına, dağlara, ormanlara,
denize...”

“Çıkalım ama kavga etmeden.”

Şen bir kahkahayla çantasını savurup attı kadın. Şaşkındı.
Mahmut’un her zaman yaptığı gibi teklifi reddedeceğini sanı-
yordu.

Elini uzatarak, “Anlaştık,” dedi; “Kavga etmeden gezeceğiz
iki gün baş başa. Gülerек, şakalaşarak, sevişerek, tartışmadan,
itiraz etmeden...”

Melis’in elini sıkarken, “tamam anlaştık,” diye mırıldandı.

BAZI BAKIŞLAR IŞIK SALKIMI GİBİ DÜŞÜYOR İNSANIN KARANLIĞINA

Durgunluğuma bir bahar sancısı düşse de yenilensem.

Pencereden karşı tepeleri süzerken, “yazık oldu, ‘boşluğun tarzı’ dediği tarza kavuşamadan ölüp gitti,” diye mırıldandı; “Kaleminin ucu, civciv gagası gibi kabuğunu sürekli kıran bir mizaca sahipti. Zamanı iplemeyen, birbirlerini ateşleyen bilinç kırılmalarıyla kurdu metnini hep. Varlığını hiçbir zaman hissetmediğimiz şeyleri hissettirdi bize. Zamansız gitti. Parçalı, canlı, kıvrak bir dil, kendini üreten bir dil bırakıp gitti.”

Kapı çalındı. İrkildi. Gitti, açtı. Hesapsız, parlak bir gülümseyişle girdi içeri.

“Merhaba. Ben Gülcan,” dedi.

“Oooo merhaba Gülcan, hoş geldin. O anıları yazan sen misin?”

Kadını umduğundan daha alımlı bulan Mahmut, yüzünü yıkamak için banyoya geçti. Sabunlu sıcak suyla yıkadı. Aynada gözlerine baktı, saçını taradı. Bazı ziyaretlerin insanda beklenmedik güzel değişimlere yol açtığını düşündü. Gözlüğünün camlarını sildi. Salona girdiğinde Gülcan Samanlı’yı koltuğun köşesinde oturur buldu.

“Resimler ve heykeller sana mı ait?”

“Evet.”

“Bu yönünü hiç bilmiyordum. Çok güzel.”

Kadının gencecik, dolaysız bir söz dünyasına sahip olduğu izlenimine kapılan Mahmut, “sen”li konuşmasından hoşlandı. Allanmış yanaklarına, burnunu egzotikleştiren hızmasına, çarpıcı bakışlarına, piyanistinkini andıran parmaklarına baktı. Ne tatlı kadın, diye iç geçirdi.

Tanışmaya yönelik ilk sorular ve cevaplardan sonra anılara geçtiler.

“Anılarını severek okudum,” dedi Mahmut; “Hatta çok kötü bir şey yaptım, sana sormadan bazı bölümleri yazmakta olduğum romana aktardım.”

“Aaaa öyle mi? Buna çok sevindim.”

Mahmut, kadının sevinçten parlayan kocaman kehribar bakışları karşısında ne diyeceğini şaşırdı.

“Kızacağından korkuyordum.”

“Hayır, ne münasebet... Aksine kıvanç duydum. Bu tutumun, anılarıma verdiğin değerin bir göstergesidir. Anılarıma yönelttiğin eleştiriler var mı?”

“İlk bölümleri zayıf buldum. Son bölümleri edebi olarak daha güçlü... Çölü ve çöldeki Woomera Mülteci kampının çevresindeki direnişi güzel anlatmışsın. Tel örgülerin, parmaklıkların zorlanması, tahribi, mültecilerin kaçırılışı, polise karşı mücadele ve kitlesel dayanışma ruhu iyi anlatılmış.”

“Woomera hayatımda bir dönüş noktası oldu.”

“Ne gibi?”

“O ana kadar dünyada haksızlığa uğrayan insanların çığlıklarını duymadan yaşamış olduğumu kavradım. Çok anlamlı bir direnişti. Çölün ortasında kurulan bir toplama kampını ortadan kaldırmaya çalışıyorduk. Tel örgüleri, demir parmaklıkları tahrip etmeye çalışıyorduk. Orası, mültecilere giydirilen demir bir elbiseydi. Çocuklara, kadınlara, yaşlılara... Onları demir elbiselerinden kurtarmak, özgürleştirmek...”

Kadının içtenliği ve konuşma tarzı, rehaveti derin bir masal iklimine sokmuştu Mahmut'u. İnce, boyutlu, kaliteli duyarlılığı hangi kaynaklar besliyordu? Suyun, havanın, toprağın ve ateşin kirlendiği acı çektiği bir dünyada...

"Bir kertenkelenin, bir goannanın ıslak derisine baktım çölde; renklerine kavuşan, daha bir parlayan ışığa baktım. Polis oldukça hırpalamıştı beni. İki ciddi şeyle karşılaştım. Polis şiddeti, çöl özgürlüğü... Her neyse, başka eleştirin var mı?"

Kadının pırıl pırıl içli gülümseyişi karşısında gülümsemek zorunda kaldı Mahmut.

"Senin konuşmanla yazı dilin farklı."

Kadının gülümseyişi derinleşti, cazip ışıltılarla hareketlendi bakışları.

"Ne güzel. Farklılığı seviyorum. Başka eleştirilerin?"

"Bilemiyorum, düşünce sistemim dağıldı," dedi Mahmut.

"On yıllık arkadaşmışız gibi konuşuyoruz. Ne güzel. Bunca yıldır aynı şehirdeyiz, birbirimizden haberimiz yok. Anılarımı sana göndermemi birisi söylemeseydi yine tanışamayacaktık. Her tanışma değil ama bazı tanışmalar anlatamayacağım şekilde mutlu ediyor beni." Kalktı, pencereden aşağılara baktı; "Kaç yıldır oturuyorsun bu güzel tepede?"

"Beş altı yıl oluyor," dedi Mahmut.

"Yalnız mı yaşıyorsun?"

"Evet, yalnız yaşıyorum. Daha önce kendimle beraberdim. Şimdi o da yok. Yalnızım."

"Aaa ne güzel. Anlıyorum ki yalnızlığın gücüyle üretiyorsun bu sanat eserlerini. Yalnızlık kötü değil, değil mi?"

Kadının aniden açığa çıkan saflığı karşısında gevşedi, hareketlendi Mahmut.

"Yalnızlık ile yalnız yaşamak aynı şey değil. Yalnızım ama insanların içindeyim. İnsanları ve doğayı soluyorum."

“Yalnızlıktan ben bağımsızlığı da kastediyorum.”

“Ha o zaman doğru,” dedi Mahmut; “Bağımsızlık güzel bir şey...”

“Tamam, anlaştık,” diye şen şakrak güldü Gülcan.

Kadının çatışmadan kaçan, uzlaşmayı seven bir karaktere sahip olduğunu düşündü Mahmut. İncelikli ve duyarlı konuşmak zorunda hissetti kendisini. Kadın, çocuksu bir gülümseyişle sezdirmeden süzüyordu Mahmut’u. Mahmut, kadının içinden, ay ne ilginç, ne tatlı bir salak bu, dediğini duyar gibi oldu. Yaşını tahmin etmeye çalıştı.

“Bu anıları yazmaya ne zaman başladın?”

“İlk bölümlerini dört yıl önce yazmaya başladım.”

“Yani liseden ayrıldıktan hemen sonra mı?”

“İki yıl sonra,” diyerek Mahmut’un gözlerinin içine baktı.

“Anılarımın yarısından fazlasını son bir yıl içinde yazdım.”

Kadının yirmi üç, yirmi dört yaşlarında olabileceğini düşündü Mahmut. Saçlarını güvercin göğsü gibi parlatan nesneyi merak etti.

“Romanın başı ile sonu arasındaki dil ve mantık farkı hemen belli oluyor. Baş kısımlarını gözden geçir, işle, arıt, güzelleştir biraz.”

“Senin romanlarını hiç okumadım. Hepsini satın alıp okumak istiyorum.”

“Her birinden birer tane hediye ederim sana.”

“Aaaay çok duygulandım,” diyerek ayağa fırladı. Sevincinden tebessümü ve gözbebekleri büyümüş, alnı genişlemiş gibiydi. Birkaç adım atarak Mahmut’a yaklaştı. Işıldayan bembeyaz dişlere baktı Mahmut. Kadının aniden sokularak sol yanağından öpmesi karşısında heyecanlandı.

“Teşekkür ederim, çok sıcakkanlısınız...”

“Oh ne güzel! Ben de rahatsız etmiyorum değil mi, diye

sormak üzereydim.”

“Güzel bir kadının öpücüğünden neden rahatsız olayım ki.”

“Güzel miyim gerçekten?”

“Oldukça çekicisin. Gamzelerin, gözlerin, gülüşün çok değişik. Bazı insanlar dünyalarını birebir yansıtabiliyorlar yüzlerine. Ben işte o zaman etkileniyorum.”

“Onore ettin beni. Anlatamam. Çok mutluyum şu anda. Romanlarını görebilir miyim hemen şimdi? Şu anda. Gecikmeden.”

“Tabii, tabii. Yandaki odaya geçelim istersen.”

Yan odaya geçtiler birlikte. Kadın duvardaki tablolara baktı ilkin. Kitap raflarına doğru yaklaştı. Binden fazla kitabın bulunduğu raflar, roman, şiir, inceleme, ansiklopedi diye bölümlere ayrılmıştı.

“Burası senin yatak odan aynı zamanda... Ne güzel kitaplarla iç içe uyuyorsun.”

“Kitaplarım şurada,” diyerek orta raflardan birisini gösterdi Mahmut.

“Birkaç kitap sanıyordum. Yazmışsın bayağı... Çok güzel.”

Gelişi güzel bir roman çekti. Kapağına baktı. “Çok güzel,” diye mırıldandı. Arka kapaktaki yazıyı okudu; “Hemen okumalıyım bu kitapları.”

Köşedeki siyah dolabı açtı Mahmut. Yazdığı kitaplardan birer tane aldı. Durumu yan gözle izleyen kadın, “imzalarsan sevinirim,” dedi. Birkaç cümle düşürdü her kitaba, imzasını attı. Bez bir torbaya doldurdu hepsini.

“Aaaa çok teşekkür ederim. Şu anki duygularımı anlata-mam. Çok güzel bir an,” diyerek Mahmut’un sol yanağından öptü.

Ne hoş öpüyor, samimi, sıcak, diye iç geçirdi Mahmut. Kadının kavrulmuş kestane koktuğunu fark etti.

Çayı demlemek için mutfığa geçti Mahmut. Raflarındaki diğer kitapları incelemeye koyuldu kadın.

Çok tatlı bir insan... Bazı davranışlarıyla babama benziyor. Önümüzdeki hafta bir hediyeyle gelmeliyim buna. Ve bir demet kırmızı gülle, diye düşündü. Raflara dayanan çocuğa baktı. Çevirip arkasını yokladı fotoğrafın. İki kişilik yatağın tek yastıklı olmasını anlamlandırmaya çalıştı. Köşedeki kitaplığa geçince Melis'le yüz yüze geldi. Çevirip arkasına baktı fotoğrafın. Salona ve oradan da mutfığa geçti hemen.

"Fotoğraftaki çocuk senin mi?"

"Evet," dedi Mahmut, dolabın alt gözünden fıstık çıkarırken. Başını kaldırıp Gülcan'a baktı. Az öncesinden daha kışkırtıcı, daha güzel buldu onu.

"Görüşüyor musun?"

"Tabii. Haftada beş gün okuldan alıp getiriyorum. Karnını doyuruyor, çayını veriyorum. Sohbet ediyor, resim yapıyoruz, kitap okuyoruz birlikte."

"Aaaa çok güzel. Annesi evlendi mi? Ne yapıyor?"

"Çalışıyor. Evlendi."

"Aaaa öyle mi? Aranız nasıl?"

"Çok iyi. Benim aram iyidir herkesle."

"Yeni kocasıyla da?"

"Tabii, tabii. Gidip geliyoruz bir birimize. Gayet iyiyiz."

"Aaaa ne güzel. Birçok nokta da aynı düşüncüyü paylaştığımızı sanıyorum. Keşke seninle yıllar önce tanışsaydım. Ama yine de iyi. Mutluyum. Çok güzel. Harika."

Karşılıklı oturup çay sefasına başladılar. Geberesiye bir merak sarmıştı Mahmut'u. Sonsuzluğu içinde gizleyen bir kadın mıydı bu? Delilikleri dâhice miydi? Yönelimi berrak, öğrenme arzusu ateşli bir kadına benziyordu.

"Kırpiklerin takma mı?"

“Hayır, kendi kirpiklerimdir,” diye güldü kadın. Mahmut’un merakına sevindi. Bu merakın özünde anlamlı bir ilgi vardı. İlgi tanımayı, tanıma ise sıcak ilişkileri beraberinde getirecekti; “Sevdin mi kirpiklerimi?”

“Kirpiklerin ve gözlerinin içi çok güzel,” dedi Mahmut; “Bazı bakışlar insanın karanlığına ışık salkımı gibi düşüyor. Hayallerin, çağrışımların, umutların, arzuların harmanlandığı bir yerde buluyor insan kendini. İnsanın gücünü o zaman daha iyi anlıyorum.”

Kadının kendinden geçmişçesine dinlediğini gören Mahmut, duraksadı, ne diyeceğini unuttu. Durgunluğuma bir bahar sancısı düşse de yenilensem, diye iç geçirdi.

“Neden sustun,” diye güldü Gülcan. Öncekilere benzemeyen anlamlı, meraklı bir gülüş olarak algıladı bunu Mahmut.

“İlgim şu anda ne düşündüğüne odaklandı. Konuş.”

Kadının bakışlarında ısıldayan ısrardan kaçırıp bakışlarını Mahmut.

“İlgiyi doyurmamak, kendi arayışı ve gizemiyle baş başa bırakmak daha güzel... Sen konuş biraz. Geleceğe dair düşüncelerini, planlarını anlat.”

Kalktı, boşalan bardakları doldurdu Mahmut. Birkaç yumuşak soruyla Gülcan’ı geleceğe dair düşüncelerini açıklamaya çekti. Koltuğun köşesinde tilki oturuşu vaziyetini alan Mahmut, büyük bir rehavetle dinlemeye koyuldu Gülcan’ı. Kadının sözlü anlatımının, yazılı anlatımından daha çekici olduğunu fark etti. Özel yaşamını ve iç dünyasını bu denli cesur, içtenlikli ve çıplak anlatan bir başka arkadaşının olup olmadığını düşündü. Daldaki possuma baktı pencereden.

Uzun süren sohbet sefasından sonra anı dosyasını alıp örme çantasına yerleştirdi Gülcan. “Artık seni sık sık ziyaret ederim,” diye mırıldandı; “Tabii, rahatsız olmazsan...”

“Rahatsız olmak mı,” dedi Mahmut; “Ballar balını buldum,

kovanım yağma olsun değişini şimdi daha çok seviyorum.”

“Aaaa, hiçbir şey anlayamıyorum ve çok şey anlıyorum,” diyerek kahkahayla güldü. Sarılıp yanaklarından öptü. Dışarı attı kendini.

“Yakında geliyorum!”

Kapının önüne çıktı Mahmut. Merdivenlerden inişini seyretti kadının. Saatine baktı. Biraz sonra da Martha gelir, diye iç geçirdi. Giderek kadınların ziyaretgâhı haline geliyor bu ev. Onları çeken bir güç var bu evde; kaynağını tespit edemediğim bir güç.

Telefon çaldı. İçeri girdi. Ahizedeki ses, bir zamanlar Çavuşun evine sığınan, sonra çatışarak ondan ayrılan felsefeci kadının sesiydi.

“Merhaba. Ben Kerime. Zamanın varsa gelip sohbet etmek istiyorum seninle biraz.”

